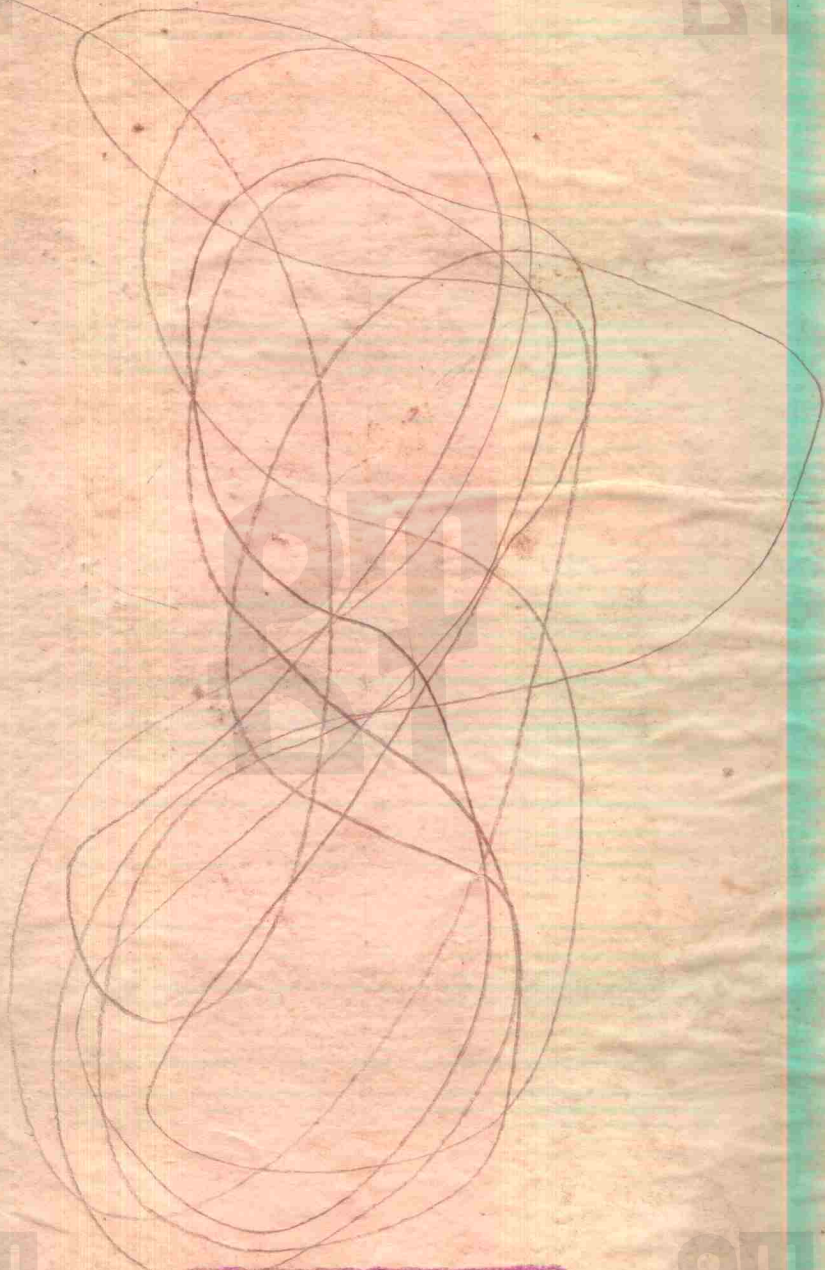

Cm 3312

179

ОКРЪЖНА БИБЛИОТЕКА - РУСИ

Изм. № 37

Handwritten marks and symbols at the top left, including a checkmark and some illegible characters.

BT BT

BT BT

BT BT

BT BT

Handwritten scribble at the top left.

Handwritten scribble at the top center.

Handwritten scribble at the bottom center.

Handwritten scribble at the bottom of the page.

ЧАСОВИ

БЛАГОГОВЇЙНІА.

І.

1800

THE
LIBRARY OF THE
MUSEUM OF
ART AND HISTORY
OF THE CITY OF
NEW YORK

NEW YORK

1800

ДАР ОТ НИКОЛА ДАКОВ

ЧАСОВИ

БЛАГОГОВѢЙНІА.

Преведени

отъ Немскій на Сръбскій ѡззыкъ

отъ

Г. ГАВРИЛА ПОПОВИЧА,

Архимандрита;

а отъ Сръбскій на Българскій ѡззыкъ

отъ

ГЕОРГІА С. ЮШЕКА,

Сеславчанина.

ВЪ БѢЛГРАДѢ.

Въ Правителственѣмъ Книгопечатнѣмъ.

1850.

THE UNIVERSITY OF TORONTO

LIBRARY

UNIVERSITY OF TORONTO

1911

EX LIBRIS

UNIVERSITY OF TORONTO

EX LIBRIS

EX LIBRIS

EX LIBRIS

BT

BT

ВЫСОКОРОДНОМУ ГОСПОДИНУ
СТОАНУ СИМИЧУ,

КАВАЛѢРУ РАЗНИХЪ ОРДЕНОВЪ,

и

РЕВНИТЕЛЮ БЪЛГАРСКОГО
ПРОСВѢЩЕНІА

СЪ НАЙГОЛѢМО ВЫСОКОПОЧИТАНІЕ

ПОСВѢЩАВА

ПРЕВОДИТЕЛЬ.

ВЕРОВНОСТЬ И ЧЕСТНОСТЬ

ГОТОВИТЕ СЕБЯ

КАКОВА БУДЕТ ВАША СУДЬБА

ВНЕШНЕЕ ВИДЕНИЕ
ПРОСВЕЩЕНИЯ

О НАШЕЙ РАБОТЕ

ИЗДАНИЕ

1912

Высокородный Господине,

Милостивый Благодарителю!

Българско-то книжество е за време-то на сватаго Кирила и Методіа на сички-те Славани за прилуѣръзъ служило; зашо съ сички-те Славани презъ него въ Христіанство приведени и съ наукъ-тъ Христовъ озарени. Но това исто книжество е после нѣколко столѣтіа въ мрачна темнотъ закопано было, въ коѣ-то са и доскоро намираше; и едва отъ преди неколко години започе на ново да са развива. Но, догдѣ да са успореди съ сегашны-те просвѣщены народи, трѣбува много трудъ и пожертвованіе, за кое-

то трѣбува сички-те наши и учени и богати
человѣцы да са трудатъ. Зато и азъ,
като Българинъ, пожелахъ да бъда поле-
зенъ на мое-то отечество съ таж книжка,
кол-то съ найголѣмо высокопочитаніе Ва-
шему высокородію посвѣщавамъ;
защо, ако да не бѣхте вы милостивый
благодѣтелю, да ма при издава-
нъе-то ѿ подпомогнете, то щеше та за
сега, а може и совсемъ непечатена да оста-
не; защо са тврдѣ рѣтко намиратъ та-
кива родолюбцы, кои-то радостно жертву-

ватъ отъ богоданно-то си имѣніе на това
общенародно добро — на просвѣщеніе-то,
какво-то Ваше Бискокородіе, кои се
не само за сръбско-то книжество стараете,
но и за вѣлгарско-то. Шенъ недопуцатъ
Милостивый благодѣтелю, слабите ми силы,
така да представъ и оцѣнъ Ваше-то родо-
любіе, какво-то що Вы заслужувате; но са-
мо моаж Васъ съ онова усердіе да прѣими-
те том мой първы плодъ — вѣлгарски, съ
кое-то съкож сръбскъ книгъ прѣимате: а вѣл-
гарска-та юность ще знаа да уважи Ваше-

то родолюбіе. Язъ шж пакъ догдѣ сжмь
живзъ като мой пьрвыи благодѣтель да ви
почитувамъ, и шж да сж наричамъ.

Бз Бѣлградъ
на Илинъ-день 1850.

На Баше-то Високородіе

Милостивому моему благодѣтелю

признательный слуга

Георгій С. Іошевъ.

П Р Е Д Н О Л О В І Є.

Шиліи мои единородцы!

Ето едва доиде время да издамъ одавно обавенѣ-тъ мои книги, на коуж-то за изданіе-то знамъ, чи съ много отъ спомоществователн-те, кои-то съ съ лани подписали, а наймного оныя, кои-то съ пары-те дали напредъ, посумнѣли; а право и иматъ да сумнатъ, защо съ съ мнозина обѣиравали да издадатъ по нѣкое дѣло, секій споретъ силы-те си да ползува рѣдх-атъ си; но като имъ не съ допустилн обстоятелства-та, тѣ съ съ задръжали отъ изданіе-то: и тѣй имъ съ е осуетило намѣреніе-го. Отъ това съ не само щетовали, що имъ съ е трудх-атъ осуетилъ, но още съ и злочестно имъ по между съотечественицы-те си задобили: за кое-то тѣ ни наймако не съ криви.

Иъ знамъ, чи и сега има доста ревнителн, кои-то въ, или свои оригинална съчиненія или преводи готови были да издадатъ, но като видатъ какъ съ списатели-те слабо награждаватъ, то махчатъ; и така тѣхни-

те списаніа стоатъ по ковчези-те нмъ те ги молцы-те адатъ! Ако бждатъ нашы-те богати чловѣцы още така скѣпи, какво-то що сѣ до сега были, то щемъ нмъ още дълго да лежиме въ простотѣ-тѣ. Нашы-те болѣре сѣ тогава наймнога наслаждаватъ съ свои-те пары, кога то ги видатъ въ ковчези-те си затворени, тѣ сѣ кажѣ тогава наслаждаватъ, а народъ-атъ лежи въ глупость и непросвѣщеніе! Недѣйте братіе да бждете така скѣпи, недѣйте, но отвържете кесіи-те си и жертвуйте отъ ваше-то богоданно имѣніе на това общенародно добро — на просвѣщеніе-то; защо само така ще да задовіе те при ваше-то потомство безсмъртно нмъ, кое-то ще вамъ неизгладимый споменицы въ сърдця-та си да подигне. То ще да цѣни безпристрастно ваши-те досегашны дѣла; па ако сѣ добри, то ще съ различни вѣнцы да ги украшава, ако ли сѣ пакъ зли, то ще да ги презира, и чисто ще да сѣ свени отъ тѣхъ, и ще да ви проклина: защо дѣла-та ви несѣ заподражаніе, но за поруганіе!

И нмъ братіе писатели, трѣбува да сѣ трудиме, колко-то кому силы-те допушатъ, да бждеме полезни на нашы-атъ народъ. Той на насъ изгледува, отъ насъ очакува,

да го нѣмъ, кои-то сме са удостоили да окусиме първы отъ плодъ-атъ на ученіе-то, поведеме камъ просвѣщеніе-то. Само не трѣбува да бѣдѣме завидливи, нити високоумни; но онова що сме отъ другого научили, и нѣмъ другому да го съобщиме безъ сѣкожъ зависть; и да са не боимъ, чи щемъ нѣмъ, кога другому съобщиме наше-то знанье, да останеме безъ хлѣвъ. Не, нещатъ това да направатъ наши-те потомцы, като сме нѣмъ спроти тѣхъ искренни. Недѣйте да говориме: е, азъ знамъ повечи отъ тогова и оногова, пакъ защо да са сравнѣ съ него? Той не е достоинъ да бѣде менѣ равенъ! Недѣйте, моля васъ, така да говориме, чи това не служи на народно просвѣщеніе, но то прави раздоръ и ражда неслога и неповѣреніе въ едного камъ другого. Природа-та не е равно подѣлила душевны-те дарове и силы по между сички-те чловѣцы; та е на едного по вечи а на другого помалко отдѣлила; па секій спроти свой-атъ даръ може да бѣде полезенъ на свое-то отечество. Но тыа дарове не стоатъ все на една мѣрка; тѣ са заедно съ тѣло-то чловѣческо развиватъ и усъвършаватъ, и то колко повечи са чловѣкъ упражнява, то са толко повечи и тѣ развиватъ.

Зато и азъ издавамъ сега споредъ силы-те си тажъ книжка, за кож-то мисля, чи

НЕШЕ ДА БЪДЕ НЕПОЛЕЗНА, но полезна, само ако сѣ сѣ вниманіе чете и добръ размышлява онова, що сѣ въ неѣ съдържава; зашо е та, отъ какъ е на Немскій съчинена, до сега повечи отъ двадесать пѣти наново препечатена: па ето сѣ и на Сървскій два пѣти препечатува.

Колко-то за погрѣшки-те кои-то сѣ сѣ подкрадали, и то какво правописны така и типографически, азъ сѣмъ сѣ трудилъ колко-то сѣмъ могълъ да бѣде безъ погрѣшки, но сега виждамъ чи сѣ пакъ намиратъ; за кои-то моляж васъ, любезны читатели, да ги сами споретъ ваше-то благоразуміе исправите.

И ты, любезна юносте! чети таж книжка сѣ прилѣжаніе и вниманіе, зашо въ неѣ ще да намѣишъ такива израженія, кои-то щатъ въ чики-атъ животъ за примѣръ дати послужатъ; зато ѣ и самы-атъ писатель тебѣ посвѣтилъ; па зато ти ѣ и азъ репортуаръ твоѣ, и отъ сичко сѣрдце желяж така дѣлае воспита, какъ бы могла после на отечество-то си полезна да бѣдешъ. И азъ ако видѣ чи ты, любезна юносте! таж книжка сѣ радостно сѣрдце прѣимишъ и ползувашъ сѣ отъ неѣ, то щѣ да сѣ потруди да ти и другѣ нѣкожъ полезнѣ книжка прѣдамъ.

Въ Бѣлградъ 24. Юліа 1850. лѣто.

Георгій О. Гошевъ.

ВЪДРЪЖАНІЄ.

- I. Благочестіе и младость.
- II. Има Божіе.
- III. Человѣкъ творецъ на щастіе-то си.
- IV. Совѣсть.
- V. Управленіе Божіе.
- VI. Сила истинны.
- VII. Человѣкъ предполъга а Богъ располага.
- VIII. Дарови на щастіе-то

БЛАГОЧЕСТИЕ И МЛАДОСТЬ.

Тебѣ, мое младо дѣте, поскѣщавамъ азъ тыа размышленіа за христіанскѣя - тѣя любовь, за осквщеніе-то, благоговѣніе-то и умиленіе-то! — Тебѣ ги предава сама-та твоя судьба; за теба ги е приготвило отеческо-то Божіе провидѣніе. — Дали щешъ небрежливо да ги отфърлиши отъ себе си, и лице то си назадъ отъ тѣхъ да обърнешъ? Дали щешъ камъ себе си студени да са покажешъ?

Юноше, мое чадо, виждъ, ты си вече пристигналъ оныа години, къ кои-то трѣбува да си все више и више свой; до нѣколко дни, ты щешъ все по малко да завишиши отъ твои-те наставницы. Оныа, кои-то съ тѣя родили, ще да умрѣтъ; твои-те роднини ще да са отдалечатъ отъ тебе; скоро ще времето на дѣтинство-то ти да одаѣти и ще да тѣя остави и изневери. Ты щешъ да останешъ самичакъ. Ты щешъ само тогава да познаешъ, какво е то: да вѣдешъ самъ къ скѣтъ-атъ и никого отъ твои-те роднини да нѣмаши, но самъ себе. Отъ какъ си дошелъ на томъ скѣтъ па до сенокъ (сега), все са е дрѣгій трѣдилъ за теба. Грижьливи-те и нѣжни-те родительски сѣрдца треперали съ надъ тебе; а сега си като озрѣло овошѣе падналъ отъ любезно-то стебло, което тѣя е до сега на свои-те клончицы дръжало. Отъ

сега трѣбва самъ за себе да се грижиши защото тѣй
щеш да се научиши, и за други-те да се грижиши.

Отъ преди съ още треперали сърдця-та на оныя,
за ради тебе, кои-то съ та отъ сичко сърдце любили
защото съ голѣмъ милость и страхъ размышлавахъ,
какъ ще да ти бѣде, какъ ли щеш да минеш, ко-
га тоа рѣшителный часъ тропне. Много е чудно и-
грало сръце-то и на баща-ти и на майкѣ ти, кога
съ са за тоа часъ смышлавали. Може ты и да не-
знаеш, зацо? — Ако сега незнаеш, вѣрвай ми,
ты щеш после да познаеш. Още отъ преди си ты
съ нестърпѣливо сърдце чакалъ она день, кога щеш
да се ослободиши отъ родителскѣ-тъ си власть, и
да живѣеш безъ ничіе надзираніе. Едвамъ си ча-
калъ кога щеш да оставиши дѣтински-те си години.
Ето, онова время е сега дошло! Но азъ ти предска-
зувамъ, чи щятъ да дойдатъ такива дни горчыи
въ животъ-атъ ти, въ кои-то щеш отъ сичко сърдце,
да въздѣхнешъ за дѣтински-те си години, и ще да
ти е жално за нихъ, като за изгубеный рай. Още
малко время да заmine, пакъ нащеш вече да бѣдеш
така веселъ, и така безгрыженъ, какво-то цю си былъ
до сега. Шо знаеш, може и сега да носи безгрыженъ.
Доста съ та до сега вярдили други съ снагѣ-тъ си
и память-тъ си отъ ненадѣйны-те прекращенія: се-
га е дошло время самъ си да се вярдиши. Отъ се-
га на татакъ ты щеш да бѣдешъ свой собственъ
покровитель. Ахъ! ты щеш въ това вярденъ про-
тивъ волѣ-тъ си много напасти и неcoli на себе
да навлечешъ.

Юноше, мила моя млада дѣщице, първы-те ре-
дове на тая книжка приносятъ ти доста черны гла-

сове.. Послѣдшай ма: ты щешз още много да търпишз. Ты щешз да бѣдешз весма нащастенз! — Несмѣй са, вѣрѣвай. А може да са слѣчи, подыръз малко време тыа редова сз сълзны очи да четешз.

Но при сичко това, ты си длзженз, да са чувашз и да са бранишз; ты, кой-то никаквы искусства нѣмашз; ты, кой-то силы-те си още неси нигдѣ испыталз; ты, сз такова кратко знаніе и неразвѣенз разѣмз. Ты си, кажѣ, длзженз да са чувашз и да са бранишз самичакз вз животз-атз си; защо си безз стѣкожъ подпоркѣ оставенз и забора-венз: а може да си и изляганз отз онымъ лица, кой-то ты за найдобры пріатели държишз.

Но, пытамз та, да ми кажешз, какз щешз да са чувашз и бранишз? Кой ще да ти даде силѣ и крѣпость напротивз толкова светскы надѣины и ненадѣины бури? Кой ли ще да влєи вз тебе мѣжество и мѣдрость, кога-то си утесненз, и кога-то та ненадѣины обстоятелства обиколатз? — Знаешз ли кой? Дзз щѣ да ти кажѣ. Ты можешз това сичко-то да постигнешз, но не самз отз себе, но сз помощь-та на онова върховно сѣщество, — сз помощь-тѣ Божіѣ. — На тоа свѣтз е имало и по силны и по аки чєловѣцы отз тебе, но пакз сѣ про-паднали, защо сѣ Бога отз себе отфѣрили, пакз сѣ са наймного на себе надѣвали. Безз Бога щешз и ты да пропаднешз.

Юноша, чувай са; ты можешз това да напра-вишз, но не сз твое-то благоразуміе, но сз рѣко-водство-то на наймудрый-атз, кой-то е за твое-то спасеніе горчивѣ смѣрть претърпѣлз. Ты можешз то-

ва да направиши кажѣ, но съ мѣдрость-тѣ на пребожественны-атѣ, кого съ отъ преди две хилады години наймѣдры-те человекѣцы свой спаситель наименовали; съ мѣдрость-та думамъ Исусъ Христока. — Имало е много, а има и сега на свѣтъ-атѣ по мѣдры отъ тебе, но пропаднали съ, зашто-то съ са много надѣдали на Хитрость-тѣ си и на богатство-то си, а Исуса съ оставали на странѣ, зашто то не съ щели да Го познаватъ. Затока, верувай ми, Юноше, чи щешъ безъ Исуса и ты да пропаднешъ.

Познаваш ли ты Исуса Христа? Ты си въ дѣтинство-то си виждалъ хилады невоки поклонницы, кои-то съ са въ Божіи-те храмове молили. Виждалъ си мнозина, кои-то съ има-то и духъ-атѣ неговъ на себе носили, и то: учены и простацы, господари и служители, стары и млады, богаты и сиромасы. Сички-те тыа съ благоговѣино изговарали съ уста-та си има-то Исусово. — Познаваш ли Го ты? Почиташи ли Го? Имашъ ли надеждѣ на Него? Що! дали можешъ да бѣдешъ тѣй равнодушенъ? Или можешъ толкока да са заборакиши, и да дръжиши, чи е сички-атѣ свѣтъ въ заблужденіе, а чи само ты право мыслиши?

Ты си са въ Негоко-то има кръстилъ и за ради кръщеніе-то пріименъ си въ голѣмо-то и безчисленно-то общество, на оныа человекѣцы, кои-то желажтъ да бѣдатъ добродѣтели, да бѣдатъ свати и честити съ неговы-атѣ духъ и съ негово-то животворно слово. Отъ негово-то има са и ты именукаши, чи си Христіанинъ; но познаваш ли ты Христа?

Ты си са много пѣти пречестилъ. Що е оскѣпало твое-то сърдце кога си приходилъ при сватѣ-

тѣ тайнѣ? Несили оскѣпалз какъ прохаждатъ презъ сичко-то ти тѣло благочестивы чувствованіа, кога-то си са и внѣкашно и вѣтрешно сзединавалз сз Христа въ едно тѣло и въ единъ дѣхъ? — Позна-вашъ ли Го, юноше, мое чадо?

Виждз сега, то е она, кой-то сзединава твоѣ-тѣ безсмъртнѣ душѣ сз сами-атъ живы Богъ, кой-то е общій отецъ на сички-атъ скѣтъ, и кой-то е заедно и твой отецъ. Помысли, то е Она, кой-то дни-те на твой-атъ животъ тука на земнѣ-тѣ сз дни-те на други-атъ животъ скопчава, гдѣ то ще да влезнешъ, кога то умрешъ. Ёто сега ти са едвѣмъ каза, кой е, и що е Исусъ, сынъ Божій. — Онаа връзка, коа-то свѣрзука насъ сз Бога и сз вѣчность-тѣ, нарича са вѣра, коѣ-то е намъ Христосъ пре-далъ; а оскѣпено-то и сѣрдечно-то желаніе, да са сз Бога и сз вѣчность-тѣ наистина соединимъ, то са нарича благочестіе.

Тебѣ са сега чини, чи е много тежка таѣ дѣль-ность, да си сирѣчь наистина благочестивъ, въ цвѣтъ-атъ на твои-те млади години, помежду тол-кока радости и веселіа, кои-то сѣ дадени на твой-атъ козрастъ. Но то са тебе само тѣ чини. Само ты размысли, може ли нѣкоги да са каже: то е рано, да са всади коренъ-атъ на секидешно-то спо-койство душевно, на постоаннѣ-тѣ чистотѣ душевнѣ на неизменно-то человекѣско вѣтрешно блаженство? Истина, то не е никогда рано. И нѣма ни единъ козрастъ нити година, въ кои-то бы могло да са рече, то е рано да са человекѣкъ научи да вѣде благо-честивъ. Кога е человекѣкъ въ старость-тѣ си благо-честивъ, отъ секиго найумилно благоговѣино почита-

нѣ камз себе си придобыва; защо-то е оглѣдало на благочестіе-то. Кога са благочестива жена Богу моли, въз секиго камз Бога страхопочитаніе поражда: кога пакз видимз богобоазливо момче и богобоазливо момиче, чи са благоговѣйно разговаратз, то е позорище възхитително. На такива лица никога не може да са одрече дѹховно почитаніе и уваженіе, защото сѧ въз очите на сички-атз свѣтз по мили и по любезни.

Но отз гдѣ можешз да кажешз, чи е рано за твой-атз возрстз и за твои-те години, да са запознаешз сз истинѧ-тѧ вѣрѧ? Може ли да бѣде нѣкаква мысль по висока, — каква-то смъртний человекз не може севѣ ни да представи, а камо ли да ѡз изрече — оскенз да человекз мысли за Бога и за вѣчност-тѧ. Там исти-та важност на тѧ божествены мысли источава найчисти-те радости на наши-атз дѹхз. Там насз пази отз грѣхз и ражда въз насз мирнѧ совѣсть. Там влива въз насз чистѧ надеждѧ на Бога, кой-то ны люби, а чрезз тока наоружава наши-те сѣрдца сз мѧжество спроти сѣккой напасти свѣтски. Истина, кой-то е благочестивз, той е сѣккоги веселз, а кой-то е нечестивз, той са върти помежду найраспустнатѧ-те радости и найчерны-те скѣрбы. Той нѣма мѣркѧ въз нищо, па макарз и кога-то го видишз, чи е веселз, недѣй му вѣрува; защо е вѧтре и сѣрдечно и дѹшевно боленз, и по много е злочестенз нежели радостенз. Вѣроисповѣданіе-то, кое-то отдалечава отз насз сѣккож скѣрвь, дава и дѹховнѧ радость на сички-те наши задовольства, а въз онока время, кога-то страдаме, подсѣща ны на Бога и влива въз насз онока неустрашимо величіе, на кое-то осѣщанье-то много е по сладко и по мило отз сички-те наслажденіѧ свѣтски.

Не мисли за твои-те другари и прѣатели, чи сѣ безз благочестіе, що єдвѣмз по нѣкой пѣтз или и никакз неразговарѣтз за ради оным работи, що то сѣ относѣтз на нашѣ-тѣ свѣтѣ вѣрѣ. И тѣи иматз свое-то время, т. е. кога-то сѣ сами, тогава склапатз рѣще-те си, и сѣ з умиленіе управѣтз очи-те си на небо-то, па сѣ тайно сѣрдечно треперанье и душѣ-тѣ си предз Бога изливатз. Вѣрувай, юноше, вѣроисповѣданіе-то є на сѣкѣй чело-вѣкз найвысокз, на сѣрдце-то му найдрагоцѣнненз и найсвѣтз предметз. Но чело-вѣцы-те, кои-то сѣ и стинно благочестиви, никори неизносѣтз на видѣло свое-то благочестико расположеніе. Тѣи го пазѣтз дълбоко вѣ сѣрдце-то си, като найскѣпоцѣнно иманье тѣхно. Сѣкѣй за себе знає вѣ какво отношеніе стои сѣз Бога. Па що му є останало да сѣ авно разговара за това сѣз другиго? Дали ще сѣз това себе или другиго да ползува? И дали неможе да сѣ догоди, да сѣ таквз разговорз себе понапредз повреди, що други-те или не бѣ го разумели, или бѣ нѣгови-те рѣчи совсемз другоаче истолковали?

Немисли ни за оным, чи сѣ безз благочестіе, кои-то сѣ или изз лекомысліе, или изз суетѣ преправѣтз, като чи сѣ, незнаѣ, колко просвѣщенни, остроумни и прозорлики, па нѣкой пѣтз до такова заблужденіе додатз и забораваѣтз за себе що-то рѣчи-те на цѣрквены-атз разумз, на свѣщенны-те обради, па и на самѣ тѣ цѣрковна наука, за смѣхз дѣжатз. Далеч да бѣде отз насз и да помыслиме чи є възможно, да изкаждаме прѣкорз, на онова, що є за сѣкиго благотворно. Но и сами те тѣл присмѣвачи, макарз колку да сѣ распуснати и несмысленни, пакз вѣтре вѣ душѣ-тѣ си оскѣпатз гласз-атз на вѣроисповѣданіе-то. Злочестны дни, различны

беды, близа смърть и грозни устрашеніа на съд-
вѣ-тѣ често ги принуждаватъ, да сѣ молятъ Богу
за свои-те грѣхове. Оныя исты-те, кои-то сѣ сѣ
изъ гѣрла подсмекали на Богомолцы-те, сега сѣ и
сами молятъ. Исты-те оныя, кои-то сѣ одричали
безсмъртіе-то на душѣ-тѣ, съ нестѣрпкнѣе очакуватъ
вѣчностъ-тѣ, защо, като увѣрени за нежъ, немогатъ
да ѣ искоренатъ изъ умъ-атъ си. Та и сами-те
безбожницы — ако е нѣкога имало на свѣтъ-атъ
безбожницы — вѣруватъ въ Бога. И она найразкра-
щенъ злочинецъ вѣрува тайно въ Бога: па и сами-те
черни дѣвоки вѣруватъ въ Бога и треператъ отъ
него. (Иковъ глава 2, ст. 19.)

Человѣкъ е отъ самъ-тѣ си природѣ така устро-
енъ, що то никакъ не може да бѣде безъ вѣроисповѣ-
даніе. Вѣра-та не е никой отъ себе си измыслилъ,
па ѣ на свѣтъ-атъ натурилъ, нити ѣ изнамерилъ,
па като свое умотвореніе въ свѣтъ-атъ пустилъ. Та
е само-то наше също диханіе, мысль наша и животъ
на наши-атъ духъ. За ради това не може да сѣ
рече, чи та само на наши-атъ вѣкъ и на наше-то
колѣно принадлежи; не, но сички-те вѣкове и сич-
ки-те колѣна сѣ ѣ имали, отъ какъ то е томъ
Свѣтъ створенъ. Та сѣ намира не само при просвѣ-
щенни-те народи, но и при сами-те дикы Индіан-
цы, кои-то живѣятъ одвѣтъ океанъ-атъ. Тѣ сѣ
понапредъ знаали чи има вѣроисповѣданіе, до гдѣ
други-те народи за тѣхъ нищо не сѣ знаали. Тѣ
го и днешній денъ въ сѣрдца-та си носатъ. Истина,
тѣхны-те понатѣа за Бога и за богоугодны-атъ
животъ доста сѣ сметени и несакрышени; но то про-
исхожда отъ тука, що сѣ умни-те тѣхны способности
слабо разкити, или защо-то сѣ на зло наредени:

па сѣ заблудили были. И ныа сме были тѣмъ подобени въ наше-то дѣтинство, колко-то за понатіе-то на вѣрѣ-тѣ; а сега като сме стѣпили напредъ въ изображеніе-то и разумъ-атъ си изострили, и сами са смѣеме на некогашны-те си понатіа. Погледай на суровый-атъ дивлакъ, было тогава, кога-то е твореніе-то на место творацъ-атъ обожаваалъ, было тогава, кога-то е животны клалъ и на жертва ги приносилъ, — въ место да свое-то собственно сѣрдце на Бога посвѣти, — но недѣй му са присмика; защо, знай, чи причина-та, ко-то го камъ исто-то дѣло рѣководи, не е нищо друго, но вѣроисповѣданіе-то; а чувство-то, кое-то го на това одушевлява, сама е чиста благоговѣйность. Сичко-то пакъ това, не е нищо друго но само една вѣрска ко-то сзбира неговы-атъ духъ съ онова невидимо, вѣчно и непостижимо свѣщество — съ Бога. Защо-то са въ това и сзстои заслуга-та Христова, кой е слезналъ отъ небо-то на земь-тѣ, да изведе челоуѣческой-атъ родъ изъ темнотѣ-тѣ на свѣтлость; да го повѣрне отъ она пѣть, кой-то го е водилъ на заблужденіе, и да му покаже прави-атъ пѣть на истинѣ-тѣ; да му покаже що е кратковремено и що е променливо, а на противъ кое е вѣчно, и кое са никакъ не изменява; да го ослободи отъ мремъ-атъ грѣховный и да го взведе въ сватынѣ-тѣ на Божіѣ-тѣ премудрость.

Право да речемъ, безъ вѣроисповѣданіе-то може само она да живѣе, кой-то е память-та си изгубилъ, или който за сичко има сомнѣніе. Но и единъ и другій душевно болуватъ.

Убиточна-та и вредоносна-та наклонность, да сирѣчь: челоуѣкъ за сичко сумнава, въ онова е време

найака, кога-то человекъкъ заминука изъ дѣтински-те си години въ пзанольтны-те (мѣжжи-те). Отъ искусство-то е познато, чи дѣца-та споредъ возрастъ-атъ си и вѣрватъ и лѣватъ, и молятса Богу дѣтински; а после, кога-то са като млади человекъцы похватъ въ свѣтъ-атъ и помешатъ са съ оныя человекъцы, които са имъ равни, токо като почнатъ сами да мыслатъ и да испытуватъ, веднага додатъ въ сомненіе за вѣрѣ-тѣ; но после като додатъ въ свѣршенъ возрастъ, нарочно трѣсатъ вѣрѣ-тѣ, на Бога надеждѣ-тѣ и изгубено-то спокойство. Но за ради тока, що склоность-та на камъ предмети-те на вѣрѣ-тѣ найсилно дѣйствува въ млади-те, въ оныя години, въ кои-то едвамъ започнуватъ умны-те имъ силы да са развиватъ, то неможе да са каже, чи са, млади человекъкъ или дѣкица стигнали вече на онова время, въ кое-то трѣбува сами добръ да размышлаватъ и за сичко да са увѣрватъ; защо токо що са о-простили отъ дѣтинство-то, понатѣ-та тѣхны, които са тѣи съ собстенно-то си искусство добили, за-свѣтъ-атъ, за природѣ-тѣ и за шастіе-то тѣхно още са оскудни, а тѣхны-атъ сѣдъ за исты-те предмети още недозрѣли. Слѣдователно, склоность-тѣ тѣхна на сомненіе-то дохожда отъ тамо, що тѣхны-те понатѣ несѣ свѣршени и що слабы-те си душевны способности на единъ пѣтъ смескатъ съ предмети-те на вѣрѣ-тѣ.

Въ оныя години, кога-то починѣ сила-тѣ на разсужденіе-то въ человекъка да са развива, много често първенство и власть добува воображеніе-то. Що е человекъкъ въ дѣтинство-то си слушалъ или научилъ, и за правѣ истинѣ прѣлалъ, то му са сега чини, было да го просто испытыва, дохожда му като

невѣроатно или като на здравый-атъ размъз противно. Сега сѣ отъ това одрича и чисто сѣ бои такова нѣщо више и да вѣрува. Онъ бы желалъ сичко да и-спыта, и сега сѣ е токо на сомненіѣ-та поле-то отворило. Прочита различни книги, но неразумѣва за достоинство-то на писатель-атъ имъ; противны мнѣніѣ държи за непогрешны и невооримы; остроумны досетливости сматра за найдобры доказателства, и онова що му сѣ само чини, прѣима за истинито и дѣйствително. Заради това сѣ смущеніе-то въ гла-вѣ-тѣ увеличава; сумненіе-то, за онова, що то е напредъ дръжалъ за право и истинно, става сега по-леко, и наипосле до толкова дохожда, що то сичко отъ редъ одрича и нищо не вѣрува. Сега е безъ вѣроисповѣданіе. И право да речемъ, сега сѣ намира въ найжалостно и найзлочестно състояніе на животъ-атъ си. Сега е найнепокоенъ, зашто-то сѣ намира въ таково състоятіе, кое-то е противно на самъ-тѣ природѣ. Самъ сѣ е поставилъ противъ същество-то и противъ чувства-та си душевны. Раскѣсналъ е свезъ-тѣ и съ Бога и съ вѣчно-то бытіе. Стои самичакъ въ средъ свѣтъ-атъ. Сички-те благочестиви челоуѣцы сѣ сега въ неговы-те очи или лѣжливыцы или глупавы. Сички-атъ свѣтъ съ неговы-те твари дохожда му като нѣколъ гатанка. Сички-те радости въ животъ-атъ нѣматъ за него сладость. Кога сѣ намира въ жалость и скръзь неосеца никакко утѣшеніе. Сега му е жалъ, що е изгубилъ слѣпъ-тѣ вѣрѣ на дѣтинство то си; а то му е зато толкова жалъ, чи види, какъ е невъзможно да сѣ више върне при нежъ. Тръси свѣтлина и покой; гнуси сѣ отъ сомненіе-то, но неосѣца въ себе си толкова крѣпость и рѣшителность, да сѣ фърли въ рѣце-те на тихъ-тѣ вѣрѣ, ко-то бы му него-

кы-те сомненїа распрѣснала и изгубенно-то спокой-
ство поквѣрнала.

Кой-то сѧ чоловікъз намира въ таково вѣдно съ-
стоанїе, непрестанно сѧ бори самъз съ себе, но неиз-
гледука на повѣжденїе, зашто изъ едно заблужде-
нїе преминува въ друго; що сичко онова ище и тѣр-
си, що е невзмозно, и чи е радъз въ мѣсто да у-
потребляка мѣрѣ-тѣ на здравый-атъзи разумъ, ище
сичко да мѣри съ мѣрѣ-тѣ на скоите чувствка и
воображенїа. И тѣй като неможе съ свое-то вообра-
женїе да разумѣе предмети-те, кои-то сѧ по приро-
дѣ-тѣ си вѣчни, духовни и невидими, напина сѧ,
да сѧ за тѣхно-то бытїе исто така извѣсти, как-
ко-то може да сѧ извѣсти за свѣществованїе-то на
тыя видимы тѣлеса. И така отъ едно противорѣчїе
пада въ друго. Сега го то мѣчи, що неможе никакъ
да представи въ себе си своѣ-тѣ собственѣ души,
па въ тоа гнѣвъз ѣ отрича и бытїе-то и сички-те
силы нейны, само зато, що неможе да ѣ представи
въ себе си така, какко-то що представляла себе дру-
ги твари.

Помежду тока Богъз съ пзлно величество и съ не-
исказаннѣ любовьз гокори намъз непрестано, сега презъ
оныя дѣла, кои-то сѧ въ насъ свѣватъ, сега презъ
повлненїа-та, кои-то сѧ изванъз насъ случаватъ, а въ
исто-то время сѧ являва и наши-атъзи духъз, едно
презъ наши-те мысли, а друго презъ наши-те рѣчи.
А що е друго природа-та или тайна-та скеза на ты-
я видимы твари, ако не мысль-та и беседа-та Бо-
жїа камъз духъз-атъзи челоувѣческой?

Секїй кой-то сумна, непрестано самъз себе лѣже,
съ това, що ище да види онова, кое-то неможе да сѧ

вижда, и що желае като человекъ да познае оноа, кое-то е надземно и отъ горе на человекѣскѣ-тѣ природѣ, кое-то сѣ навдава на нашѣ-тѣ чувства. Онъ бы желалъ, да му е сичко оноа совсемъ ясно, що желае да знае, и желалъ бы, да му сѣ сичка-та тѣя ясность, така ясно докаже, какъ не бы могло нищо противно да сѣ рече. Да въ насъ душа обывава, то нѣма на себе опазваме; пакъ токо що е съ това познаванье бытїе-то на нашѣ-тѣ душѣ доказано, то е веднага и бытїе-то Божїе доказано. Да има Бога и да Той сѣ сичко-то управлѣ, то е Той самичакъ намъ одкрылъ презъ законъ-атъ на наше-то мышление, кой-то — законъ — такава сила има, що то насъ секїи пѣтъ камъ Бога води, и то безъ сѣкакво извѣстно или криво ходенье. Тѣи е само-то Божество себе одкрыло на нашѣ-тѣ собственнѣ природѣ. За ради това сѣ сички-те народи, отъ какъ е сздаденъ тоа свѣтъ, вѣрували въ Бога, ако и да не сѣ знавали единъ за другого, и ако не сѣ имали никакви обхожденїа по между си.

Ни единъ одъ мѣдрѣцы-те, макаръ колко и да сѣ были на свѣтъ-атъ, не е могълъ тѣи просто, па веднага и тѣи високо да представи управленїе-то Божїе въ свѣтъ-атъ, какво-то що го е преди три хиляды годинъ Пророкъ Давидъ описалъ, и то тѣи крѣзумително, да могатъ да го разумѣатъ и найпростѣ-те и научены-те. Ето какъ го е той представилъ: Дали она, кой-то народи-те крѣзумлава, и кой-то учи человекѣцы-те на различни знанїа и художества не може да помѣре человекъ и да го пообличи? Дали она, кой-то е сздавалъ ухо-то, нечуе? И да ли она, кой-то е това наше око тѣи устроилъ невиди? (Псал. 94. ст. 9. и 10.)

Да бы духъ-атъ си отъ болесты-те на сомнѣнїе-то и безбожїе-то излечили, трѣбува найнапредъ да извадиме изъ главы-те си сѣко сомнѣнїе и никакъ да не мыслиме за него. И тѣй ще добро да бѣде, да тражїме добро время, да изчїстїме такива мысли изъ главѣ-тѣ си, и за нѣколко месецы, нищо да не мыслиме, нїти за тайны-те на вѣроисповѣданїе-то, нїти за предмети-те, кои-то неможеме да постигнеме. Така ще наши-атъ духъ малко по малко да дохожда при себе и да сѣ вѣрїва въ пѣркѣ-тѣ си свѣсть. Сз това покрѣщанье ще да добїе пѣркѣ-тѣ си независимость и умнѣ-тѣ чїстотѣ, и тѣй ще да може да разумѣ истинны-те, кои-то могатъ лесно да сѣ разумѣатъ. Сега ще више пѣти ненадѣйно и сз възхищенїе да сѣ срещне сз Бога; ще да намери сладкѣ утѣхѣ въ вѣчный-атъ животъ; ще да придобїе блаженнѣ-тѣ надеждѣ на успокоенїе-то. Онова, що му е отъ преди было гатанка, то му е сега и ясно и кразумително. Неможе да доде при себе отъ чудо, какъ е то было, що такава проста и ясна наука Христока не е разумѣвалъ. Сега е свѣто-то бѣангелїе на сѣрдце-то му като медъ, кое-то му сзобѣрка животворнѣ-тѣ сылѣ Божїѣ. И нынѣ едвамы сега познаваме, да е сичко онова за челоука вредително, кое-то го одъ лѣбовѣ-та камъ безсмѣртїе-то отвѣща.

Благочестїе-то е свѣтлина, кою-то осветлава сички-атъ духовны свѣтъ. Гдѣ нѣма благочестїе, тамо е темнота и мрачность, тамо е смущенїе, нередъ и пропасть. Высоко-то, благочестиво-то чувство подмладава старцы-те, а на малы-те дава крѣпость имѣжество, зашо-то ги украшава сз старческѣ мѣдрость. Юноша и дѣвица до гдѣ сѣ въскезѣ сз Бога и сз вѣчность-тѣ, до тогава ще и да сѣ трудатъ, тѣй исто и да мыслатъ, и говоратъ, и работатъ, какко-то що

е и на Бога и на вѣчность-тѣ прилично. Тѣи въ себе носѣтъ свидѣтелѣ, кой-то ги за това награждава, сирѣчь: совѣсть-тѣ си, кой-то ги вразумява, чи сѣ Богу, кой-то е праведный сѣдѣ, найтайны-те благочестивы мысли и желанія угодни; тѣи сѣ владѣтъ предъ свѣтъ-атѣ, като чи щѣтъ за сичко отвѣтъ да дадѣтъ на оногоя, кой-то ще и оныя, кой-то сѣ найсилны на свѣтъ-атѣ да сѣди.

Колко-то повече остарѣваме, толкова и понатѣм-та наши за благочестіе-то по асно выкатѣ и все по добръ можеме да разумѣеме Христовѣ-тѣ наука; все по асно видиме Бога въ средѣ чудеса-та, кой-то и на небо-то и на земь-тѣ прави, и все по славно и по удивително дохожда намъ нѣгово-то управление съ наше-то щастіе.

Споредъ това длѣжни сме, да чубаме въ себе благочестивы-те чувствованія, но и не трѣбува секи му да ги показуваме. Тѣ трѣбува да сѣ повлаватѣ въ благоговѣніе-то наше камъ сичко-то що е скато; въ снисхожденіе-то камъ чужди-те слабости; въ дружелюбно-то сѣденъе за наши-те сѣсѣди [комшіи]; въ рѣкностнѣ-тѣ готовость, да бѣдеме полезни и на оныя, кой-то познаваме, и на оныя кой-то не знаваме; въ уваженіе-то на наши-те по стари; въ добръ-тѣ наша наклонность камъ оныя, кой-то сѣ намъ подчинени; въ непоколебимѣ-тѣ рѣшителность да испознаваме наши-те длѣжности; тѣхъ, т. е. благочестивы-те чувствованія, трѣбува да показуваме и поскѣдочаваме съ умѣренность-тѣ нашѣ въ животѣ-атѣ си; съ спокойство-то си въ бѣды-те ни и въ нещастія-тѣ; да рекнуваме на сичко-то, що е добро

и найпосле да са открѣщаме отъ сѣкое зло и грѣхъ, ако и да могатъ да са учинатъ въ тайность.

Но человекъ е слабъ. Благородны-те чувствоканія извѣтрѣватъ; добры-те правила са заборакатъ. Тоа секидешный животъ, различны-те трудове негови, забавленія-та и много други неугодности, често ны обладакатъ и свличатъ ны долу въ нискѣ-тѣ областъ на тоа обычный животински животъ. Зато е нужно, добръ да са опнеме, ако желаеме, да са изъ тажъ низкостъ повдигнеме. Аколи са заборакаме и себе занемариме, все више ще да са понижаваме и все на долу ще да падаме, до гдѣ са совсемъ не уподобиме на безсловесны-те животны.

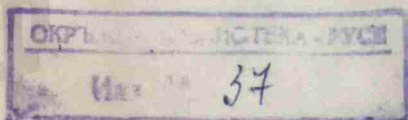
За ради тока ако желашъ, человекче, да Благочестиво-то чувство въ тебе неослабѣе, но все по ако и по дълбоко корень да пуца, а ты го храни и чувай. Найзгодна прилика за това чуванье ще да ти са покаже въ онова усамлѣно время, кое-то си на твое-то тихо благоговѣйство посвятила. Но и осканъ тажъ приликъ, подпалка го человекъ въ себе, като чете благочестивы и зрѣлы книги; като чете скато писаніе, особито пакъ кога чете житіе-то Исусъ Христово, Давидовы-те и Юсафовы-те стихове и като прилѣжно ходи въ църквѣ на общенародно-то Богослуженіе.

Тыя стихове и тыя листове написани сѣ за това, да породатъ въ человекъ благочестиво чувство. Слушай въ тыя рѣчи гласъ-атъ на баща си и на майка си, гласъ-атъ на сички-те добры человекцы кои-то та лкватъ и кои-то желатъ да бѣдешъ все по свѣршенъ, и по честитъ. Познай въ тѣхъ гласъ-атъ на сички-те си предѣди, кои-то са изъ свои-те гро-

боже на твое-то сърдце отзоваватъ; гласъ-атъ на сички-те блажены, кои-то та из подобрий-атъ свѣта выкатъ, като да бы и ты нѣкоги добылъ мѣсто по между тѣхъ.

Но много по силно отъ читанье-то и слушанье-то дѣйствува на тебе твое-то вътрешно съобщеніе съ Бога, сирѣчь, твоя-та молитва. Недѣй остава, да ти и единъ день заминя, да са не разгочарашъ съ твой-атъ небесный отецъ, съ твой-атъ безсмъртный другаръ. Заранъ като станешъ отъ сна, и вечеръ кога трапавицы-те си (клепачи-те) склопишъ, да си отпочинишъ, пристѣпи съ духъ-атъ си камъ творецъ-атъ на духове-те, кой-то всичка-та вселенна оживлява: помози Му са, благодари Му и обѣщай Му са, чи щешъ да са исправишъ и по добаръ да бъдешъ. Помози Му са какво-то що са е Исусъ молилъ, съ любовь надежда и съ съвършенно преданіе: Отче мой, нека са въ сичко Твоя-та, а не моя-та воля исплзни! — Моли са, какво-то що са е Соломонъ молилъ, не да ти даде земны добрины, кои-то не щатъ да останатъ, но да ти даде мъдрость и сила, съ кои-то ще да можешъ да побѣдишъ сички-те си страсти и слабости. Моли Му са, да вли въ тебе крѣпость и да ти подаде приликъ (згодно время), за да можешъ по много добро да правишъ и все по добаръ и по-съвършенъ да быкашъ, какво-то що е Той, небесный-атъ отецъ твой съвършенъ.

Христіанско-то е благочестіе онакъ найвысока мъдрость, съ кою-то сме Богу мили и на человекы-те угодні. Така висока мъдрость не близа къ такава душа, кою-то е зла и нечиста, и не живѣе въ такава тѣло, кою-то е на свои-те страсти ровъ. Но ду-

шы-те на праведницы-те сѣ въ Божіи-те рѣце и неще
никакъ мѣкъ да ги постигне, зацо-то е правда-
та безсмъртна. (Прем. Солом. гл. 1. ст. 15.)

Вѣчный и праведный Боже, Боже сватый! само
е едно-то христіанско благочестіе, кое-то може да
ма изведе на праведный-атз, безсмъртный-атз и спа-
сительный-атз пѣть; мога ли азз това да забораваѣ?
Мога ли азз, кога да е Тебе да забораваѣ? Мога
ли да забораваѣ онова красно и свато обѣщаніе, кое-
то сѣмь ти далз? Мога ли да фѣрла задз себе
оныхъ благодѣаніа, кои-то си излалз на мене, на мои-те
родители и на сичко-то ми домочадіе? Шо, дали
бы могалз азз да забораваѣ Исуса, божественный-
атз другъ на душѣ-тѣ ми? Мога ли да са стора,
чи непознавамъ Оногова, кой-то ма е съ откровеніа-
та си и съ Тебе запозналз? Мога ли да заборава
Оногова, кой-то е за моѣ-тѣ любовь гарчивѣ смърть
претърпѣлз.

Не, не; никогда, ни довѣка! Да са отречѣ отз
Бога; то бы только знаменовало, колко-то самз себе
си да презрѣ и кое-то собственно спасеніе да отфѣр-
ла. Не, то неможе да вѣде! Азз желяѣ твой
да са наречѣ, Боже мой и отче мой! Посредз толко-
ва съблазненіа свѣтски, азз желяѣ да остана те-
бе вѣренз. Камз тебе щѣ да управламз мой-атз
погледз въ часъ-атз на мои-те радости, кога ма об-
радуваши; за тебе щѣ да са дѣржа кога сѣмь скъз-
бенз и жаловитз, макари и да са освѣдоча, чи ма
мог-та надежда изневѣрава; зацо-то сѣмь твърде
добрѣ увѣренз, чи ты никогда нещешз да ма оста-
виши и заборавиши. Това мое твърдо увѣреніе,
присвоилз сѣмь отз Исуса Христа. За ради истин-

нѣ-тѣ на това увѣжденіе увѣрава ма искусство-то на животъ-атъ ми. Па и при смъртний-атъ часъ, кога щѣтъ мои-те уста при издѣхнуканье-то едва да могатъ Твое-то свато има да изговоратъ, щѣ да познаѣ и щѣ да осетѣ, чи не си ма отъ себе отпѣдилъ, нити чи си ма заборакилъ.

Истина, по легко ще мол-та душа да сѣ раздвои отъ тѣло-то, нежели отъ Тебе, отче мой небесный! Азъ щѣ да та тѣрса въ оныя сздания, кои-то сѣ отъ Твои-те рѣце створени; въ чудеса-тѣ, сѣ кои-то си всичка-та вселенна испазнилъ. Азъ щѣ да дохождама при Тебе изъ пѣть-атъ на откровеніе-то, кое-то ми е божественный-атъ Спаситель Исусъ Христосъ сзобрилъ. Щѣ да сѣ приближавамъ до Тебе, като любѣ добродѣтель-тѣ, а укланамъ сѣ отъ сѣкакъвъ грѣхъ. Невидимый, но всевидѣщій, кой-то сѣ на сѣкое мѣсто намиращъ Боже, кои-то сѣрдцата наши испытуквашъ, Тебе сѣ познати мои-те слабости; Ты знаешъ за мои-те грѣхове и за мои-тѣ лекомысленность; укрепи ма сѣ Твоѣ-тѣ сила; помогни ми сѣ Твоѣ-тѣ благодать, да сѣ неподпавъзна, защо сѣмъ сѣ много сѣблазненіа обиколена. Недай да ма раздвои отъ Тебе ни чувствена-та дражестъ, ни суета-та, ни гордость-та, ни сладострастіе-то ни лѣжа-та, нити ненависть-та!

Боже на мое-то дѣтинство, Ты щешъ да бѣдешъ Богъ и на мои-тѣ старость. Презъ Исуса Христа сѣ Тебе сзединена, азъ имамъ повечи, нежели що може сички-атъ свѣтъ да ми даде. До гдѣ Тебе имамъ, до тогава щѣ да имамъ и миръ въ души-тѣ си. Изподъ мрачно-то покрывало на толъ животъ, отварашъ ми врата-та на спасеніе-то и на блаженъ-тѣ вѣчностъ.

И НЕ БОЖІЄ.

Не вѣзмеш имене Гѣспода Бѣга твоєгѣо вѣсѣ: не шчїстїтѣ во Господѣ прїемлющаго има єгѣо вѣсѣ. (Исходѣ гл. 20. ст. 7.)

Прїидїте, поклонїмса, и прїпадѣмз ємѣ, и во-сплѣчемса прѣдз Гѣсподемз, сотворшїмз насз. (Псал. 94 ст. 6.)

Имали нѣкого на томъ пространенз свѣтз, кой-то є толкова голѣмз и славенз, кой-то є толкова чуденз и милостивз, като она превѣчнїй, на кого-то прѣдз величество-то сѣкоя сила и слава челоувѣческа изчезава, и прѣдз кого-то є всако великолѣтїє на земнородны-те сззданїа като зърно песчано, кое-то и наймалкїй-атз вѣтрецз разноса? Гдѣ є томъ многосилнїй и многознаменїтїй, кой-то єдинз коренз травица може да произведе, кой-то само єдна капчица дждз из облакз-атз може да изцеди? — Дали има вз свѣтз-атз нѣкого, кой-то є вз сзстоанїє животз-атз си макарз за єдно мѣгновенїє да продлжї, кога-то му са дни-те на животз-атз исплзнатз и смъртнїй-атз часз му тропне?

Защо са гордатз и превознасаатз безумны-те челоувѣцы сз свое-то величество, на кое-то после нѣколко години наще да бѣде ни гласз ни дырл? Защо да са поносаатз и да вдїгатз главѣ-тѣ си високо,

ако съ въ сзстоаніе, да могатъ себѣ подобны-те сз-зданіа да угнѣтаватъ? Дали не съ тыа исты-те непобѣдимый паднади подъ ударъ-атъ на непріате-ли-те си. Дали не съ и тыа исто такі влезли въ гробъ-атъ, какво-то и она найсиромашный-атъ и най-слабый-атъ челоуѣкъ? Истина, само е единъ великъ, всеиленъ и всемоуцъ, и имато Му е — Богъ!

Защо да са дивиме на высокъ-тъ художествен-ность, коу-то е на челоуѣческой-атъ духъ като даръ отъ Бога, и на многовиднѣ-тъ му вештинѣ? Що быва найпосле съ сички-те дѣла нѣговы, ако да съ они и найизрядни? Той повдига основъ и гради, скла-пава и слага, кое-то ще макаръ кога было въ прахъ и пепель да съ претвори. Зѣда зданіа за оби-талища, ткае рубинъ и друго платно, едно за своуж-тѣ потребѣ, а друго за украшеніе; прави себе подо-еіа отъ сичко, що въ природѣ-тѣ види.

Но дали и духъ-атъ на безсловесный-атъ скотъ не открыва нѣкаквы дивны искусства, открыва, па нѣкой пѣтъ и по добры отъ челоуѣка? Дали не-прави и той за себе обиталище, прави, па още какво хитро и искусно? Дали пчела-та и мравка-та не ра-боти по добрѣ отъ челоуѣка? Дали нещеме да са дивиме за мѣдрость-тѣ на птица-тѣ, съ коуж-то та избира себе мѣсто за гнѣздо? Или на хитрость-тѣ ѣ, какъ си прави гнѣздо-то? И, дали нещеме да са дивиме на онова преселаванье тѣхно, кое-то быва изъ единѣ-тѣ часть на свѣтъ-атъ въ другѣ-тѣ, кое-то секи пѣтъ въ едно исто время быва? Исти-на, само е единъ не опредѣленно премѣдѣръ и не по-стижимо-дивенъ въ свои-те дѣла. Той нити основа-ніе полага, нити слага прахъ и трулежъ, какъ-то що

прави человекъ и скотъ; но пронцава вѣкое зърно песчано, и дава му тайнъ силъ и животъ. И тоа непостижимо — дивный и чудный именува сѧ — Богъ!

Имали нѣщо макаръ що было, въ свѣтъ-атъ, кое-то нѧ превозносиме, и на кое-то сѧ дивиме, а да не е отъ Него произлезло? Имали нѣщо въ свѣтъ-атъ, що-то нѧ любиме и почитоваме, а да не е отъ Него създадено и образовано? Имали нѣщо, макаръ що было, кое-то насъ восхищава, а да не е отъ Неговѣ-тѧ всесилнѧ десницѧ произлѣзло? Имали нѣщо, отъ що сѧ боиме и страхуваме, а да не е на Неговѣ-тѧ всемогущѧ силъ подчинѣно? Имали нѣщо, на що сѧ надѣеме, кое-то Той не може да направи?

Па колко сѧ по голѣмо вниманіе размышляваме за Бога, было то въ непрегледаный-атъ просторъ на природѣ-тѧ, было въ променливы-те поавленіа на нашѣ-тѧ славѣ, то все по високо и по живо страхопочитаніе въ сърдце-то си осѣщаме камъ Него, кой-то е превисокъ, прескатъ, и сѧ восхищеніе подобно на Апостолъ Павла викаме: о, чи дявока ли е премудрость-тѧ Божіа; превогато ли Му е сзкровище-то на знаніе-то и на разумъ-атъ му! Не постижимы сѧ совети-те и помышленіа-та Негови. Нихни-те дыры и пѣтове никой неможе да проникне. Кой може да испыта, що Богъ знае и ище? Дали е нѣкогда нѣкой сѧ нѣщо задлъжилъ Бога напредъ, тапа да му Богъ като длъжникъ после връща? Та нѧ знаеме, чи отъ Него, и презъ него сичко имаме Зато нека му бѣде слава и благодарность до вѣка. (Рим. гл. 11. ст. 33—36.)

Вѣрвайте, кой-то е на истина просвѣщенъ чело-
вѣкъ, т. е. за человекъ Христїанинъ, кого-то не из-
реченно-то величество Божїе презъ средъ прожда, нѣ-
ма по свато има, отъ има-то Божїе. И макаръ ко-
га она кратка, но многознаменита и найскръшена
молитва, кога то му е отъ сами-атъ Спасительъ пре-
дана изрича, сѣкоги съ найдялоко страхопочита-
нїе исъ особито одушевленїе говори: „Да сватїтса
ѿма Твѣе; Защо мысль-та на оногова, кой-то е е-
динъ и найвысокъ въ всички-атъ свѣтъ пленава му
разумъ-атъ.

Сички-те народи и сички-те племена челоувѣчески
осѣшатъ това дялоко страхопочитанїе камъ Онова
найвысоко същество, ако са и разликуватъ помежду си
въ начинъ-атъ и обичаїи-те, съ кои-то Го прославляватъ.
Нѣкои отъ тѣхъ са вѣатъ свато-то има божїе на уста-
та си и да изговоратъ. Нѣкои пакъ кога Го споменатъ,
сѣкоги или смирено оборатъ очи-те си доле на земь-та,
или ги съ благочестиво чувство управатъ горе на небо-
то, или са поклонатъ, или главъ-тъ открьена дръжатъ,
да бы нѣкакъ и съ сами-те вѣнкашны знацы пока-
зали, онова що осѣшатъ въ своѣ-тъ вѣтрешность, ко-
га само помыслатъ на неописано то Негово величество.

Да видиме сега, какви трѣбува да вѣдатъ Хри-
стїански-те общества, кои-то сѣ съ плученїа-та
Евангелски сзарени? Христїани-те, като иматъ пѣр-
венство надъ други-те народи, не сѣ ли съ това се-
везани свое-то искрено благоговѣнїе камъ Рожество-
то да показуватъ? И дали Богочитанїе-то, кое-
то они на Творецъ-атъ си отдаватъ, небы могло да
послужи за примѣръ на сички-те други народи, кои-
то още не сѣ познати съ открьенїе-то Божїе? — Ко-

га тѣ Божіе то скато има призыватъ, дали не оскѣща тогава и тѣло-то имъ и душа-та имъ благоговѣніе, достоинство, любовь и почитаніе камъ Бога?

Но, на жалость, ако погледнеме на работъ-тѣ, то е въ самъ-тѣ вещь совсемъ другоаче при тѣхъ. Много Христіани произносатъ на устата си Божіе-то има, а за него и не мыслатъ. Спосминатъ го като нѣкаква твърдѣ обична вещь, па и сами-те дѣца, кога играйтъ по улици-те подиграватъ са съ това има. Родители-те тѣхни са клзнатъ съ него, и съ това исто-то има единъ другого псуватъ. Истина, истина, тыа исты-те чловѣцы, кои-то треператъ отъ голѣмъ страхъ предъ своѣ-тѣ власть, тыа исты-те, кажа, чловѣцы, играйтъ си съ има-то на вседържители-атъ! Оныа исты-те, кои-то предъ свои-те постары пѣлзятъ, кога имъ са за нѣщо молатъ или кога-то са съ нихъ разговаратъ, съ смѣхъ и съ шегъ избръблатъ обичнъ-тѣ си молитвѣ, кога са Богу молатъ и тѣй съ рассеани, що-то и найманечакъ знакъ за страхопочитаніе-то неможе на тахъ да са примѣти, тѣй, като да нѣма Бога нити на небо-то, нити на земнъ-тѣ, и като чи е негова-та молитка сама лудость!

А отъ гдѣ ли происхожда то, да са така презира и никакъ не оценава онова, кое-то е при сички-те чловѣцы и народи найскато? Отъ гдѣ е то, да са толко безчести и неоскѣщава оново високо има, на кое-то са всичкъ-тѣ вселенна клана? И отъ гдѣ са намира онова що е найлошо помежду оныа чловѣцы, кои-то непрестанно трубатъ за себе, чи съ послѣдователи Исусъ Христовы, кого-то свой Спаситель наричатъ и на кого-то въ божественны-те откровеніа вѣрватъ?

Истина, трѣбува да сѣ сички-те оныя глупави, кой-то сѣ по равнодушни камз Божіе-то скато има, а не камз друго нѣщо! О, колко трѣбува да утѣснава това секиго чловѣколюбеца, кога примѣти помежду Христіани-те и такива, кои-то ни толко не знаатз за Бога и за сватѣ-тѣ Негова волѣж, колко-то сѣ в старо время Азичници-те за свое-то злочестіе знаали! И ако неше да бѣде истина, да сѣ помежду Христіани-те намиратз такива, кои-то, ако и да сѣ крѣпени и, ако сѣ пречеставатз, зато пакз исто тѣи иматз дивы и суровы нрави какз-то и Азичници-те; и кои-то за свой-атз сватый законз, отз кого-то сѣ за спасеніе надѣжатз исто толко знаѣтз, колко-то Азичници-те за свое-то злочестіе. И такива и тѣмз подобни сиромаси Христіани още сѣ хвалатз, чи иматз законз и благочестіе; но е то мѣка, нѣматз в сѣрдце-то си истинѣ повожностъ! Показуватз сѣ, чи в единз Бооз вѣруватз, но в самото дѣло никакко страхопочитаніе камз него непоказуватз.

О, какз е дико и распустнато сѣрдце-то и чувство-то на такива чловѣцы! Колко е чудна слепота-та и глупость-та имз! Но тѣи е, кога сѣ без мѣрка иждивлава на светски сайности, на паради, на театри (позорища) и на други скѣпи тѣржества, а скамо сѣ на драмове мѣри, кога-то трѣбува школи и цѣркви да сѣ зыдатз. Тѣи е, кога свещеницы-те слово-то Божіе не проповѣдуватз и немаратз да тѣхно-то стадо напредува в познаніе-то камз Бога, в богочитаніе-то и в ближнелюбіе-то. Какз неше да бѣде такъвз народз глупавз и суровз, и какз неше да чини противз вѣрѣ-тѣ и противз добры-те нрави, лошаковы дѣла? Той ще

като суровъ и дивъ да трепери отъ бычь-атъ, кой-то види съ очи-те си, а явно ще да изсмѣва бычь-атъ Божіи, кого-то невиди съ очи-те си! Той ще повечи да цѣни едно мѣгновеніе на животъ си тука на земнѣ-тѣ, нежели сичка-тѣ безконечность вѣчнѣя! Той ще да са въздържава отъ беззаконіа-та само зато, да не дойде въ мѣжъ-тѣ; то ще да са рече, само отъ страхъ, а не отъ любовь и страхопочитаніе камъ онова безконечно сѣщество!

Освенъ тѣ дивы, суровы съ сърдце-то си развращени чловѣцы, кои-то сѣ единствено споредъ своѣ-тѣ крайна глупость въ това лошаво състояние паднали, има още и други, кои-то несѣ прости, ни глупавы, но отмѣны и въ высоки достоинства, но и тѣ сѣ совсемъ распустили, развращены и суровы. Тѣ сѣ още въ дѣтинство-то си слушали различни поученія за ради знаніе-то и художества-та, кои-то сѣ за чловѣческѣй-атъ животъ нуждни; но на голѣмѣ шетѣ и жалость, не сѣ научени на онова, що-то е отъ сичко-то прѣво и найнуждно; не сѣ сирѣчь извѣщени за онова врождено теженъе на нашый-атъ духъ камъ Бога, нити е тѣхна-та душа съ откровеніе-то Христово осветлена. — Такива безумны чловѣцы мыслятъ, чи сѣ надъ други-те възвишени и отъ сички-те наймудри, защо знайтъ да са подсмиватъ на сичко онова, що-то е на секи чловѣкъ свато и неприкосновенно. — Тѣ са добро чуватъ отъ всакакво дѣло и поступанъе, отъ кое-то знайтъ чи ще да бѣдатъ осрамотени, и това само за то праватъ, чи ги е страхъ отъ поруганіе и срамъ; а добры дѣла само тамо праватъ, гдѣ са надѣатъ за нѣкаквѣ корысть. Споредъ тѣхно-то мнѣніе и мысленъе, вѣроисповѣданіе-

то не е нищо друго, но само една гола гатанка, кола-то е измыслена, да са простый-атз народз съ не-
жъ залажка. Тѣ говоратз, чи добродѣтель-та не е ни-
що друго, но само една проста пристойность, кола-
то трѣвука да на блюдаваме предз свѣтъз-атз, но
безз конж-то може да са бѣде тамо, гдѣ-то свѣтъз
невиди. Съ еднѣ рѣчь, такива человекъци не са ни-
що друго, освенз изображени, художествено воспита-
ни половина скотови, кои-то ни защо друго незна-
жатз, освенз за тажъ земѣ подз себе. Небо-то за тѣхъ
нищо незнаменува.

Но кои смѣе да рече, чи само сурово сърдце, глу-
павз разумз и слѣпо сувѣрѣе наводи человекъка, да
обезсвѣщава онока, кое-то е само по себе свато?
Колко пѣти за осужденіе достойна лекомысленость
наводи человекъка, та изфрѣли отз умз-атз си оно-
ва страхопочитаніе, кое-то приличи на Божество-то!
Колко има и такива, кои-то приписуватз на себе си
нѣкое яначество и цѣна-та си вдигатз, що смѣатз;
Божіе-то свато има и въ найгнусны-те клеткы без-
страшнода злоупотреблаватз! А колко има пакъ и та-
кива, кои-то ишатз да са отликуютз отз други-те
съ това, чи шѣтз тѣ, было въ църква или у до-
ма, кога съ сички-те на молитва, найголѣми непри-
стойни безобразности на себе да показуватз! По
много-то отз тѣхъ само съ уста са Богу молатз, а
въ сърдце-то си нити чувствуватз онока, нити пакъ
мыслатз за онока, що съ уста-та си барборатз.

Сичко това що е до тука казано, знаменито
умалава и ослаблява онока дълбоко страхопочитаніе,
кое-то пристои на лица-та на Сватаа Троица, и
твърдѣ много приноси камъ злоупотребленіе-то на

тыя пресваты имена, кои-то небы трѣбувало никогда другоаче на уста да изговараме, освенъ съ чувство особито побожно и благодарно.

Много пѣти Христїани-те въ секидешны-те си разговоры, тѣй да речемъ, безъ да иматъ какъвъ поводъ, закланатъ са въ има-то Божїе, и то наймно-го за ради това, що сѣ още отъ младости тѣй научили, а не зато, що имъ е сѣрдце-то развращенно. Кой-то сѣ често кѣлане въ Божїе-то има, тай нема въ себе си чувства за онова, що то е благопрстойно и честно. А друго, на такъвъ челоуѣкъ слабо може и да сѣ вѣрува. Въ таѣхъ погрѣшкѣхъ падатъ нѣкой пѣтъ и такива челоуѣцы, за кои-то не може да сѣ рече, чи сѣ злочестни, нити може да сѣ за тѣхъ и престава, чи сѣ съ наведены-те пресваты именѣхъ подиграватъ. Тои обичай колко е по себе срамстенъ, толко е за благочестиво чувство вредителенъ, и тешко на оновова, при кого-то сѣ съвършенно укорени. Такъвъ челоуѣкъ нече тѣй лесно да сѣ отъ него избави, освенъ, ако на сѣкоуѣхъ своуѣхъ рѣчь доврѣ внимава.

Има още едно злоупотребляванье на Божїе-то има. Челоуѣцы-те сѣ секи часъ кѣланатъ въ има-то Божїе, а съ това исто-то има единъ другого псуватъ. За такива челоуѣцы понапредъ може да сѣ рече, чи сѣ совсемъ лекомыслени, или чи сѣ тои злыи и богохульный обичай още въ дѣтинство-то си отъ свои-те постари навикнали, а не чи сѣ совсемъ злыи и суровы. Кой има обичай да сѣ за сѣкоуѣхъ ваерь кѣлане въ Божїе-то има, или въ сѣкоуѣхъ рѣчь да сѣ запсува. той съ това исто-то показува, чи нѣма чувство за онова, що е прстойно, що е право и благо-

родно. — Секій она, кой истина-та на свое-то ка-
зуканье съ тѣй прекарани и често богохулны увѣре-
ніа доказува, той съ това приводи себе въ поде-
зреніе при други-те, чи лъже, и вѣчъ напредъ знае,
чи неще никой да му вѣрува; защо сѣкой, кой-то
секи пѣтъ истина говори, нему нымъ и безъ клетвъ
вѣруваме; а напротивъ кой-то има обычай да лъже,
нему нымъ не вѣруваме ни тогава, кога съ найстраш-
но кълне, или кога найгадно псува, защо го знае-
ме, чи е като вѣтаръ и вѣзорѣкъ.

Кога некой Христіанинъ нещо говори, трѣбува да
е и самъ за истинѣ-тѣ на свой-атъ говоръ увѣжденъ
и кога-то има нужда, да съ свой-атъ говоръ нѣщо до-
каже или откаже (опровержне), неа употреблава тымъ
простички и кратички рѣчи: „е и не (есте и ніе).“
Сичко друго що е противъ това, сѣкое друго дода-
ванье, макаръ съ състоало то или въ клетвъ или въ
посовкъ помрачава истинѣ-тѣ и приводи въ сомненіе
честность-тѣ на онова лице, кое-то нѣщо доказува.

Азъ вамъ кажа, учи насъ Спаситель, да съ ни-
какъ не кълне-те нити въ небо-то, защо е то престолъ
Божій; нити въ земнѣ-тѣ, защо е тѣ подножіе на
Божій-те нозы. Но каже те просто за онова що е и-
стинито, есть; а що е лъжно, не е; а сичко друго,
кое-то е противно на гореречено-то, то не е ни Богу
пріятно. (Мат. гл. 5. ст. 24., 35., 37.)

Описано-то злоупотребленіе на Божіе-то има въ
обычній-атъ животъ заслужува не само укореніе, но
и казнь, пакъ и тогава, кога-то небыва изъ лошако
намѣреніе, нити изъ пакостно сѣрдце; защо кога нѣ-
кой знае, чи е онова, що онъ прави, и за него и за
Бога недостойно; ако знае, чи го такока дѣло без-

чести, чи на сърдце-то му и на чувство-то му голѣмѣ вредѣ наноси; ако знае, чи като прави такъв лошавъ примѣръ, съ кой-то кажа, толко человекъ може да разврати; кой-то сичко тока знае, чи пакъ неще да престане отъ тѣя лошаки дѣла; кой-то неще да се одвърне отъ тѣя гнусны псувана; кой-то неще да се остави отъ тоя обичай, да Божіе-то свѣто има лекомыслено злоупотребава, да ли такъв человекъ негрѣши? Да ли може свож-тѣя лекомысленость да извини само съ това, що ще да рече, чи е то само лекомысленость? Дали може нѣкоя погрѣшка да се извини само съ това, що е погрѣшка?

Зато, макаръ кой да изговара имена-та на свѣтаа Троица безъ сѣкое благоговѣйнство, той съ това само то открыва на себе, чи никакъ любовь въ сърдце-то си не оцѣща камъ снова найсвѣто свѣщество. Имали такъв памежду человекъ-те, кой-то ще равнодушно да сноси, да му нѣкой на очигледъ безчести снова има, кое-то той люби и почитува. Имали такава добро дѣте, кое-то ще немарливо да слуша, кога нѣкой предъ него баща му или майка му безчести? Имали такъв другъ, кой-то ще равнодушно да премълчи, ако нѣкой непристойно нѣщо за неговь-тѣя супружъ рече? Така ли е? Тука сме ревностни и чувствителни; а дали щемъ равнодушно да дупустиме и да сносиме, да нѣкой намъ на очигледъ скверни Божіе-то свѣто има и недостойно да Го употребава?

Какъ бы намъ было, кога бы нѣкой щемъ да се съ насъ разговара, па бы ни гърбъ-атъ си обърналъ, и тѣй не бы ны ни съ свой-атъ погледъ удостоавалъ, но бы се съ нѣщо друго отъ насъ назадъ

обярънатъ забавкалъ? Да ли не бы веднага заключили, чи ны презира, като намъ гъръбъ-атъ си свръща, и по-радостно смъ съ друго нѣщо забавка, нежели да намъ единъ любезный братскій погледъ поклони? — Па що? Дали не е тоа истый случай и при насъ, кога нымъ Божіе-то свато има призывае, а въ сърдце-то си нищо за Него не мыслиме? Или кога Му смъ молиме а никакъ Го непознаваме? Или кога Му съ уста-та си благодариме, а сърдце-то ни за това нити нѣщо знае нити остища? Дали това несъ очевидни знацы да ни една искрица любовна и благодарна не осеща-ме камъ Творецъ-атъ и Благодарѣтель-атъ нашъ?

Недѣй мысли, о человекѣ, кога смъ камъ Бога и камъ сичко-то, що смъ камъ Него относи, тѣй немарливъ и равнодушенъ показуваши, чи съ това Бога безчестиши. Не, не безчестиши Бога, но самъ себе, свое-то сърдце и свой-атъ разумъ! Или може да мыслиши, чи Бога безчестиши, кога смъ секи часъ съ Негово-то има кълнешъ, себе или другого проклинаши, или псуваши? Не, не безчестиши Него, но себе; за-що съ това показуваши на свѣтъ-атъ, колко е дива твоа-та нравъ, какъ ли е гнусна твоа-та лекомысленность, кога смъ несмыслено подиграваши съ оноа, що е ийскато. Съ това показуваши; колко заслужуваши, да ти смъ вѣрува, кога нѣщо казуваши, кога секи часъ призываши за свидѣтелъ оногоа, отъ кого-то въ сичкъ-тѣ вселеннѣ нѣма нищо по-го-лѣмо нити по свато. Показуваши, колко ти е разумъ-атъ ограниченъ, кога неуввижда и не познава що работи, а съ това открываши, чи никакко, или совсемъ противно понатіе имашъ за величество-то Божіе. За ради това знай, чи съ сичко това не без-

честишиз Бога нити Негово-то достоинство, но самъ себѣ и свое-то собственно достоинство. О, ты, кой не си нищо друго, но прахъ и пепель; ты, кой си изъ прахъ-атъ произлезналъ, какъ може твоа-та лудость и твоа-то безуміе, да обезсвати онова, що е надъ сичко-то найкысоко, що то нѣма край и конецъ? И какъ бы могло това да бѣде, да едно зрънце отъ прахъ-атъ, кое-то трепери въ воздухъ-атъ, да помрачи, онова величествено слънце, кое-то са блистае, кое-то просипка свои-те зрацы, кои-то сіаатъ по всички-те поднебесны страны, съ кои-то толкова свѣтлове грѣе и освѣтлава?

Кой-то Божіе-то свато има изговара на уста-та си безъ всякое благоговѣйство, той съ това показува, чи нѣма въ себе чувство, за онова, що е добродѣтелно и благочестиво; защо кому то е мила и поволна онаа сурова и дика нравъ, коа-то намира некое наслажденіе въ това, кога са съ Божіе-то пресвато има тѣй безобразно играе! Дали може такъвъ человекъ и да помысли, свое-то сърдце да украти, своа-та нравъ да упитоми и облагороди, и тѣй да отвори себе пѣть за сичко-то, що е велико, що е красно и що е честно? Та можели негово-то сърдце такова впечатленіе да пріими въ себе? Може ли да бѣде това, да са она съ сичко сърдце Богу моли, и да Го призыва, кой-то е малко понапредъ това исто-то пресвато има найпоругателно и найнесмыслено, и то въ лошаковы работы на уста-та си изрекълъ?

Секій правый Христіанинъ, кому-то истина лежи на сърдце-то това, сирѣчь, да своа-тъ нравъ и свое-то сърдце облагороди и упитоми, а разумъ-атъ си

да изобрази и просвѣти; кой-то отъ все сѣрдце жа-
лае да бѣде Богу угоденъ, той трѣбува да уклана
отъ пѣть-атъ сичко-го онова отъ кое-то бы моргалъ
да са препане (сѣпне), а на противъ въ сѣкое время
и при сѣкое дѣло и постѣпанье да освѣдоचाва, чи
негово-то сѣрдце съ любовь пламти камъ Бога, и чи
има чувство за сичко онова, що е честно, красно и
що е голѣмо; защото сурово-то сѣрдце и дива-та нравъ,
коя-то са сама себе допада въ продръзливы-те и не
приличны-те израженїа, много отежчава на человекѣка
трудъ-атъ, ако ще да са очисти и отресе отъ тѣхъ
дивачина и суровость, и да са, тѣхъ да речемъ, сов-
семъ изъ вѣтре пресбрази и препороди. У корны рѣ-
чи, гнусны разговори и сѣблазнителны прикаски за-
мѣтватъ чистотѣ-тѣ сѣрдечнѣ и понижаватъ ду-
шевно-то достоинство. За ради това са сички-те до-
бры человекѣцы укланатъ отъ такива дружтва, а ло-
шавы-те още по голѣмо прїятелство праватъ; защо
тука иматъ время, да са взаимно раздражаватъ и
подстрекаватъ, на сѣкакво безчинїе и злочинство, и
на задоволаванье на сѣкояж чувственѣ страсть, ко-
то е убиточна и за тѣло-то и за душиж-тѣ имъ.

Найпосле отъ сичко-то що сме до тука рекли, о-
на, кой-то Божїе-то скато има и сичко-то онова,
що са на Бога односа, лекомыслено и безъ наймалко
страхопочитанїе изговара, той отравя сѣрдца-та и
разкала нравы-те на некиннѣ-тѣ юность. И въ тоа
случай е негово-то дѣло прѣво злочинство, защо наноси
вредъ съ свой-атъ азыкъ на незрелѣ-тѣ юность, и
нейны-те нравы съ свой-атъ примѣръ развращава. О,
вы! кои были, да были, вы, кои Божїе-то скато и-
ма злоупотребавате, какъ можете и да помислите,

чи ще те може да влите страхопочитаніе камз Бога вз сьрцца-та на ваши-те помлади. Вы родители, кои-то са и зарань и вечерь Богу молитє, но на Нєго и не мыслитє, какз можете и да помыслитє, чи шатз ваши-те дѣца да иматз повѣреніе вз Бога, и да шатз сз сыновнѣмъ сердечность за Нєго да мыслатз? Вы, родители, старешини, и взовще сички, кои сте постари, вы сами сз собственыи-атз вашз примѣрз истреблвкатє изз сьрцца-та на невинна-та младежь любовь-тѣмъ камз Бога и желаніе-то за блаженство-то. Вы сте оныя, кои-то искореняватє изз сьрцца-та на ваши-те дѣца побожность-та, и учитє ги, чи вѣро-исповѣданіе-то са относи само на память-тѣмъ, а не є никакз потребно на душѣмъ-тѣмъ, и чи трѣбува да си държи человекз вѣрѣмъ-тѣмъ само за това, що є тѣмъ вз обычай уведєно! Вы сте оныя, кои-то на незлобыв-те души и на невинны-те сьрцца сзблззненіе показуватє. Вы сте оныя, за кои-то Спаситєль каже: „Тєшко на оногєка, кои-то другиго сзблззнава!“

Мнозина измежду васз може да не сѣм никогашз ни помыслили на това, какви сирѣчз худи и опаки слѣдства оставя после себе нихна-та немьслєность, сз коя-то Божіє-то свато има злоупотребляватз. Мнозина измежду васз може да несѣм никогашз тѣмъ очевидно познали тѣмъ толикѣмъ гнусотѣмъ на това, за казнь достойно злоупотребленіє; но сега є время; да са строго испытатє, сега є время, да познаетє и разсѣдите колко сте лошавины сз вашѣмъ-тѣмъ несмыслєность направили, па ако опазитє, чи има вз ваше-то сьрцца още нѣкомъ искрица отз оногєка, що є добро, вы са покайтє, и то єдинз часз понапредз почнетє да са исправатє!

Само двѣ спасителны средства има, на кои-то съ помощь-тѣ може чловѣкъ да се одучи отъ тоа злочестный и богопротивный обычай. Едно-то се средство състои въ това, да строго и бодро внимаваме на сѣксѣ нашѣ рѣчь, и да се чуваме отъ сѣксое такова изговаранье съ кое-то бы могли и издалечъ да повредиме и умалиме онова длабоко страхопочитаніе, кое-то сме на Бога, кой-то е искупилъ душѣ-тѣ ны, длажны. А друго-то средство се състои въ това, да се трудиме, да величество-то Божіе, Неговата сила и власть, и не исказанно-то Негово милосердіе секи денъ подобрѣ познаеме.

Защо кой-то Тебе, чловѣколюбивый и многомилостивый небесный Отче добрѣ познава, какъ може той на Тебе и да помысли, какъ ли може да вдигне очите си камъ Тебе само тѣй равнодушно и безгрыжно? Какъ ли може да Ти се моли безъ смисаль, безъ сзкрушеніе и безъ благоговѣйство? Кой-то познава Твое-то величество, Твоѣ-тѣ всемогущѣ силѣ въ природни-те сзданіа; и кой-то е въ промены-те на свое-то собствено щастіе Тебе позналъ, и отеческѣ-тѣ любовь и милость Твоя искусилъ, какъ може тѣй хладнокрзвно да изговара на уста-та си Твое-то прескато има? Какъ ли може да го употреблава, като некое найнезнатно и наймаловажно сзданіе?

О, ты вѣчный и всевышний, кому-то на силно-то има трѣбува сички-те колена да се поклонатъ; Ты, предъ кого-то сички-те сваты ангели ничкомъ падатъ и сички-те свѣтове треператъ: щѣ да се чувамъ, да никогда, и до смърти, не осквернѣ Твое-то прескато има, нити да се умалѣ страхопочитаніе-то, съ кое-то е моа-та грѣшна душа Тебе задлажена! Дзъ щѣ точно и до край да испознавамъ сички-те вѣнкашни

знакоке, сз кои-то сме ныа слабомощны челокѣцы вз сзстоаніе наше-то дълбоко страхопочитаніе да открьеме; по нихз ще да могатз други-те челокѣцы да познаатз мои-те вѣтрешни чукства, и сз нихз щѣ азз да мога на други-те челокѣцы да послужи за примѣрз и образецз; истина, тыа вѣнкашни обради ще да могатз да пазатз и подражаватз вз мене мое-то собствено благоговѣйнство. О, Отче мой небесный, нека са освѣщава Твое-то има тука на земѣ-тѣ, на сѣков мѣсто и сѣкоги! Аминь.

ЧЕЛОВѢКЪ ТВОРЕЦЪ НА ЦВѢТІЕ-ТО ОН.

Кому́ждо, ꙗкоже Господь даде. Ёзъ насади́хъ, Апблвсз напои, Бгъ же возрасти. Тѣмже ни насажда́й ёсть что, ни напала́й, но возраща́й, Бгъ. Насажда́й же и напала́й ёдино суть, кійждо же свою мзду́ прійметъ по своему́ труду́. (1. Коринт. гл. 3. ст. 6—9.)

Колко человекы има на свѣтъ-атъ, кои-то нѣматъ онова, кое-то е мене Богъ отделилъ! Колко ги има, кои-то съ спяпати, излагани отъ тѣлесны-те си желаніа! Она пѣть, презъ кой-то съ ишли, былъ е тѣвентъ, за ради това и не съ могли да видатъ змиж-тѣ, коа-то е помежду листіе-то и цвѣтъ-то скрита была, и коа-то ги е съ жало-то си ухапала, преди да љж видатъ.

Само онова е въ моѣ-тѣ власть, що е добро и благородно; що ще на братіа-та ми полезно да вѣде; кое-то ще въ животъ-атъ да ны сачува, да съ не поплѣземе; кое-то ще да ны, кога сме въ вѣдѣ охрани, и кое-то ще при сички-те добры человекы уваженіе да ни придобіе; само е това кажа въ моѣ-тѣ власть, и то само по себе заслужува, да му съ предамъ.

Кога секій человекъ не бы самъ въ себе увѣренъ былъ, чи може самъ да си отвори пѣть-атъ камъ ца-

стіє-то, само ако є благоразуменз; истина небы никакой даказ севѣ трудз, да свое-то жребіє тука на земѣ-тѣ поболшава, но спокойно бы са ослонилз на Бога, и чекалз бы отз Неговѣ-тѣ благость сичко-то, що му є нужно. Но нѣма награжденіє безз трудз; нѣма добытз безз промышленность; нѣма безопасность безз предосторожность.

Божіа-та премудрость не є намерила за добро, да проведе чловѣкз сички-атз си животз, безз да работи нищо. За ради това го є обдарила сз свободнѣ колю, да може да прави що ище. Дала му є разумз, да распознава и да избира онова що є добро. А да не бы отз леньность изгнилз, пустила є на него много и тешки нужди, защо є искала да го сз тѣхз накара, да са сз помощь-тѣ на добыченые способности постарав за поболшаніє-то на щастіє-то си. Та є полски-те звѣрєкє облекла сз власати кожи, а птици-те є покрила сз пера, да ги сз това отз сѣкож въздушнѣ неугодность одбрани; но чловѣка є оставила совсемз голз, сз нищо не облеченз. — На сѣкой скотз и звѣрз далз є Богз природно оружіє, да са сз него отз свой-атз непріатель брани; на єдного є далз аж снагѣ, на другиго чуднѣ хитрость и брѣзинѣ; но чловѣкз отз природѣ-тѣ нищо не є получилз, сз кое-то бы на примѣрз могалз, на бодливый-атз рогз воловскій, или на остры-те нокты левовы, или на лкость-тѣ тигрова, или на жало-то змійно, на среща да стои. Вз место том недостатєкз дала му є премудрость-тѣ Божіа разумз и хитрость. Та є така щєла, да той самз себе намѣри и дрєхи и оружіє и сичко, що му трѣбува. Та го є принудила, да са ползува сз свои-те душевны способности, какз бы могалз чрезз това да

постане Господарз надз сички-те жикотны; принуди- дила го е да цеди изз земјѣ-тѣ, сичко, що му е за живеніе-то нужно; да живѣе въ дружество съ онаа створена, кои-то му сѣ подобни, обиталище да гра- ди, села да населавя и градове да укрепява и, за ради мирно-то и безопасно-то живеніе, полезни зако- ни да измышява.

Кога Богз вика секиго человекѣка, да съ помощь- тѣ на разумз-атз си и на други-те силы, свое-то щастіе трѣси, то бы истина слѣпо и неразумно от- крылз своѣ-тѣ нуждѣ секи она, кои бы гледалз да си добіе сички-те потребы, безз никаквз нѣговз трудз и сздѣйствіе, но само отз Божій-атз про- мыслз. — Кой-то мысли, чи ще сичко да му иде одз рѣки, само ако молитвѣ-тѣ и цѣрквѣ-тѣ не презре; или, кой-то сѣ надѣе, чи ще едно съ по- мощь-тѣ Божіа, а друго по нѣкой добѣрз случай да сѣ обогати и до голѣма честь да сѣ въздигне, за таквз человекз нишо друго не може да речемз, освенз, чи е по нравы-те си ленивз а въ память-тѣ си сме- тенз. Да разсѣдиме само, каква бы то безпѣтна надежда на Бога была, кога бы нѣкой въ себе мы- слилз, чи е доста отз человекѣка, кои желяе да Богу угоди и да бѣде участникъ въ вѣчно-то блаженство, ако сѣ твърдо надѣе на заслугѣ-тѣ Христова, на благость-та и милосердіе-то Божіе, на молитвы-те на свои-те пріатели и на ходатайство-то на сваты-те угодницы Божіи, а овамо бы живеалз совѣстѣмз распу- щено, нецеломудрено и общевредително!

Не, не е намз нашы-атз Творецз така залу- ду далз тыѣ способности и силы. И секій она, кой- то пропуца время-то си, въ кое-то бы могѣлз съ

тѣхъ да сѧ ползочка, той пренебрегава она залогъ, кой-то му е Богъ вручилъ; той презира колюж-тѧ Божіа, колюж-тѧ на вѣчный-атъ Отецъ; за ради лоша-вый-атъ пѣтъ, кой-то е подалъ на свой-атъ духъ, пада въ неизбежна погивель.

Но какво-то е отъ една страна безумно да за сичко отъ Бога чекаме, а нищо сами да не работиме; какъ-то е неразумно да очекуваме сичко-то си благо-получіе земно отъ какъвъ добъръ случай, а не отъ трудолюбіе-то и прилѣжаніе-то, отъ мѣдро-то устрое-ніе и щедливость-тѧ: исто тѣй е отъ другъ-тѧ страна безумно, да сѧ въ сичко на себе и на своѣ-тѧ снага надѣеме, а никакъ и въ нищо на Божію-тѧ милость. Що сме нѣмъ безъ Него? Колко бы бы-ли нѣмъ бѣдни, кога не бы Той наши-те трудове бла-гословалъ, кога не бы той сички-те обстоятелства въ животъ-атъ ни тѣй управалъ, що-то сичко оно-ка, за кое-то сѧ трудиме полезно да бѣде! Залу-ду полива земледѣлецъ-атъ нивъ-тѧ си съ потъ-атъ, кой-то пада отъ чело-то му: дъждъ, бури и градъ могатъ сичко да упропастантъ. Залуду разсѣждава-ме, какъ щеме себе, свое-то домородіе да направиме благополучно: препречили сѧ намъ пѣтъ-атъ странни челоуѣцы съ противни-те си мнѣніа, и побѣркали сѧ ни сички-атъ планъ, защо не сѧ нищо знавали, що сме нѣмъ мыслили. Отъ тамо е и излѣзла онаа стара съ безбройны случаи потвѣрждена притча (по-словица): Челоуѣкъ предполага а Богъ располага!

Найважніи случаи въ наши-атъ животъ често не сѧ нищо друго, но слѣдства отъ таква обстоятел-ства, кой-то ни накрай память-та си несме имали, и кой-то за нищо несме дръжали. Често сѧ догажда,

да отъ онова наймалкѣ ползѣ имаме, около кое-то сме сѣ наймногo трудили. Истина, и то не е редка ващѣ была, да е частіе-то идѣтъ противны войски, па и съдбина-та на едно цѣло царство завысила отъ мали нѣкой случай, кой-то е сичка-та сила и мъдрость челоувѣческа посрамилѣ.

Ныа отъ нашѣ странѣ имаме словоднѣ волю, сила и предосторожность: а Богъ отъ свекъ-тѣ странѣ дръжи въ десница-тѣ си сички-те обстоятелства: па чрезъ, и посредствомъ тѣхъ управлѣ и влада сѣ челоувѣцы-те, благослава или въ нищо обрѣща, що сме ныа започели. — Какъ може да бѣде тѣй? Па цю значатъ тыа рѣчи: челоувѣкъ творецъ на свое-то частіе? — Да ли сѣ тыа рѣчи такива, кои-то нищо не означаватъ? На истина сѣ рѣчи безъ означеніе, но въ такъвъ случай, ако подъ рѣчь-тѣ „съдбина“, разумеваме такива случаи, кои-то не сѣ въ нашѣ-тѣ властѣ, кога щемъ да распространимъ господарство-то си и на оныа нѣща (предмети), кои-то сѣ твърдѣ удалѣны отъ нашы-атъ упливъ. Какъ то що не може челоувѣкъ рѣкѣ-тѣ си телкова да простре, да може сѣ на нѣ слънце-то да заустави, или да премести звѣзды-те въ други новы пѣть: тѣй исто не може той по волю-тѣ си да располага за мышленіе-то, волю-тѣ и дѣла-та на други-те челоувѣцы, сѣ кои-то той живѣе. Сичко-то това е изъ възъ границѣ-тѣ на неговѣ-тѣ снагѣ и сила. Но пакъ отъ сичко това и незавыси право-то негово частіе. Отъ него завыси частіе-то на негово-то тѣло, на негово-то добро състоаніе и на неговы-те граждански отношенія. Она, кой-то дръжи, чи сѣ въ тыа предмети състои негово-то частіе или нечастіе, той е твърде

слаба подпорка намерилъ за свое-то спокойство. Та-квѣз челоуѣкъ ще до вѣка да бѣде играчка на про-менливы-те обстоятелства. Съ тѣхъ ще нѣкой път да сѧ възкачува на високо, па после ще съ тыя и-сты-те да пада въ безднѧ.

Главна вещь въ челоуѣка не е тѣло-то негово, но духъ-атъ, кой-то е источникъ на мышленіе-то и на дѣлательности-те. Но зато пакъ сѧ не простира ни власть-та душевна на далеко, но само на него. Той може, но и то само свое-то щастіе, само ско-та сѣдбина, да сотвориѧ и да урежда, а не и оныя предмети, съ кои-то той стои въ сношеніе, до гдѣ е тука на земнѧ-тѧ; защо то е подчинѣно на земны-те законы. Зато кога сѧ каже: „челоуѣкъ е творецъ на своѧ-тѧ сѣдбинѧ,“ то ще да каже: въ неговѧ-тѧ власть стои да бѣде щастенъ или нещастенъ, и то безъ никакви зависимости отъ вѧнкашы-те об-стоятелства.

И то е права истина, чи стои то въ неговѧ-тѧ власть; защо, за ради това му е далъ Богъ свобод-нѧ волю, мысль и дѣлательни силы; далъ му е предосмотрителность, ко-то е на искусство-то осно-вана, да бы былъ въ състоаніе, да придобіе себе различны улажденіѧ и пріятности на животъ-атъ си, найпосле му е далъ и Исусовѧ-тѧ премудрость, да си придобіе съ нежъ вѧтрешно и постоянно благо-получіе; защо челоуѣческа-та премудрость съ сичко-то си благоразуміе може да ны излѧже, а премуд-рость-та Христова никоги неще да ны излѧже. Че-лоуѣческа-та премудрость сѧ променава споредъ обсто-ятелства-та, а Христова-та сѧ никоги непроменава, но секи пътъ е една и иста, ко-то е основана на вѣч-ный-атъ Божій уставъ, кой-то постои въ свѣтъ-атъ.

На тыя уставы Божественны принадлежи и слѣдующій-атъ законъ: „Всако добро има добры слѣдства, а всако зло испроваждатъ злы слѣдства и найпосле само себе уничтожава.“ Макаръ гдѣ было, гдѣ нравственный животъ существова тамо и том законъ господствува: — Пыташъ ме що е добро? Добро е кола-та Божій, кола-то е Исусъ Христосъ открылъ. А зло? Зло е, кола-то са презира истинното добро, за любовь-тѣ на свои-те чувствены пожеланія.

Зато, она, кой ище и твори онака що е добро, той съ това быва причина на свои-те безчислены добры слѣдства. Всако честно дѣло, кое-то ным като нѣкое сѣма постѣме въ нивѣ-тѣ на нашы-атъ животъ, ще да ни донесе благословъ Божій. Ным съ нашы-те собствены очи гледаме, какъ узрева около насъ плодъ-атъ на нашѣ-тѣ Христіанскѣ любовь, и съ самы-атъ том поглядъ засищава са наше-то сѣрдце съ найвысоко удоволствіе, и съ едно чисто благополучіе. И ным сме тогава сами съ себе задоволни и презадоволни, и мило ни е да живѣеме. Истина, то може лесно да са догоди, чи щемъ ным, при всичко това голѣма скудость да претръпиме въ тыя вѣнкашны добрины. А може и това да бѣде да са лишиме и отъ само-то това благостояніе, въ кое-то са сега намираме, само ако ни бѣдатъ обстоятелства-та противни. И то ще много да ны опечали; но пакъ неще за ради това наше-то вѣтрешно благополучіе да са наруши. Скоро ще нова радость да ны сгрѣе за ради това що не сме ни дръжали, чи е право-то наше щастіе въ тыя добрины светски. Само она человекъ може да изгуби свое-то спокойство и задо-

властво, кой-то сѣ въз свое-то състоаніе годпѣлзне, кой-то свое-то достоинство и чистотѣ-тѣ на истинѣ-тѣ непознава, и кой-то всико-то си щастіе полага въз угожденіе-то плотско. Отъ тамо сѣ в догажда, да нѣкои изъ отчланиѣ сами себѣ смърть задаватъ (убиватса), зато, що немогатъ да сѣ више наслаждаватъ съ добрини-те, що сѣ имали, па сѣ ги изгубили.

За всако добро дѣло слѣдуватъ и добры слѣдства и приносатъ голѣма радость на сѣрдце-то ни. И не само що ны съ блажены чувства испзнаватъ, чиеме Божій чеда; и чи ны, като тѣа земный животъ преспаваме, друго по добро щастіе очекува въз вѣчно-то блаженство; но още иматъ го нѣкой пѣтъ и силно втеченіе но тукашны-те наши отношеніа. Да ли, кой-то е человекъ почтенъ, кой-то е человекълюбецъ, кой-то е миролюбецъ и кротакъ Христіанинъ, не любатъ сички, кой-то го познаватъ? Ако го постигне нѣкакво нещастіе: сички отъ все сѣрдце дѣлатъ негово-то нещастіе. Секій е готвъ да помогне на оногѣа, кой-то е другій пѣтъ салъ на други-те помагалъ. — Кой неще да почита онаж домакиикѣ и майкѣа, коа-то сѣ за своѣж-тѣ кѣщи добро грыжи, при коѣж-то сички-те кѣщны работи уредно вѣрватъ и коа-то въз место преки речи, съ секиѣ любовно поступа? Кой неще да ѣ уважава, като тѣа съ своѣатъ собственый примѣръ учи дѣца-та си на добродѣтель; неѣ, коа-то и съ млaды-те си имѣе да вѣди сладкорѣчника, безъ да сѣ понизи; коа-то е камъ съсѣдны-те и познати-те лица преучлива и искрена и коа-то сѣ при всички-те си добродѣтели безъ всако притворство смирава тамо, гдѣ въ толко други, Богъ знае, какъ желили да сѣ свѣтлатъ?

Така самъ Богъ ище: да всако добро дѣло има и добры слѣдства. Отъ тамо е и произлезла онаж одавнашнѣ, отъ толкова столѣтїа потвърдена истина, да нѣма по добра мѣдрость, отъ добродѣлельтѣ. Догаждатъ са въ животъ-атъ и такива обстоятелства, изъ кои-то неможеме, да предвидиме и да дознаеме що ще да бѣде за насъ полезно; но нѣма подъ небо-то такова обстоятелство, въ кое-то не бы могълъ да знае чловѣкъ, що е честно, що ли е праведно. Прозорливость-та наша, може често да ны измами, но совѣсть-та неможе тѣй лесно да са превари. Да желаеме онова що е добро, то е въ нашѣ-тѣ власть, но какъ ще то да са изврши, то отъ Бога забыси.

За ради това око желашъ да бѣдешъ творецъ на щастїе-то си, а ты не вери грѣжа за то, какъвъ ще успѣхъ твои-те дѣла да иматъ, но за това, да ти бѣдатъ дѣла-та и работы-те добры и честны. Ты неможешъ сичко да изработишъ. Ты само малка добринка можешъ да сторишъ; а онова, кое-то неможешъ ты да сторишъ, ще да сторатъ други-те чловѣцы, и то споредъ сила-та и снага-та си, и тѣй ще все више да бѣдатъ добры дѣла въ свѣтъ-атъ, кои-то ты желашъ. Единъ сѣе и сади, другїи залика, но само единъ Богъ возвращава и дава изобилїе. И секїи ще да добїе награда споредъ онова, какъ то са е трудилъ (1. Коринт. гл. 3. ст. 8.)

Всакакво зло по законъ-атъ Божїи има злы слѣдства, и само себе ще да затрїе. Кой-то са е сдружилъ съ зло-то, той самъ себе ама копае. Да е то истина, увѣрваме са отъ секидешны-те искусства въ животъ-атъ. Да видиме какъ поступа скѣпъ че-

ловѣкъ : той умира отъ жаждѣ при водѣ-гѣ. Да погледнеме на честолюбивъ человекъ : него совѣстно-то неспокойство мѣчи и дѣна и ноша. Да погледнеме на развращенъ и блудникъ : той е въ лице-то си пожълтѣлъ, очи-те сѣ му сѣ вдибнали, кръвъ-та му е отровна а жилы-те сѣ му сѣ разслабили. Да погледнеме на пѣаница : той носи водокѣ-те на пороцы-те съ себе си ; и паметъ-тѣ и чувста-тѣ му сѣ затѣплени ; болести сѣ го изцедили и предъ времяа влази въ гробъ. Да погледаме на противникъ и лукавъ человекъ : секій сѣ отъ него уклана ; той нѣма искренъ другаръ и прѣатель ; ако нещо пострада , секи сѣ смѣе на нѣгово-то нещастіе. Да погледниме на горделивъ и расточитель : той сѣ самъ въ пропасть фѣрла и много пѣти е принужденъ да моли за помощь оныа, кои-то е напредъ презиралъ.

А отъ гдѣ е това , чи малко человекъ има въ свѣтъ-атъ , кои-то сѣ свършено щастливи или совѣмъ нещастни ? То е отъ тамо , защо человекъ-те не желатъ толко да сѣ предадатъ , за да бѣдатъ совѣмъ злы и непотребны , а не сѣ толко силни , за да можатъ сакоги да живѣатъ честно и добродѣтелно. И така , като не могатъ да сѣ опредѣлатъ ни на еднѣ ни на другѣ странѣ , колеватъ сѣ непрестанно помежду спокойства-та и секидешны-те страданія. Онека малко добро , кое-то праватъ за любовь , награждака ги , какъ-то що ги грѣхъ-атъ , въ кой-то падатъ секій денъ и секій часъ наказува , кой-то имъ докарува сѣкаквы бѣды и невольи. За ради това ако желашъ да бѣдешъ свършено щастливъ , а ты сѣ помакни по далеко и не бѣди само въ половина добъръ и добродѣтеленъ.

Пороченъ человекъ е самъ кривъ, що е бѣденъ, що е болешливъ, що е неспокоенъ, и що е себе до отчаяніе довелъ. Кой може за това нещо да двоуми? А исто тѣй правиченъ человекъ може да дойде до право и постоянно задоволеніе, сирѣчь, онъ може самъ себе да сѣтвори такова щастіе, кое-то никаква человекъческа сила не може да му отме.

Но человекъ е вреденъ и повечи нещо да стори, а камо ли само това. Той може, съ ръководство-то на свое-то благородно чувство, не само свое-то сърдце съ постоянно благополучіе да загради; но може, напоевъ съ премудрость Исусовъ, и това вѣнкашно светско състояние да поправи, па и да съ въздигне надъ своѣ-тъ сѣдвинъ, макаръ ако бы она и совѣмъ жалостна была. То е онажъ висина, до коѣ-то може человекъ тука на земѣ-тъ да съ възкачи. На тѣжъ точкѣ стои той възвышенъ надъ сички-те земны, случаи, и могълъ бы да рече человекъ, чи излазатъ изъ него зрацы на божественно-то съвършенство. Нека вѣе вихрушка колко-то може силно, — тей съ неплаши отъ нейно-то бѣснито, — защо нити може да го потресе, нити да го стигне.

А да ли може человекъ да направи това? Кой ще да му помогне, кой ли ще да му позаими такавъ душевнъ снагъ? Да ли тамъ светска мъдрость? Дали наша-та обычна прозорливость, коя е съ наше-то дълговременно искусство добыта? Ахъ! не та, не, но едно-то едино благочестіе. Само една-та божественна истина може да го възкачи до тѣжъ точкѣ, ако го другоаче нейны-те зрацы презъ средъ проникватъ. Той трѣбува за онока да размышлява; кое-то го учи Исусъ Христосъ. Той трѣбува да е

такъвъ, какъвъ то е былъ и Исусъ. Като е сѣткореизъ по Божій-атъ образъ, то трѣбува и да представава въ себе си една часть отъ Божество-то, и да живѣе само въ Бога и за Бога. „Само тѣй, поддѣтъ условна може да бѣде онъ творецъ, на подобро-то си щастіе, кое-то ще да го въздигне по на горе надъ сички-те земны приключеніа.

Ако желаешъ озбилено, да дойдешъ до тажъ божественъ — великъ цѣль, а то ти трѣбува да изобразишъ душевны-те си силы; трѣбува да са научишъ тѣй да мыслишъ, чи и знаменость-та, и достоинство-то, и богатство-то, и знаніе-то, и красота-та, и способность-та, и здравіе-то, и болестъ-та, и дружба-та, и гоненіе-то, и честь-та излочестіе-то, трѣбува кажа ти, да са навикнешъ на тажъ мысль, чи сѣ сички-те тыа само голи средства за постиженіе-то на онаа една-та, висока-та и послѣдна-та цѣль. Трѣбува да мыслишъ, чи отъ сички-те твои преимущества неще да остане ни едно при тебе; чи ти е сичко само на заемъ дато; чи ще и онова да заминае, кое-то си сѣ твой-атъ трудъ придобилъ; чи щатъ и пріатели-те ти и родители-те ти, и жена-та ти, и дѣца-та ти, чи ще кажа, сички тыа само за нѣкое кратко время сѣ тебе заедно да живѣятъ. Помни, чи си ты сѣ твой-атъ духъ само неко кратко время тука на земнъ-тѣ не другоаче, но като гостъ, и чи щешъ пакъ да са повърнешъ въ твое-то първо мѣсто. Помысли, чи си отгоре пратенъ, да извършишъ волнъ-тѣ отеческъ, кой-то та е проводилъ, при кого-то щешъ пакъ да са повърнешъ като извършишъ нарѣчано-то ти дѣло. Мысли, чи само въ одного Бога имашъ постоянный и секидешный

отецъ; чи сѣ сички-те дѹхови челоуѣчески твои брата; и чи е това наше тѣло самој едно просто одѣланіе тѣхно, сз кое-то служатъ, до гдѣ трае тѣхното посланство тука на земѣ-тѣ.

Ако та е голѣма мысль, таа висока истина, коа-то са намира въ наукѣ-тѣ Христовѣ, презъ средъ проникнала: то щешъ ты совѣмъ сз други очи да гледашъ тоа свѣтъ, а не какъ-то що си го досе-нова гледалъ. Тебе ще да бѣде срамъ, да са дадешъ да са заробишъ отъ прелѣщеніа-та и отъ желаніа-та, кои-то са въ твое-то тѣло раждатъ. Ты щешъ да са срамувашъ, що неси извършилъ оноа дѣло, за кое-то ти е Богъ наложилъ, кога та е пратилъ тука на земѣ-тѣ, но си са грижилъ, какъ да угодишъ себѣ сз суетны удоволства, кои-то толкоа струватъ, колко-то и она прахъ, що то газишъ сз нозѣ-те си. Ты щешъ тогава въ сѣкой случай да умѣешъ да распознавашъ животъ-атъ отъ сѣнкѣ-тѣ; ты щешъ на очигледъ да са увѣришъ, чи та не е Богъ пратилъ на тоѣ свѣтъ само за то, да обработавашъ полета, да зыдашъ кѣша, да заузимашъ пьрко мѣсто въ сздружества-та граждански, или да са сз скѣпоцѣны дрехи обвивашъ; но и зато, да бѣдешъ сзтрудникъ Божій въ голѣмо-то дѣло на любовь-тѣ, сирѣчь, въ всеобщо-то блаженство на челоуѣческій-атъ родъ. (1. къ Рим. гл. 3. ст. 9.) Едвамъ тогава щешъ ты да разумѣешъ, що значатъ тыа рѣчи Христови: въ мѣсто да са грижете, що ще да одете, или що ще да пие-те, сз що ли ще да са облечете; въ мѣсто тыа грѣшны грижи, подобръ е да са потрудите, да са сз-едините сз Бога, да бѣдете на неговы-атъ сѣдъ о-правдани и да придобіете негово-то благоколеніе. Сички-те други земны потребности ще да ви са придадатъ.

(Мат. гл. 6. ст. 33.) И тѣй да бѣдеме задеволни, ако имаме съ що да заситиме наши-атъ гладъ и съ що да сѣ облечемъ.

И ты щешъ тогава да оживѣешъ, но не зато, да трупашъ богатство, кое-то щешъ да оставишъ, токо като тропне твой-атъ смъртнѣи часъ; но зато, да спроти твое-то могущество и спроти твои-те силы помогнешъ да сѣ распространи мѣдрость-та и блаженство-то помежду сички-те чловѣцы, кои-то е Божіе-то промышленіе въ тесенъ союзъ съ тебе поставило. Въ щастіе-то и въ добро-то живеніе на други те ще да намеришъ твое-то собствено щастіе, и тогава нещешъ да знаешъ за никакво друго щастіе, нити щешъ пакъ да го трѣсишъ.

Кога бы завистливы-те члвѣѣцы, кои-то сѣ сѣ отдали на завистливы-те чвѣства, случайно искали да развалатъ зданіе-то на твое-то благостаніе, ты щешъ само съ насмѣхнато лице да ги сжалукашъ що сѣ тѣй испустили изъ рѣце-те си добръ приликъ, за да имъ небѣдешъ и после полезенъ. Ты нещешъ ни тогава да сѣ ожалостишъ, кога бы та това земно непостоянно щастіе лишило и отъ твое-то достоеинство, и отъ твое-то почитаніе, и отъ твоѣ-тѣ власть. Що ти е найпосле останало, ще ли твое-то тѣло, като умрешъ, да бѣде замотано въ просто платно, или ще да бѣде покрито съ коприненъ (скиленъ) покровъ, като ще и едно-то и друго-то въ гробъ-атъ да изгнѣе. Духъ-атъ не гледа на това. Предъ него и просто-то платно и коприната една цѣна иматъ. Азъ незнамъ какъ послугъ ще да имашъ отъ това, ако те чловѣцы-те тука на земнѣ-тѣ на рѣкѣтъ, чи си великоможенъ или просакъ! Праздно има нити

ще да може нѣщо да придаде нити да отземе отъ твое-то достоинство въ царство-то Божіе, въ областы-те на духовы-те. Макаръ какво му драго да е твое-то вѣнкашно сѣстоаніе, ты щешъ пакъ зато да останешъ въ Божіи-те очи такъвъ, какъвъ си по себе. Небесный-атъ Царь не сѣди по онова, какъ са сирѣчь кой показува; то е измышленіе на чловѣческѣ-тѣ суетѣ, да сѣдиме по ситничарскій-атъ размеръ и по вѣнкашный-атъ видъ.

Ты нещешъ да са снуждишъ ни тогава, като та овори болестъ на постелкѣ-тѣ; защо болестъ въ твои-те очи не е нищо друго, но разрушеніе на твое-то тѣло, за кое-то знаешъ, чи е само едно гнило орудіе на твой-атъ духъ. Богъ го зема отъ тебе, за да ти даде въ променѣ дрово, кое-то е много по свѣршено. Ако ли болестъ-та не е смъртоносна, то тогава знай, чи Богъ, като попуща на тебе болестъ, ище да та опомене, да са на това твое гнило тѣло не надѣешъ много. Но было макаръ какво му драго, ты щешъ и тогава да са радувашъ, като са разболишъ съ тѣло-то, а увѣренъ си, чи ти е душа-та здрава, и чи твой-атъ духъ, за ради болесты-те тѣлесны ни малко не страда. Ты не само що нещешъ да са адосукашъ, но щешъ и да вѣдешъ спокѣенъ, въ срдце-то си, ако смърть-тѣ покоси оныя, кои то сѣ ти наймилии. И они сѣ исто тѣй позвани какво-то и ты, само е то разлика, що сѣ они повѣрено-то имъ отъ Бога дѣло тука на земѣ-тѣ за нѣколко дни по рано отъ тебе свѣршили. Но въ мѣсто она пѣть, по кой-то сѣ тука на земѣ-тѣ ходили, отъ кой-то сѣ сега повыкани, ще да имъ покаже Богъ други новъ, и произраденъ. Такъвъ и тебе очекува,

като въ свое-то време приспѣшиз тамо. И не дѣй-
са, жали, що ще тѣхно-то тѣло въ гровз-атз да из-
гние и въ прахъ и пепель да са претвори: зашо азъ
могъ да мысля, чи си ты тѣхнѣ-тѣ душа любилз, а
не гнило-то тѣло. А там иста душа ще да ти оста-
не вѣрна и прикръжена и после. Твое-то средство съ
нежъ неще да са раскъсне. Та е при Бога; само гле-
дай да останешз и ты при Бога, па са не бой ни-
какз за вѣчно-то раставленіе. Ако тѣй мыслишз и
осещашз, никакъвъ случай въ свѣтъ-атз неще да мо-
же да наруши твое-то спокойство; въ никакъвъ случай
неще да бѣде въ състоаніе тишинѣ-тѣ на душѣ-тѣ ти
да възнемири, твоа-та права и постоанна честь да
възмѣти. И тѣй имамз ли право, що ти кажъ: чи
е секій человекъ творецъ на щасті-то си? И можели
макаръ каква земна буря да та залълѣе или да
та докачи?

Такова е было тука на земнѣ-тѣ Твое-то въз-
вышено блаженство, о превожествный Иисусе! Ты си
презиралз тыа земны ствари, и само тогава си са
служилз съ тѣхъ, кога-то е человекъческа-та Твоа при-
рода това искала. Ты си любилз сички-те оныа, кой-
то съ та окружавали. Ты си ги наричалз, чи съ
Божіи сынове, а Твои братья. Дѣло-то, кое-то ти е
было порѣчено, кога-то си дошелз на земнѣ-тѣ, съ-
стало са е въ това, да грѣшни-те ослободишз отъ
оныа оковы; въ кои-то ги е фѣрлила глупость-тѣ,
заблужденіе-то и грѣшенъе-то; и тѣй да ги изба-
вишз отъ робство-то, въ кое-то съ паднали, що съ
слушали страсти-те си тѣлесны. И това Твое зва-
ніе ималз си сѣкоги предъ очи-те си, макаръ гдѣ да
си стѣпиаз. Ако е народъ-атз искалз да Та наи-

менука за Царь Израилски, или ако е искалъ да Тя съ каменье убіе : за Тебе е то все едно было. Твой-атъ божественый духъ не съ е на тока обзиралъ. Духъ, Твое-то высоко посланство и Твои-те дѣла не съ разумѣкали ни глупавы-те простацы, нити съ гордость-тѣ отровени-те тѣхни кождови. Ты са не си затегалъ да слезнешъ долу помежду насъ ; нити си са засрамилъ да ни са авиши въ тажъ грѣшнѣя плоть. Ты много пѣти неси ималъ гдѣ да склониши главо-тѣ си, и пакъ са никакъ не си пожалилъ чи си злочестенъ. Свѣтски-те твари не съ имали ценѣ при Тебе, защо си Ты живѣалъ какъ то чи си былъ на небо-то. Претърпѣлъ си неправды, увреды ; сносилъ си тешки гоненія, па и само-то найбезобразно поруганіе отъ народъ-атъ ; но онова свѣтско увѣреніе вззвысило Тя е надъ будаласты-те мнѣнія на простотѣ-тѣ. О царю духовны, въ Твое-то духовно царство, и честь-та и срамъ-атъ совѣмъ друго нѣщо значатъ, нежели що ги нымъ, полуживотны створена разумеваме. Твое-то бавенъе тѣка на земѣ-тѣ свѣрило са въ тридесать третья-тѣ години на Твой-атъ вѣкъ, — но Ты си надвладалъ страхъ-атъ смъртный и научилъ си человекы-те да са не боатъ отъ смърть-тѣ. О Спасителю свѣта ! та Ты си умрѣлъ, кога-то си испълнилъ свое-то посланство тѣка на земѣ-тѣ совѣмъ божественно.

Допусти ми, и да живеж и да умрѣ въ Тебе ! Допусти ми, да бѣда творецъ на щастіе-то си, но само чрезъ Тебе, защото си Ты Творецъ на мое-то жребіе ! Аминъ.

О О В Ъ О Т Ъ .

Похвалѣніе наше ёсть, свидѣтельство свѣсти нашея ѿже въ простотѣ и чистотѣ божіей, а не въ мудрости плоти; но благодатию божією жиѿомъ въ мѣрѣ, множае же ѹ касъ. (II. Корн. гл. 1. ст. 12.)

Боже сватый! насъ въ свѣтъ-атъ нищо не може да весели, ако ни не е душа-та чиста. И злато-то и сичко-то богатство макаръ кога было ще са претвори въ прахъ; найсмайна-та красота ще да потемнѣе и увѣхне. Само една-та спокойна совѣсть, която не е замѣтана съ грѣхъ, улаждава ни животъ-атъ и примирава ны и съ самъ-тъ смѣръть.

Секій человекъ, отъ кою му драго вѣрѣ былъ, чуетъ въ себе нѣкакъвъ чудный, нѣкакъвъ сватый гласъ. Истина, да и самы-те дивляцы чуватъ тоя гласъ, макаръ и да незнаатъ нищо за откровеніе-то Божіе. Тоа гласъ е сакога буденъ въ человекъ, и не може да са измами нити съ ласканіе, нити може да са устраши нити съ гнѣвъ нити пакъ съ запрашеніа. Никаква хитрость не може да го надмѣдри и надговори. Той непрестанно говори человекю: человекѣ! прави оноа що е добро!

Залуду са горди подсмѣвачъ-атъ на благочестіе-то съ свожъ-тъ продързливость и лекомысленость, кога-то подтвърждава, чи сичко въ свѣтъ-атъ зависи отъ

нѣкакъ въ слѣпъ случай; чи е свата-та вѣра само просто предубѣжденіе, а христіанство-то уздѣ на дръжавны-те правленія. — Залуду са ұпина да докаже, чи е добродѣтель-та само едно измышленіе или голо лицемѣріе и притворна побожность. Залуду самъ себе увѣрава, чи е сичко онака добро, кое-то хитрость-та, лукавство-то и себичность-та препоручава. Залуду са труди да докаже, чи цѣлы-атъ тоа великій, безпредѣльный свѣтъ нѣма свой творецъ, и чи нѣма надъ сички-те человекы единъ общій сѣдникъ и воздатель. Залуду му е, кажѣ, сички-атъ трудъ, като му она гласъ изъ сѣрдце-то непрестанно выка: человекѣ! ты лѣжешъ, като тѣй говоришъ?

Но виждъ! зема-та са тресе подъ него; рушатъ са великолѣпни храмови и дворови: — Оныа, кой-то му са наймили, предъ неговы-те очи издышатъ и въ дълбоко ископанъ гробъ падатъ! Виждъ, какъ са е вдигнала страшна вихрушкѣ, стой голѣмо бученъе отъ гръмлавины-тѣ по широки-те сводови небесни, громови падатъ на земѣ-тѣ и неговъ-атъ домъ букти въ пламенъ! Но сега са подсмекачъ-атъ на благочестіе-то више не ругае. Има и природа-та, има вселенна-та свой-атъ Творецъ; а има и Бога! Истина, има Бога! проговара подсмекачъ-атъ и непрестанно трепери.

Залуду и злочинецъ-атъ изсемева свой-атъ вътрешный сватый гласъ, и тѣши себе, чи това дѣйствително не существува, но само са тѣй говори. За ради това и презира сѣкое опоминанъе на тоа гласъ, кой-то е въ неговы-те очи само голо предразсужденіе, тайно са ұпуца въ сѣкакъвъ грѣхъ, пакъ са безсрамно обзира и горделиво пыта: гдѣ е тоа сѣдникъ, кой-то ще да ма сѣди? Но она въ-

тращный гласъ му проговара : человекче, крый ты твои-те беззакони дѣла колко ти драго; затрупвай твой те злочинства съ що ти драго; стои, па гледай, тѣ щатъ макаръ кога было да дойдатъ на видило! — И залуду трѣсиши дружства и забаки, части и весела; она пламень, кой-то е въ сердце-то ти, на секадѣ съ тебе иде, онаа искра адска и тамо та жеже. — Залуду са брещашъ, трѣгашъ и браниши, да са изъ овщи-атъ, вѣчно утвърждены-атъ поредакъ свѣтскій изземешъ, по кой-то само онока напредува, що е по себе добро; а сѣко зло ражда пропасть и погивель: нѣкожъ невидимъ силаъ та тегли заедно съ себе, па какво то тебе така и твои-те дѣла вѣзуба и приковка ги за тоа истый вѣчно утвърденый поредакъ светски. Изъ самы-те найтаніи твои грѣхове кѣе убійство и пропасть, пакъ ты не си въ състоаніе да предвариши това зло. Ты бы самъ отъ себе бегалъ, само да можешъ, истина, ты еднако бегашъ отъ самъ себе. Ты си много неспокоенъ и това неспокойство ти аде животъ-атъ; но она вътрешный гласъ ти каже: человекче, Богъ е сѣкаде и на сѣкое мѣсто!

Залуду гониши истина-та, о ты завистливый клеветниче! залуду ти е сичка-та мъжа около това, да покудиши она вѣнецъ на награждѣ-тѣ кой-то увѣнчава правѣ-тѣ и чистѣ-тѣ заслугѣ. Сичко-то онока, кое-то съ твои-те уста калашъ и одумувашъ, самъ въ сердце-то си потайно одобравашъ, цѣниши. и почитувашъ. И ты щешъ да са скончиши съ срамотѣ-тѣ, коа-то ще да ти падне на главѣ-тѣ.

Залуду гониши невиность-тѣ, ты скръпый мѣчителю, само да покроеши свои-те собствени беззаконіа! Залуду жъ гониши и приводиши лъжливы

свидѣтелства и лажливы клеветы противъ нежъ! Залуду жъ плашишъ съ подплатены сѣдове, и устрашавашъ съ мрачный текницы, тешки оковы и горчицы мѣки: небойса, нещешъ да жъ побѣдишъ! Сички-те твои противу нежъ измышленіа и противоборства на очигледъ изсмѣава, и въ срѣдъ свой-те горчицы мѣки и сѣлзы, смѣе са; а ты напротивъ въ срѣдъ на твоѣ-тѣ лажливѣ славѣ и привиднѣ побѣдѣ треперишъ! Та е спокойна и радостна и въ самы-те оковы, а тебе лютый пламень жеже въ средѣ-тѣ на твоѣ-то сластолюбіе! Та що дати говорѣ више; поведи жъ на губилище, пакъ знай, чи е нейна-та смѣръть заедно и нейна побѣда; а нейна-та е побѣда твоѣ осяжденіе!

Ето, видишъ, каквѣ силѣ има совѣтъ-та! та, като нѣкой невидимый ангелъ, съ секиденшно-то си присутствіе помежду человекы-те, врани истинѣ-тѣ, правдѣ-тѣ и невиность-тѣ, па макаръ и сички-атъ свѣтъ на тѣхъ да выка! Та гони злочинецъ-атъ макаръ са той и въ найтемны-те пещеры заклчалъ и крылъ. Та наказува грѣшникъ-атъ, макаръ той неброено число тѣлохранители около себе да има!

Богъ е въ сѣрдце-то на секиго человекъ са съ неизгладимы писмена написалъ нѣкой законъ, кой-то му казува, що е истинито, и що е право. И то е божествены-атъ гласъ на совѣсть-тѣ. Сички-те народи и сички-те дивлацы познаватъ и осящатъ въ себе томъ сватый законъ Божій, томъ гласъ на совѣсть-тѣ. И макаръ кога человекъ нѣщо да учини, совѣсть-та веднага съ мысли-те заедно сѣди за това, тапа или го одобрава и похвалава, или го неодобрава и осѣждава. (Рим. гл. 2. ст. 14, 15.)

Совѣсть-та е пьрвый, найдобрыи и найпостоан-
ный учитель на секиго челоуѣка. Та и оногова, най-
просты-атз незналица вразумлава и упятува, какз
трѣбува да прави. — За ради това никой нека са
неизвинява за учинены-те си грѣхове нити предз
свѣтъ-атз нити предз себе, а по много предз всесил-
ны-атз Бога, като чи е това зато сзгрѣшилз, цо
не е знаалз, цо е право, а цо е неправо.

Совѣсть-тѣ учи секиго челоуѣка. Та неможе да
са подплати. Нейны-атз е сьдз секій пѣтз праведенз.
И до гдѣ челоуѣкз том нейны скатый гласз слуша,
нека знае, чи никакз неше отз невѣжество да по-
грѣши, и ще да бѣде вз сьрдце-то си много спокоенз
и задоволенз. — Челоуѣче, повинуй са на науки-
те на том вѣтрешный учитель, па макарз и колко
да та твоя-та чувственность на странѣ мамы и
отврѣща: Слушай добро, цо ще та да ти рече, като
паднешз вз сумненіе, да ли е това или онова право;
или кога двоумишз, щешз ли да идешз тамо, гдѣ
та желаніа-та и наклоности-те твои сз сичкѣ силы
теглатз; или кога са поведешз за корысть, коа-то
е неправедна, и коа-то е сяуженѣ сз щетѣ-тѣ на
ближный-атз ти; или кога наумишз добро дѣло да
направишз, но отрѣща та корыстолюбіе-то и своелю-
біе-то отз това, кое то са бои отз жертва-та за ко-
ж-то то неше да знае.

Ты, може да мыслишз потайно, какз щешз да
си отрѣнешз некому, кому то неси за добро-то твѣр-
де ревностенз: а совѣсть-тѣ ти казува: Не! не дѣй
да си отрѣнешз. Бѣди великодушенз и покажи му,
чи си подобѣрз отз него. Сз това щешз да го по-
срамишз. — Може да тѣло-то ти непристисны жела-

нѣа распинатъ; може да тѣ прелестъ-та на сластолюбѣе-то мамѣ на преступленіе и развращеніе, но совѣсть-та тѣ спомина, и каже ти: що, продръзливче! Да ли щешъ да отровишиз невиность-та на сърдце-то си съ адъ-атъ на пакленый-атъ порокъ? Да ли щешъ да разоришиз рай-атъ си въ гърды-те, какъ то едно время сатана-та? Може да тѣ е сърдце-то ти тръгнало за онока що е чуждо; или може да ти е знало сърдце-то за нѣщо, кое-то бы могло съ превара леко да сѣ доведе: но совѣсть-тѣ тѣ совѣтѣва, да сѣ оставишиз отъ тока, какко-то и отъ сичко онока, за ради кое-то бы сѣ после самъ отъ себе срамувалъ! Та каква полза бы ималъ, ако бы сички-те свѣтски добрини спечелилъ, а да огрѣшишиз душѣ-тѣ си? — Може да тѣ твоѣ-та сѣета гѣделичка, да съ твоѣ-тѣ остроумнѣ шегѣ и досетливость себе или други го насмѣшешъ, като сѣ подсмывашиз некому, който отсутсвува; но совѣсть-та тѣ укорава, и каже-ти: завлечи тоѣ продръзливый ѣзыкъ клететниче! Какъ ли бы веднага умзакналъ кога бы сѣ она, кому-то сѣ ругаешъ, и кого-то изсмеявашъ, на единъ пѣтъ при тебе намерилъ!

Истина, совѣсть-та учи секиго человекѣ, и то озвѣлно и правосѣдно! И вѣрувай человекѣче, чи нѣма за тебе други пѣтъ, нити друга пѣтека, по коѣ-то бы могълъ да дойдешъ до твоѣ-то щастіе, освѣнъ да сѣ сакоги покоравашиз на гласъ-атъ на твоѣ-тѣ совѣсть. Недѣй самъ себе да подговарашъ, като чи и безъ таѣ послушность можешъ да вѣдешъ щастенъ. Нити мѣдрувай, нити извивай сега тока, а сега онока, особито тогава, кога-то тѣ сърдце, тепли да забранены-те и грѣшны-те желаніѣ и наклонности

свои задоволишиз; зацо ще твое-то собствено чувство да та укори, кое-то ти казува, що е право, а що е благопристойно. Видишиз ли сега, чи е твое-то мъдрованье лъжливо! Тебе нѣщо мами, да направишиз онока, що е забранено и грѣшно; но добръ знай, чи та и за тока забранено и грѣшно дѣло очекува тайно каанье. И недѣи мысли, чи ще твоя-та совѣсть на нѣкое поравненіе да пристане съ тебе, или чи ще да можешъ съ неѣ да са согласавашъ; зацо она ни едно влакно отъ свое-то мѣсто неустѣпа. И сѣкакво твое покушеніе, макаръ на каквы уговоры съ твоѣ-тъя совѣсть, ще да ти принесе срамъ и безчестіе!

Совѣсть-та учи секиго человекѣка и то съ божественнѣ силѣ! Она учи секиго просто и ясно, и каже му: тока прави, а отъ онока са укланай; така е право; и башъ за ради тока, що е така право, трѣбува тока да правишиз, а отъ онока да са укланашъ; а не зато, що са отъ първо-то надѣешъ за нѣкаквѣ корысть, а отъ друго-то, що са боишиз отъ срамотѣ и безчестіе. Ты прави онока, що е добро и право, а не изгледвай, да ли ще то да бѣде за тебе корыстно. Найпосле, макаръ и никаква корысть отъ тамо да недовыешъ, пакъ трѣбува да правишиз онока, що е добро и право, па ако бы нѣщо отъ твое-то богатство и изгубилъ. Доста е то, чи та совѣсть-та така учи. Доста е то, чи та и самъ Христосъ Спаситель така учи. Зацо кога ты само онока правишиз, отъ кое-то щешъ да имашъ ползѣ, тогака губишиз сѣкое право за наградж. Ты си съ тока само показалъ чи си мъдръ; но въ твое-то дѣло нѣма ни еднѣ искрѣ добродѣтелнѣ.

После, совѣсть-та не само да поучава, но още и увѣщава, опомина и отврѣща секиго человекѣка отъ зло. Та имали нѣкой человекѣкъ, кой-то е тука на земж-тѣ живѣалъ, а да не е згрѣшилъ? Но, макаръ кога да е згрѣшилъ, секи пѣтъ е чулъ чи го напoмина вътрешный-атъ му сѣдѣа.

Та още като сме дѣца осещаме нѣкоюж вътреш-нѣ болзливостъ и срамъ, кога учиниме нѣщо непри-стойно или неправо, па было то или въ играчкѣ, или въ нѣкои порѣчани за изврѣшеніе домашни работи, или изъ лекомысліа или изъ пакости, или да сме отъ злы примѣри отъ други на това наведени.

О, какъ силно бѣе сѣрдце-то въ крадливецъ-атъ като простре рѣка-та си на чуждо иманье; или въ сластолюбвецъ-атъ, преди до гдѣ не е некиность-та си съ отровно ласкателство, въ искушеніе довелъ; или на клетвопреступникъ-атъ до гдѣ не е вѣронаруши-телнѣ-тѣ си рѣкѣ вдигналъ да сѣ криво закълне; или на невѣрникъ-атъ и на издатель-атъ, кога трѣг-не да издаде свои-те пріатели, свое-то правителство и отечество, за да насити и задоволи свож-тѣ се-бычность и свое-то оскетолубіе. О, какъ ги сички-те на редъ совѣсть-та имъ озбилски опомина и от-врѣща отъ намыслены-те преступленіа, и то съ това по-силно и по-ако, що сѣ повечи преступникъ-атъ камъ свое-то намѣреніе приближава!

Онаа борба человекѣческа съ самъ себе преди до гдѣ не е пристѣпилъ на нѣкакво зло; онаа вътрешна не-гова борба коа-то го заедно съ совѣсть-тѣ опоми-на и отврѣща, не е нищо друго, но само едно бо-ренье негово съ свой-атъ ангелъ хранитель, кой-то же-

лаве да го въздържи да са не подпълзне; да го сачува да не падне. Но на жалость, суетенъ е тоа трудъ ангелски; безплодно е негово-то чувствително прилѣжаніе. Той ще, неще, принуждава са да отстъпи и — ето ти грѣхъ-атъ готовъ. Отесненъ и оскорбенъ ангелъ-атъ трѣгнува са назадъ и мѣлчи като немъ. А грѣшенъ человекъкъ весело са спуша отъ едно срамотно дѣло на друго, а въ себе си все по-тевно и по слабо чуетъ она гласъ що го напомина, на небесны-атъ посланикъ, кой ще сега вече да го остави.

Да погледнеме само на она младъ юноша, кой-то са още не е развратилъ, ето го сега ще първый пътъ да трѣгне на странъ! Той говори, но азыкъ-атъ му са сплита. Той похода, но стѣпки-те му са неравни и чисто полита. Сѣкога е замышлѣнъ, и сѣкое негово движеніе показува недоумѣніе. Той трѣси съ очи-те си она, кой-то е до сенска смѣло въ очи-те гледалъ; но, ето чудо, той неможе да стои на срецо погледъ-атъ имъ; бои са, да го собствены-те му очи не издадатъ, какъ е усколебанъ и какъ му е совѣсть-та неспокойна! Та му са и сега още авлава и совѣтува го; но той неможе да са разбере. Человекъкъ, кой-то не е гласъ-атъ на своата совѣсть никога престѣпилъ, бори са самъ съ себе, и несмѣе, да ъж преслуша, па са чисто самъ отъ себе стиди, и не смѣе да погледне на огледало-то, да не бы видѣлъ онака, отъ кое-то са гнуса. О млади человекѣ, о юноше! ты, кой-то си невиность-та и чистота-та на сърдце-то си до сега отъ сѣкакво зло сачувалъ, и кой-то си са съ неразвращено-то ти сърдце гордилъ и съ весело лице въ свѣтъ-атъ гледалъ, што са ти и самы-те мѣдры человекѣцы завидили; — и ты дѣвице, коа-то имашъ добры и чест-

ны родители, слушайте гласъ-атъ на ваши-атъ вѣтрешный ангелъ хранитель, за да не бѣде принужденъ да отстъпни отъ васъ. Вы родители, чувайте въ цѣлость добры нравы въ ваши-те чада, и сачуйте ги отъ прилѣпчивость-тѣ на свѣтски-те страсти и на пороцы-те, кои-то съ завладали! И ты юноше, и ты дѣвице, хранете и чувайте тажъ вѣтрешный светыня въ себе и тогдава, кога-то въ врачный врачскъ стѣпите, и кога сами бѣдете родители! Вѣрувайте, чи ще томъ вашъ трудъ стократно награжденъ да бѣде! Вы ще да пренесете рай-атъ на ваше-то дѣтинство съ себе въ години-те и къкъ-атъ на ваше-то мѣжество и старость!

Погледай, о юноше! на она измѣзненный и изцеденый сластолювецъ и плотоугодникъ, кой-то е свое-то здравіе и свож-тѣ снагъ въ вѣтѣрз расточилъ погледай го само, какъ е преди время оstarѣлъ, какъ кашли и въ темный гробъ рано слази; — погледай на она безчестный грабливецъ, който при сичко това, що е съ свое-то лукавство и съ свож-тѣ лѣжа сильно богатство спечелилъ, чи пакъ нѣма миренъ и веселъ день, зашо Божіа-та клетва лежи на отето-то богатство; погледай тамо она убійца, кого-то сега водатъ на губилище-то, какъ е превлѣдѣлъ!

Но совѣсть-та още и наказува! Ако сме учинили нѣкакво зло, веднага ны оставла она добрый ангелъ, и въ мѣсто него пробуди съ въ насъ другій нѣкой злы духъ съ сички-те си свои мѣчителства. Въ мѣсто напредны-те невинны и незлобивый радости, грозень страхъ обладава сѣрдце-то ни. Можели нѣкой пѣтъ чичокъ и трънье да даде добръ плодъ, и можели зло дѣло да даде добры слѣдства!? Истина, человекъ може да крые много години свои-те злы

работы: но тѣхнѣ-те слѣдства течѣтъ въ самѣ-тѣхъ вѣчностъ и та ще да го издаде. — Единъ случай, едно по себе твърде незнатно обстоятелство, на което никоги не бы ни помыслилъ, ще да открие въ свѣтъ-атъ срамны-те ти дѣла. И тогава вече неси безопасенъ. О, колко е свата истина-та въ тажъ народнѣхъ пословицѣхъ: „Заклела са земѣж-тѣ на рай-атъ, чи са сички-те тайни знайтъ.“ А и свато писмо каже: „Ничтоже тайно, еже не откритъ се.“ Таа истина ще да испустишъ человекѣ, на себе си.

Кога бы могли по нѣкого и нѣкого человекѣ да видиме, какъ, на нѣкое мѣсто отъ Бога и отъ человекѣ-те оставенъ, седи, какко го извъ вѣтре негова-та совѣсть мѣчи и прызе, и какъ е самъ отъ себе достоинъ за презрѣнїе; какъ кога почтенъ человекѣкъ посрещине, отъ погледъ-атъ дѣлвоко осеца, чи е достоинъ за презрѣнїе; що повечи, какъ нѣкой пѣтъ и сама една проста рѣчь, коа бы изъ чужды уста невинно излетила, като нѣкой мечъ сѣрдце-то му провада; какъ го найпосле сѣкое наймалко и найнепознато обстоятелство, обеспокоава, ако са и показува, чи е негово-то състоанїе безопасно! Отъ сичко това нѣма нищо; много повече е неспокоенъ человекѣкъ, кога го каанье-то съ остроото си жало мѣчи, що е въ она часъ, кога е грѣхъ-атъ направенъ, была прїатна прїимена-та сласть и корысть.

Нечиста-та совѣсть трови и огорчава намъ сѣ-какво живенїе, сѣкаквѣ нашѣ радости. — Да пустиме злочинецъ-атъ, нека въ забави и увеселенїа забораки на себе; но токо що са удали, веднага ще му излезнатъ предъ очи-те сички-те безчинства, и тѣхнѣ-атъ споменъ като нѣкакво страшило ще да го

прататъ до въ самъ-тъя постелкя. — Той бы желалъ да заспи; но нечиста-та совѣсть и тогава немилува въ него; та го тогава съ найстрашнѣи сѣнища плаши. — Истина, въ скѣтъ-атъ има многоразличны злы дѣла; но отъ сички-те е найнесносно и наймъчително зло, грыжа-та и неспокойство-то на совѣсть-тъя. Человѣкъ, въ кого-то е совѣсть-тъя неспокойна, мрази на сазнце-то и на негова-та скѣтлость, защо сѣ бои, да то макаръ кое отъ неговы-те беззаконїа не изава; а така исто мрази и на ноцнѣ-тъя, темнотѣ, защо сѣ тогава бои, да го нефанаръ гонители-те му. Несмѣе да остане усамѣнъ, защо тогава ни защо друго немисли, но само за свои-те беззаконїа, кои то сѣ въ она часъ предъ очи-те му много по голѣми и пострашны, одъ други пѣтъ; а кога е въ дружество, тогава пакъ гледа, да сѣ единъ часъ понапредъ уклони, защо сѣ бои, да го въ средъ дружество-то негова-та събствена совѣсть не издаде.

Секїй часъ трепери она въ сърдце-то си, на кого-то е совѣсть-тъя съ грѣхъ и злочинство окалана, да сѣ за него нѣщо не проговори, и чини му сѣ, чи е скѣкое мѣгновенїе последно, кое-то го е сачувало и заклонило. — томъ страхъ, кой-то человекъ така грозно мѣчи, и она укоръ, съ кой-то го негова-та совѣсть непрестанно укорава, така досажда человекъ, да много пѣти, като не може да сноси тажъ пакленъ мѣкъ, самъ си сѣ издава. О, колко има злочинцы, а и убїицы, кои-то до тогава не сѣ имали миръ ни ти спокойство, до гдѣ не сѣ сами на сѣдъ отишли и свои-те беззаконїа открили! Колцына сѣ на смъртнѣ-тъя си постелкя мѣчатъ, кои-то сѣ скѣтъ карали (лагали), и немогатъ да умратъ, до гдѣ не сѣ обиде

та и щета-та, кои-то сѣ съ съ превара (лъжа) и лукавство на свои-те ближны учинили, макаръ на тѣхъни-те дѣла наплатили!

Ето, какъ е голѣма и страшна сила-та на совѣсть-та! Нежъ може човекъ на нѣкое время да смете и ослаби, но никакъ неможе да ѿ искорени. Та ще макаръ кога было да са пробуди и осили; и колко по кѣсно са пробужда, то е се по страшна и по скръбна. Тешко тогава грѣшнику, той ще да бѣде жертва на живо-то каанье, кое-то ще да го сзкруши; той ще съ собствены-те си очи да гледа плодове-те на свои-те срамны дѣла, макаръ было то предъ смърть-тѣ или на прагъ-атъ на вѣчный-атъ гробъ.

Найпосле совѣсть-та и награждава, и то така щедро и божественно, какво-то що живо и постоянно сѣкаква презрена добродѣтель отмѣщава.

Она, кому-то е совѣсть-та чиста и спокойна сматра секиго человекъ, съ кого-то са срещне, като свой пріатель. Той са неуклана нити са крые отъ тогова или отъ оногова, защо нѣма никаквъ нужда. Той сжалува секиго, кой-то са е предалъ на грѣхъ и порекъ, а люби почтены-те и достойны-те, и секий може съ него да са разговоръ. И съ сърдце-то и съ душѣ-тѣ си е секий пѣтъ добръ расположенъ. Той са наслаждава съ доволна радость и то сзвършено, а на противъ юнашки сноси сѣкакво злополучіе, кое-то го стигне: защо му нѣкой изъ вѣтре говори: ты за-служувашъ по добро щастіе; но знай, чи те, що страдашъ и сносишъ, не е съ твоѣ-тѣ кривица на тебе дошло: Богъ е съ тебе!

Да погледнеме на она, кой-то е невинъ, какво го гонатъ и какъ незаслуженно страда! Но совѣсть-

та му е чиста, мирна и спокойна! Той воли совѣсть-
тѣ си въ цѣлостъ и чистота-та да сачува, па макаръ
знаалъ, чи ще до просашка тога да дойде нежели съ
скаланъ и нечистъ совѣсть да плива въ сѣкакво из-
обиліе. Той самъ подноса съ чистъ-тѣ сватъ-нѣ на
своа-та совѣсть, и съ тихъ глезъ говори на свой-те
гонители, какъ то ще е нѣкогда превлагій Спаситель
на свои-те гонители въ вертоградъ-атъ съ божестве-
нъ кротостъ рекълъ: „Азъ съмъ она, кого-то тря-
си-те!“ Никаква челоуѣческа пакостъ и свѣтско по-
руганіе не може неговъ-тѣ совѣсть да обезчести; ни-
какво злополучіе, никаква скръбъ не е въ сзстоаніе
тишинъ-тѣ и спокойство-то нейно да поколеба. Чело-
уѣкъ съ спокойнъ совѣсть, неплаши самъ нити отъ мра-
чнъ темница нити отъ затворъ; па и на само-то гу-
билище спокойно отива, защо е то за чистъ совѣсть
найголѣма слава, найволѣмо прославленіе. Потомство-
то ще надъ гробъ-атъ на такъвъ праведникъ да плаче.

На совѣстенъ челоуѣкъ самъ секій радостно преда-
ва. За ради него може да самъ рече, чи ни отъ кого
незавыси. Той е свой савръшенъ господаръ, ако и
да самъ не облача съ свилъ и въ кадифе. И кой-то
го единъ пѣтъ познае, не може да му одрече свое-
то почитаніе и други пѣтъ. Той нетрепери въ сърд-
це-то си, нити въ сѣдъ-атъ предъ сѣдїи-те, нити
предъ свой-атъ владѣтель, кой-то седи на престолъ.
Той и на самъ-тѣ смърть гледа въ очи-те съ сладкъ
погледъ.

Блазѣ сномува, кому-то е совѣсть-та чиста, мир-
на и спокойна, нему е въ сърдце-то правый рай! —
Чиста совѣсть помага челоуѣку да повѣди свои-те
страсти и свои-те непрїатели; въ нуждъ и неволъ тѣ

е правый ангелъ хранитель; въ отчаяніе-то твоѣмъ котка (ленгеръ), а при смѣрти наймекъ възглавіе.

О Боже, источниче на сички-те сватини! допусти, да тока неоцѣнено благо, сирѣчь, мирна-та и спокойна-та совѣсть остане въ мене до вѣка като мое найголемо добро! Ахъ, колко быхъ азъ былъ щастенъ, кога са небыхъ за мои-те дѣла стыдилъ нити предъ Тебе, нити предъ свѣтъ-атъ нити отъ самъ себе си! Колко бы азъ желалъ да съ страшила-та на нечистата совѣсть никакъ въ мене не поживѣтъ, нити да люто кланье съ свои-те змѣины зѣби некоги мое-то сѣрдце не нарани, но до вѣка чистъ и невинъ да останѣ като едно беззлобно дѣтенце!

Азъ признавамъ, чи съмъ немошенъ. Азъ осѣждамъ мои-те слабости. Може да са случи, да изъ мож-тъ неразсмотренность секій часъ въ погрѣшки падамъ; може да са случи, чи щѣ отъ наглость-тъ и страсти-те за себе и за Твоѣ-та сватѣ волю, Боже, да заборава; но чуй ма тогава моя совѣсть! Тогава ми бѣди ты ангелъ, бѣди ми чуваръ на мож-тъ добродѣтели, на мож-тъ невинность и на мое-то спокойство! — Нека ма секій пѣтъ ръководи отъ Бога дарованно-то ми чувство съ кое-то познавамъ що е истинно, и честно, да не бы самъ себе осѣждавалъ и самъ себе презиралъ; да не бы отъ Бога, да не бы отъ Искупителя си, Господа Исуса Христа отпадналъ, кой единъ съ Божественнѣ-тъ си наукѣ може да ма исцѣли и исправи.

Що съ сички-те радости и задоволства, кои-то человекъ ужива, кога задоволи грѣшны-те си желанія, спроти оныхъ мъки, кой-то му после непрестанно страхъ задаватъ спроти поруганіѣ-та, и срамо-

ты-те, кои-то нещатъ да го заминатъ? Какво ли ще една сласть, коа-то така да речемъ, въ едно мѣгновеніе и съ страхъ ужива, да може да заглади снова каа-нье, кое-то ще да трае презъ сички-атъ животъ?

Не, Боже и отче мой! не си Ты безъ узрокъ въ мѣстилъ въ мое-то сѣрдце томъ сѣдѣ на мои-те мысли, на мои-те рѣчи и на мои-те дѣла. Гласъ-атъ на моа-та совѣсть е правый Твой гласъ. И кой може да го презира и малко да го оцѣнава? Не, макаръ нека да бы ми още толко горчиво и скѣпо станало за да надвладамъ мои-те грѣшны желанія, мои-те не пристойни и нескромни наклоности да за уздамъ, зато Ты са пакъ найторжественно обѣщавамъ Боже, съ сички-тъ си моуж душѣ, чи щѣ да са труда съ сички-те си силы, да ми совѣсть-та спокойна и отъ сѣкакъвъ прѣкоръ чиста остане. Нека ми са сички-атъ свѣтъ ругае и нека ма изсмѣава, пакъ щѣ сичко да сноса; нека ма онама най-черна-та сиротына притисне и нека ма гладъ мори, пакъ щѣ сичко да сноса; сичко да подносамъ; що щешъ още, понапредъ щѣ да са дамъ на смѣръть-тъ въ рѣце-те, нежели единъ единый грѣхъ да на права, кой-то ще съ самъ себе да ма омрази; или въ една единѣ кривицѣ да падна, за ради коа-то щѣ самъ отъ себе да са стида! Само смѣж ли Боже дерзновенно на Тебѣ да са надѣж, що ми е тогава останало за человекъ-те? Ако ми обещаешъ само Ты Твое-то благоколеніе и покровителство, то съмъ азъ тогава още тука на земж-тъ блаженъ!

Ахъ, Боже, кога бы тыа чувствованія, кои-то ми още сега толко голѣмъ радость и милинѣ

задаватъ , съ такавъ живъ отказность , секи пѣтъ
къ мене , и къ мож-тъя память останали ! О , какъ
щѣ тогава съ радостно сърдце да прїимамъ изъ Твои-
те щедры рѣще сѣкаквы добрины на тоа земный жи-
вотъ ! Какъ щѣ леко да подноскамъ сичко-то , що Ты
на мене попустишъ ! Какъ ли щѣ нѣкоги спокойно
и съ пѣлнѣ надеждѣ на тебе очи-те си на смъртна-
тъя постелкѣ да затвора !

УПРАВЛЕНІЕ БОЖІЕ.

Возлюблю тѣ , Господи, крѣпосте моя : Господь оутвержденіе мое, и привѣжище мое, и избавитель мой, Богъ мой, помѣщикъ мой оупаваю на Него. Защититель мой и рогъ спасенія моего, и заступникъ мой. Псал. 16, ст. 1, 2, 3, 4.

А що си ми сердце мое често така снуждено? Защо да тѣ чуждо-то щастіе обезпоколка и да проклинѣши ткож-тѣ съдвинѣ зато, що нѣмашъ сичко-то онова, кое-то други-те отъ тебе по честити иматъ? Защо да оплакувашъ твое-то сиромашство, и защо непрестанно въздышешъ, като чи си само за тѣжѣ и скзрвь створено? Та человекче, да ли си ты истина толко много нещастенъ, какъ то що ти са чини? Какъ ти са чини, да ли бы са радо промѣнилъ ез оныя, кои-то ты дръжишъ, чи съ отъ тебе по щастни? Ты ми одговарашъ : азъ съмъ нещастенъ; защо макаръ що да почна, слабо ми за рѣкѣ испада, и при толкова мои грыжи и маки никакъ немогѣ да постигна онова, за кое-то са труда. Какви съмъ ти златни кулы въ воздухъ-атъ зыдалъ за мое-то подырно щастіе, пакъ са е едва малко нѣщо испзланило. Азъ немогѣ да изброжъ, колко пѣти съмъ сега това, а сега онова починалъ, за да поправа мое-то собственно, или на мое-то

домородіє сзстоаніє-то; но сичко є было залуду. Не дава ми са, па са недава. Тропалз сѣмь тука и тамо, но нигдѣ ми не отвориѣа. Секій пѣтз сѣмь са излягалз вз надеждѣ-тѣ. Найсилны-те ми желаніа останаѣа праздны; найправедны-те ми изчѣкваніа са осуѣтиѣа.

Азз признавамз, человекѣ, чи є сичко-то това истина, що говоришз. Но пакз ти кажѣ, чи є таа твоѣа жалба иста такава, каква то и на други-те человекѣцы, кои-то така да речемз, насилно ищѣтз отз Бога онова, що имз са види вз очи-те чи є за тѣхз найдобро и прѣво. Такива человекѣцы нищо друго не видатз, нежелѣштз нити очекуватз, но само онова, кое-то сѣ вз главѣ-тѣ си уврѣтели. Пакз сѣ оскѣнз това още толко вз това упорни, що то много пѣти забораваатз за толкова свое добро и богатство, отз кое-то са мнозина такива като тѣхз докрай лишаватз. Тѣмз є онова, що иматз, секиденшно, и сматратз го советѣмз равнодушно; а на противз онова, що желѣатз и за кое-то чезнатз, толко имз є мило и драгоцѣнно, като чи са сичко-то тѣхно благополучіє вз него сзстои. Отз тука и дохождатз после толкова незадоволенствѣа и потайны скзрбы тѣхни. То є причина, що такива человекѣцы презиратз и немаратз за онова що иматз. То є причина, що толкова радости вз животз-атз си отфѣрлатз, кои-то бы могли спокойно да уживатз.

А що са сѣкое наше желаніє не исплѣнка, и, що сѣкое наше предпріятіє не испѣа ни за рѣкѣ, то быка зато, да са увѣриме, чи има нѣкой, кому-то є сичко-то подчинено, и кой-то сз сичко управлава. Защо, какз ти са чини, человекѣ, да ли

Быхме нѣмѣ вѣрували въ единый всемогущій Богъ, кога бы и сами нѣмѣ всемогущій были? И що мыслишъ, да ли быхме нѣмѣ имали повѣреніе въ единъ премудрый, кога-то быхме съ помощь-тѣмъ на разумъ-атъ ни съ нашѣмъ-тѣмъ сѣдбинѣмъ найдобрѣ располагали?

Человѣче! ты много ищешъ. Твои-те желанія сѣ простиратъ на сички-те страны; но при сичко то-ка слабо тѣмъ щастіе-то подпомага. Много пѣти си мыслилъ, чи си вѣчъ достигналъ желанія-та си, а то сѣмъ изъ ненада поажки нѣкаккѣмъ маленкость, и на единъ пѣтъ сѣмъ видишъ далеко удалѣнъ отъ твоихъ-тѣмъ цѣль. Много пѣти си говорилъ въ себе: е, като дойде то-ва и това время, тогава щѣмъ по волѣмъ да живѣмъ, и щѣмъ да бѣдѣмъ щастенъ; а кога е това время дошло, или тѣмъ е болѣсть насмела, или сѣмъ е нѣщо друго въ твоѣ-то домородіе неповолно догодило. Много пѣти си мыслилъ въ себе, чи си твои-те вещи въ найдобрѣ рѣдъ поставилъ, а овамо си тѣмъко тогава нѣкаккѣмъ погрѣшкѣмъ учинилъ, кога-то ти е сички-атъ трудъ осуетила. И никоги неси въ таквѣмъ рѣдъ постигналъ и получилъ онова, за кое-то си желалъ.

Но и на противъ много пѣти тѣмъ е послужило щастіе-то тамо, гдѣ-то сѣмъ неси ни надѣмъ, и гдѣ-то ты отъ твоихъ-та страна нищо неси принелъ. Много пѣти си сѣмъ надѣмъ на зло и нещастіе, и трепералъ си въ сѣрдце-то си, какъ ще да ти бѣде, кога дойде томъ страшный день; а по между това сѣмъ не надѣмъно надъ тебе разснело и щастіе-то тѣмъ не-исказано обрадовало. Много пѣти си мыслилъ, чи ще тѣмъ или онаихъ работа слабо ползѣмъ да ти принесе, или си мыслилъ, чи положеніе-то въ кое-то си

и противъ конѣ-тъ си дошелъ, неше да бѣде за тебе полезно: пакъ си тѣкмо тогава преминалъ, най-много користь ималъ и найповолна угодность уживалъ.

Сичко тока много пѣти си въ животъ-атъ си испыталъ. Сѣкоѣжъ годинѣ, и скоро сѣкоѣжъ седмицѣ ималъ си примѣри, и увѣрилъ си са, чи не са е испланило онова, що си ты отъ твоѣ-тъ съдбинѣ упорно искалъ; а напротивъ примѣтилъ си, чи та е много пѣти щастіе-то обрadowало, отъ тамо, отъ гдѣ-то са неси ни надѣлалъ. Па какъ неси станалъ помѣдѣръ при' толко живи примѣри, кои-то ти такава красна наука подаватъ? А видиши ли ты, чи ти таѣжъ краснѣ наука подава самъ Богъ. Та единствено отъ Него дохожда, на кого-то ты при дѣланіа-та и предпріятіа-та твои, чини ми са ни наймалко немислиши; или, ако и мыслиши на Него, то за това чиниши, да бы испросилъ отъ Него онова, кое-то ты наймного желдешъ, и кое-то ты, споредъ твое-то слабо увижданье, сматраши като найголѣмо и найпревосходно добро. Но като е самъ Богъ твой учитель, и като та така отечески учи, защо Го не слушаши като вѣренъ и послушенъ ученикъ Неговъ? И като по секій день такава важна и спасоносна наука отъ Него пріимаши, защо са вѣчъ единъ пѣтъ неопаметиши, и защо са не навикнешъ, да обръщашъ вниманіе-то си камъ вышній-атъ Богъ, кой-то та отъ сѣкаде забикала и бички-те ти дѣла и намѣреніа рѣководи? Или, може да мыслиши, да излезнешъ изъ таѣжъ голѣмѣ школъ къ конѣ-то са за сички-атъ си животъ вѣздувашъ, и пакъ да не познаешъ онаѣжъ высокъ цѣль, за конѣ-то си създаденъ?

Некъ ти са случи въ животъ-атъ, макаръ що му драго; знай, чи ти е то отъ Бога. Ако ти са не испазнатъ нѣкои намѣренія твои, знай, чи е това Божіе промотреніе за тебе. Ако бы тѣ ненадѣйно щастіе-то обрadowало, знай, чи е то Божій даръ. Упни са съ сички-те си сили, да постигнеши онока, кое-то ти са чини, чи ще да бѣде за тебе полезно; но пакъ недѣй твърдѣ дръжа, чи е то за тебе най-добро и найполезно, що ти са като такова чини, но ослони са на премудрость-тѣ Божіа, кой-то съ сички-атъ свѣтъ отечечки нарежда. Употреби сичкѣ-тѣ си мѣдрость, грижливость и дѣятельность, да постигнеши добро-то си намѣреніе; но пакъ недѣй бива твърдоглавъ и въ себе да речешъ, какъ е сичко-то ти щастіе отъ тамо дошло, що е сичко-то така испаднало, какъ то що си ты напредъ расположилъ и прехесапилъ; защо трѣбува секій пѣтъ да имашъ въ память-тѣ си, чи носи ты самъ, но чи освѣтъъ тебе има въ свѣтъ-атъ и единъ Богъ, отъ ко-го-то сичко-то зависи, и чи е той за тебе на секій начинъ голѣмо щастіе, па макаръ да са твои-те желанія и намѣренія испазнатъ, или да са не испазнатъ.

Зато приклони са вѣкъ единъ пѣтъ и научи са да почиташъ Божіе-то управление, и зачни въ себе повѣреніе спроти оногока, кой-то са е съ нѣжня грижливость старалъ за тебе още тогава, кога-то ты Него носи ни познавалъ. Нищо непочинай, нищо несвършуйвай, нищо не прави, па макаръ то было за поправление на твою-тѣ собствену съдвиню или было за поправление на твоє-то домородіе, до гдѣ неприведешъ на память-тѣ си оныя златны рѣчи на свато-то пи-

саніе : открий Богу желаніа-та на твое-то сѣрдце, и препоручи Му са, и имай твърдѣ надеждѣ на Него, чи ще той съ тебе така да управлѣ, какъ то ще за тебе найдобре да вѣде — Защо то она челоуѣкъ, кой-то са ненадѣе на себе си и на своѣ-тъя силѣ, но единственно сичко отъ Бога очекува, той не може никогда да пропадне; той е на правѣ-тъя пѣтекѣ, коа-то води камъ душечно-то спокойство и камъ истинно-то щастіе, коа-то никаквѣ силѣ не може да обори нити да разруши.

Преди що ще Христосъ Спаситель съ небесны-те си откровеніа на земь-тъя да слезне, вѣрували съ сички-те мудрецы на старо-то время, чи е мудрость-та на Светоуправителѣ отъ нескрѣнено висока; и кога то са нѣщо започинали и прѣдюзимали, не съ са толко на своѣ-тъя мудрость осланали, колко-то на благость-тъя Божіа, кой-то и съ жребіе-то на сички-атъ свѣтъ и съ жребіе-то на она наймалки червакъ управлѣ. Пакъ що мыслиме нымъ, христіани, нымъ, кой-то знаеме за откровеніе-то Христово, да ли щемъ нымъ помалко да са смышлаваме за сичко-то премудро управленіе Божіе, по-малко отъ идолопоклоницы-те?

Богъ управлѣ съ сичко. Кой смѣе за това да сумна? Но ако несумнашъ, защо живѣешъ и работишъ така, като чи сичко само отъ тебе зависи? — Ако несумнашъ, защо са толко подпирашъ и осланашъ, на твоѣ-тъя собственнѣ силѣ и мѣдрость, като чи само ты знаешъ, що е за тебе найнуждно, чи после да вѣдешъ спокоенъ? — Ако несумнашъ, ато, що са вѣчишъ съ сѣдбннѣ-тъя, защо ли ропташъ на управленіе-то Божіе, кога са твое-то намѣреніе не

испазни, и кога ти найтвърда-та надежда не принесе зрелый-атз и очекуванный-атз плодз?

Истина, Богз сичко-то управлв и рѣководи! Слободно ты разори и поскѣ твоѣ-тѣ нивѣ; но отз Оногова отз горѣ очакуйвай благословенз плодз. Построжай и зыдай за себе обиталища, но отз оногова отз горе очакуйвай защищеніе и одбрана противз бұры-те и пожары-те и други взи-кашны злины и оскудицы. — Размышлявай колко ти драго, какз щешз да възвысишиз благостолніе-то си; но недѣй са твърдѣ надѣа, чи ще сичко да испадне така, какз то що ты мыслишиз и желаешиз; но имай напаметъ, чи може и противно нѣщо да са случи: защо само она, кой-то сичко управлава и рѣководи, знае свѣршенно, що е за тебе, а що е за други-те найдобро и найполезно, па за ради това бѣди готовз, да понесешз, ако ти са и нѣкакво зло случи. Постарай са, да спечелишиз богатство; но отз оногово отз горѣ очакуйвай, да ли ще твое-то богатство за тебе спасоносно да бѣде. Работи, труди са и спечелвай колко то повечи можешз; но отз Оногова отз горѣ очакуйвай благословз и плодз. Бѣди увѣренз, защо ще той само онава да ти даде, кое-то ще да ти принесе чистѣ ползѣ, защо то Той все и сичко управлв и рѣководи.

Богз управлв сз сичко! Не е истина, чи са нѣщо, макарз и наймалко вз свѣтз-атз случайно догажда; но сичко що бѣва и що са догажда, управлава са по онаѣ свезѣ, кол-то стои помежду сѣкоѣ причи-нѣ и сѣкое найно дѣйствіе. Нѣма нигдѣ вз свѣтз-атз слѣпз случай, па найпосле и вз жребіе-то на онава наймалко червѣиче; защо-то една вѣчна, управла-юща премѣдрость сичко обима и сичко рѣководи.

За ради това когато са отдадеш на нѣкаквъ работѣ, нечакай, да ти нѣкаквъ случай щастіе принесе, но ослониса на расположеніе-то на вѣчнѣ-тъя премудрость. Ненадѣй са, Богъ знае, на каквы слѣдства случайни, кои-то сѣ ти мили и поволни, но пази, какъ е ишло онова, кое-то си работилъ, и въ какво отношеніе стои съ общи-те приключенія свѣтски. Надѣй мысли: е, и азъ това и онова знамъ исто така, какво-то и той; това быхъ и азъ учинилъ или получилъ, да съмъ былъ на негово-то мѣсто, но него е щастіе-то послужило! Не, надѣй така да речешъ; защо не е истина, чи го е щастіе-то послужило, но воля-тъя на вышний-атъ свѣто-управитель е искала така да бѣде.

Богъ все управла и ръководи! Въ сичкѣ-тъя природѣ владѣе сватый законъ неизмѣнимъ, то есть, сичко що быка въ природѣ-тъя, трѣбука така да бѣде по законнѣ-тъя сила, коа-то постои въ природѣ-тъя; но да са рече: чи помежду животны-те, кои-то иматъ разумъ, случай владѣе, то е право безуміе. Дали е случай прописалъ оныя безконечны пѣтове, по кои-то оныя небесны тѣлеса така уредно вяркатъ? Или дали случай обрѣща нашѣ-тъя земнѣ, та имаме така уредно дни и ноци? Дали е това дѣло случайно, що слънце-то на своѣ-тъя пролетнѣя точкѣ секій пѣтъ въ уредно время дожда? Що са лѣто-то, осень-тъя, и зимѣ-тъя едно по друго поредочно изменуватъ? Що твари-те земни, животны-те, и растѣнія-та въ развиваніе-то на силы-те си напредуватъ, зрежтъ и пакъ са въ състоаніе покойно връщатъ? Да ли е удивителный-атъ съставъ на человекско-то тѣло, дѣло случайно?

Да ли е то случайно испаднало, да кръвь-та въз насъ презъ толко жилицы въз сърдце-то утича, а после презъ толко други изъ него излаза и по сичко-то съ тѣло разноса? Да ли е то отъ случай-атъ закъсило, да орудіѣ-та на наши-те петь чувства бѣдѣтъ такива, какви-то сѣ? Природа-та на наши-те живцы, твѣрда-та тѣхна узаймность, по кож-то едно цѣло сочинаватъ, и то така, да ни единъ други му несметатъ; да ли е то случайна ващъ? Да ли е случай далъ на орелъ-атъ крыла, да съ тѣхъ качва до небо-то? Или, да ли е случай далъ на рибѣ-тѣ мехуръ, пера и гладки люски, та да може въз дно-то морско и въз рѣки-те да слази, себѣ хранѣ да трѣси и въз вода-тѣ да живѣе? Да ли е случай облеклазъ кѣпинѣ-тѣ съ водлики или дрѣвета-та съ плодъ или триндафиловъ-атъ коренъ съ пѣпки?

Зато, като е и въз мрътвѣ-тѣ природѣ вечъ всака и наймалка тварь по закони-те на вѣчнѣ-тѣ премѣдрость устроена, какъ можешъ, человекѣ, и да помислишъ, чи въз царство-то духовно случай владѣе, и чи Богъ като найсвършенъ духъ за това царство духовно нищо немари? Или ти съ чини, чи въз мрътвѣ-тѣ природѣ, по между тварите, които щѣтъ днесъ или заранъ въз прахъ и пепель да съ претворатъ, редъ животный владѣе; а на противъ, чи въз царство-то животно, въз царство-то на свободны-те и самосталны-те духове нѣма никаква дыра на десницѣ-тѣ Божіѣ, кол-то все управлава? О, чи срамно безуміе! чи голѣма обмана! Духовы-те да подчиняваме на гнилы-те твари, и онока, що е временно, и кое-то малко трае, да предпочитаме пове-чи отъ онока, що е вѣчно!

Богъ все управлава и рѣководи! Па зато е и твое-то собствено жребіе предметъ на Негово-то

управленіе. За ради тога, недѣй са труди, и да кажеш, чи си ты кадѣръз (вреденъ) да промѣнишиз твое-то жребіе на по-добро или на по-зло, нити пакъ да мыслишиз, чи твое-то щастіе или нещастіе отъ случай завьси; но трѣбува да вѣрувашъ, чи сѣкаква и наймалка промена въ твое-то жребіе завьси отъ воля-тъ на онога найсвато существо, отъ воля-тъ Божіа, кой-то ти е животъ дарувалъ, съ такова намѣреніе, да та воспита, да отъ день на день все по добѣръз и по сзвъщенъ бѣдешъ, и така да та за по-голъмо блаженство приуготови, кое-то е толко израдно и превосходно, що-то неможе съ рѣчи да са опише. И секій поединый человекъ, и сички-те человекъцы за-едно воспитаваъ са тука на земля-тъ само за свое-то право опредѣленіе. А тога воспитаніе са сзстои въ това, що Богъ на секиго человекъка такова жребіе попуща, кое-то е съ различни потребности за секиго человекъка сходно.

Народи-те, кои-то сѣ са разнѣжили, на сладострастіе-то и леньость-та предали; граждани-те, кои-то сѣ за любовь-тъ на своя-тъ себичность лажлики постанали, пробуждатъ изъ това заблужденіе у-жасни и страшни войски, кои-то имъ отвараъ пать, да са повърнатъ въ прѣвъ-тъ си снагъ, и пакъ прѣва-та си простота и цѣломудрены-те нраки между себе да уведатъ и возлюбатъ. Обща-та нужда истреблва себичность-тъ отъ граждане-те и ражда въ тѣхъ добродѣтель, кол-то на общо-то добро въ помощь дохожда. Горделивы-те богаташи смирва тѣх-но-то сиромашество. Поносливи-те родители смирака гробъ-атъ на деца-та имъ. Смиренны-те и послушливы-те възвышава благоволеніе-то старешинско, а малодушны-атъ воскрешава ненадѣйно-то спасеніе.

Та сети са само, человекче, за оныя твой най-милїи дни въ животъ-атъ, кога ти е сърдце-то пливало въ сласти-те на чистъ-тѣ радость, защо си былъ щастенъ, ако и да носи нищо самъ на твое-то щастїе принелъ! Сети са, кажъ, и помисли на всеуправляющъ-тѣ десницѣ Божїи, кога-то тѣ е ущедрила! Сети са за оныя блажены дни, кога си былъ пилъ съ възхищенїемъ, за ради толко голѣми благодѣланїа Божїи, съ кои-то тѣ е посипалъ! Ахъ, чи хилади человекцы съ са трудили исто така какъ то и ты, грижили съ са какъ то и ты; чи пакъ немогоха да получатъ онова, съ кое-то са ты хвалиши и наслаждавашъ! Видиши ли, сичко е тока Божїа-та свата десница така уредила! Но сети са и за оныя твои чемерны дни и ужасни положенїа, кога-то съ тѣ тешки грижи оборили; кога-то си като малодушенъ трепералъ въ сърдце-то си, кога-то носи знаалъ що ще да тѣ стирне, и кога си вече и до тока былъ дошелъ, чи си самъ себе смърть пожелалъ, чи кажи, человекче, и признай да ли е тока случай было, кой-то е отъ съкожъ странъ жалостно-то и заплетено-то твое състоянїе развелъ, и отъ крайно-то недоумѣнїе тѣ спаслъ, въ кое-то си очаквалъ? Сети са колко пѣти си нѣкон работи, кои-то съ по себе совсемъ незнатны были, на кои-то носи ни погледалъ, чи пакъ какъвъ съ акъ упливъ имали на твое-то жребїе, а какъ е теченїе-то на твой-атъ животъ совсемъ другїи пѣтъ земало и твое-то са състоянїе совсемъ изменило! Видиши ли, и тука е Божїа-та рѣка дѣйствовала и управяла!

Ако ли неспѣшеши, или неможешъ да кажешъ, чи не е така, а то защо така живѣешъ, защо са

толко грыжишиз, и мѣчишиз, като чи си само ты единз на том свѣтѣ, и като чи са никой другій за тебе нестаре? — Като чи за тебе нищо друго не е полезно и добро, но само онака, що са тебе чини, да е добро и полезно? И като чи е о-свѣнз това сичко друго, що са догажда, пагубно, нещастно и на твое-то благополучіе противно?

Опамети са вече единз пѣтз изз много годишно-то искусство, и авно исповѣдай таж сватѣ исти-нѣ, чи Богз все управла и рѣководи премѣдро! Или ты мыслишиз, о несмысленый и занешеный чело-вѣче, чи си ты по мѣдѣрз отз оногова, кой-то сич-ко знае? Кажи ми, ако знаешз, познаваш ли онаж темнѣ и мрачнѣ точкѣ, отз гдѣ-то та е все-могущество-то Божіе въ животз привело? Кажи ми познаваш ли оше отз сенова онака твое високо опредѣ-леніе, за кое-то та всеуправляюща-та десница Божіа воспитава и приуготовлава, но кое-то е сега отз те-бе оше много удалено? Какз смѣешз да поричашз, да опорочавашз и да хулишиз онака, кое-то Той, пре-мудрый Богз, на твое-то жребіе придава или отз него одузима? Какз смѣешз да дерзнешз да упра-вляшиз камз нево-то незадоволенз погледз, ако Богз, като всезнающій твои-те желаніа не испазни, кои бы другоаче за тебе и за твое-то щастіе совѣмз вредносни и убыточни были?

Предз Божій-те очи стои открыена сичкѣ-тѣ безконечнѣ прошлость (старина) като нѣкакѣж от-воренѣ книгѣ. Той познава невроены-те причины на сички-те повлеліа и случаи, зашто Той упра-вла съ тѣхно-то теченіе; а ты отз сичко това ни-що невидишиз и незнаешз, или само едно отз хяла-да познавашз. Да ли не е това крайна безумна

продръзливость отъ тебе, като хулишиз ты дѣла-та и нарежденіа-та Божіи, само зато, защо не е нещо испаднало по твои-те желаніа? И да ли ты съ така роптанье не опорочавашз Божіе-то всезнаніе?

Така исто е асна и открыйена предз Божіи-те очи и сичка-та безконечна будушность, коа-то е подобна на прозрачны-те росны капчицы, вз коа-то ным, като смъртни нищо друго невидиме, освѣнз единз гъстз мракз, на вѣчнѣ-тѣ ношѣ. Мыслите, чуксткованіа-та и дѣланіа-та само за единз день быватз причина на безбройны-те приключеніа, на послѣдующій-те дни, години и столѣтіа. Но Богз ги още сега сички-те види и знае, а ты ни понатіе за това нѣмашз. Па още смѣешз, ты малокидниче, да дерзнешз да съ негодованіе претресашз дѣла-та и опредѣленіа-та на всеобщій-атз Отецз, кой-то това ище, да секій человекз приноси вз щастіе-то, коа-то е на сички-те общо, но пакз и сички-те заедно да подпомагатз на щастіе-то на секиго? А отз гдѣ е така, да человекз полага толкава голѣма надежда на самз себе, на свои-тѣ собственѣ силѣ, мъдрость и проникателность, като не е вз състоаніе да знае баремз то, щоце зарань да съ случи? Отз гдѣ ли е напротивз толкава слаба надежда и повѣреніе вз премудро-то управленіе на Оногова, кой-то ти е опредѣлилз благополучно жребіе понапредз отз твое-то рожденіе? Защо си незадоволенз, слѣпчо съ пѣтове-те по кои-то тѣ води десницѣ-тѣ на Оногова, кой-то сичко-то види? Защо ли лажешз себе, чи ты по добрѣ знаешз, що ище да бѣде за тебе добро, отз Оногова, кой-то сичко знае?

Само единз Богз знае сичко, що е до сенока было, види сичко, що сега быва, и предвижда сич-

ко-то, що ще за напредз да бѣде; а человекъ, той сѣ поводи по внушеніа-та на свой-атъ нагонз; по тѣхъ свои-те желаніа управлава; по тѣхъ и работи. Много пѣти знае человекъ, що работи, но никогіи не може да знае, какви слѣдства ще да има неговото дѣло. Кога си играе человекъ фѣрла паянка въ прозрачно-то, като стакло море, отъ гдѣ-то сѣ праватъ малки прѣстенчета все на поголѣми и по широки краѣове, догдѣ не ударатъ и на самы-атъ край, и въ истый-атъ часъ, макаръ было то и сѣ наймалакъ потресъ, може да скалува толко насѣкомы въ море-то, за кои-то той нищо и не знае.

Кога Богъ сичко види и все знае, то сме нымъ очевидно луди, кога ищемъ Бога да надмѣдриме и да знаеме що ще за насъ да бѣде по-добро; ако ли сѣ тажъ нашъ хитринъ закачиме да опорочаваме Божіе-то управленіе, зато, що наши-те желаніа не сѣ сѣ испзнили, тогава сме достойни за наказаніе.

Богъ сѣ сичко управлѣ, и то праведно! Радуй сѣ смирена душо, што то тѣ вѣра-та одушевлава, като чувштъ тыя утѣшителны рѣчи, чи Богъ сѣ сичко управлава праведно! А напротивъ, трепери, ты зликовче, кому-то сѣ испаднали за рѣка злочинства-та; защо Богъ като пресватъ сѣ сичко праведно управлѣ.

Кроткій длзготърпѣликче, ты кой незаслужено страдашъ, знай, чи не е безъ доколны причины това бремя на твои-те плещи натоворилъ чадолюбивы-атъ отецъ. Негова-та свѣта вола е така шѣла; но Той ще и да ти помогне, да това бремя леко понесешъ. Той ище да тѣ сѣ болежъ и страданіа очисти

и овлагодороди. Сегашно-то е твое страданіе голѣмо благодареніе за тебе, и мнозина сѧ отъ него ползуютъ, а ты за сичко това нищо незнаешъ. Зато имай повѣреніе въ твой-атъ отацъ, на кого-то е правда-та вѣчна! Приклони сѧ съ душѣ-тѣ и сърдце-то си Ономува неумитному наградителю, и надѣй сѧ чи ще да тропне часъ-атъ на твоє-то спокойствіе и благополучіе!

Ты, кого-то неприѣтелски гони зависть-тѣ и клеветѣ-тѣ; ты, на кого-то невинность-тѣ стана, ты, кой-то си при толкова твои заслуги и добродѣтели презрѣнъ и заборакенъ, исправи сѧ, повдигни сѧ съ духъ-атъ и охрабри сѧ. Знай чи сичко-то що-то тѣ въ животъ-атъ стига, все то съ волѣ-тѣ Божіа быва, защото Той управлява праведно! Ще сѧ посраматъ после твои-те клетъници; ще да засіе въ чистотѣ-тѣ твоѣ-тѣ невинность; твои-те добродѣтели, и твои-те заслуги ще да превозносатъ после и сами-те твои найголѣми неприѣтели.

Богъ управля съ сичко праведно! Зато трепери още отъ сенова лицемѣрній грѣшниче, защото ако и да сѧ несѣ до днесъ твои-те гнусни дѣла открили; ако и да не е познато на свѣтъ-атъ що си ты, за да си отвѣрнешъ отъ злобѣ-тѣ на свое-то слѣдствіе сторилъ, — ще да дойде день, кога ще сичко това явно и открито да бѣде, защото така природный-атъ законъ опредѣлава, чи ще сѧ сѣкое приключеніе съ слѣдства-та макаръ кога было, открие, какъ-то що и море-то сѣкое тѣло на повѣршіе-то си изфѣрла. И всуе сѧ усилавашъ, да надвладдашъ обстоятелства-та, да зауздшишъ приключеніа-та и слѣдства-та тѣхни, — то само е-

динъ Богъ може, на кого-то, въ всемогущя-тъя власть стои, кой-то какъ то е що по себѣ сватъ, така е исто и праведенъ, и сичко праведно управл и рѣководи. О, кога выхмѣ ным само съ погълѣмо вниманіе пазили на жребіе-то челоувѣческо, какъ на владѣтель-атъ така и на просакъ-атъ; кога выхмѣ ным само на собствени-те наши дѣла по добре пазили, ным бы са чудили и дивили, колко е премѣдро, колко ли праведно управленіе-то Божіе въ сичко, и съ сзкрушено сѣрдце выхмѣ повдигнали очи-те си камъ Него, кой-то е непостижимъ. А що сме ным при очи слѣпи и неможемъ да видимъ чудеса-та, кой-то сѣктоуправитель-атъ секій часъ прави; що нѣмаме повѣреніе въ Него; що Го неправедно и несмысленно одумкамѣ, то е причина, що ным сѣкога, подобно на безсловесны-те скотоке, само на онока наше-то вниманіе управламе, кое то е околъ насъ и намъ найблизо, и, що са побѣждаваме отъ секиденшы-те наши чувственны желанія.

Богъ сичко управл съ благодать! — Найпоследнѣе намѣреніе-то на вѣчнѣ-тъя премудрость при управленіе-то съ наше-то жребіе и отношенія-та челоувѣчески, какво то и намѣреніе-то на праведный-атъ воздатель тока е: да сички ным вѣдеме щастливи и благополучни. За ради това управленіе-то Божіе открыва намъ новы чудеса на непостижимѣ-тъя силъ любовь спроти насъ; зашо Той нишо друго нежелаетъ, освѣнъз тока, да вѣде секій отъ насъ блаженъ; само за това ны е и сздаде; само за това ны е и удостоилъ, да вѣдеме участницы на небеснѣ-тъя наукѣ Христовѣ: И само за ради това ны презъ страданія и мъки камъ тамъ цѣль води.

Така исто поступа и сѣкій плотскій отецъ съ чада-та си, кои-то той исто така любви, какъ-то и самъ себе. И дѣте-то, като е увѣрено за тажъ отеческъ любовь на себе, неще да ропта на него, нити опорочава неговы-те поступцы; но секоги сѣ ослана на мудрость-тѣ и добротѣ-тѣ негова съ коуж-то го воспигава. То му жели отъ Бога добро и цѣлива родителскѣ-тѣ рѣкѣ, коуж-то му изъ любовь дарове и поклоне простира; но заедно съ благодарность подноси отъ истѣ-тѣ рѣкѣ и наказаніѣ за свои-те погрѣшки и преступленіѣ. То съ найголѣмѣ радостъ ужива сички-те оныя пріѣтности, кои-то му баща му на пѣтекѣ-тѣ, за неговѣ-тѣ младостъ приуротовлава; но исто така сѣ подкрьгава и на трудъ-атъ и прилѣжаніе-то, и съ охотѣ предузима упражненіѣ-та, кои-то сѣ за неговы-те слабечки силы много трудни, макаръ да въ она часъ и неувижда и непостизава, каккъ ползѣ ще това после въ животъ-атъ да му принесе.

Зато, ако е Богъ нашъ отецъ, зашо нымъ да непристанеме на сичко-то онова, кое-то Той съ насъ урежда, какъ-то що и трѣбува да правиме, ако сме послушны чѣда Неговы? Сички нымъ знаеме, и секиденшно-то искуство ни свѣдочи, разумъ-атъ ны увѣрава, слово-то Божіе ны учи, чи е Той благъ, и чи съ сичко благо поступа. Зато трѣбува да сѣ покоряваме на Неговы-те опредѣленіѣ, кои-то е Той за насъ и за наше-то щастіе опредѣлилъ, и да бѣдеме задоволни съ онова, що то имаме, нити да ищемъ като маловѣри отъ онова, що ще тепрьва да сѣ случи. Да не бѣдеме довѣка твърдоглави, и да не ищемъ съ упорство онова, що ни е мило; но да

речеме въ себе спокойно : или съ мои-те желанїа и спзлили , или не исполнили , мене Богъ пакъ любви , и стара съ за мене така , какъ то ще за мене най-добрѣ да бѣде.

Истина , мой великій и вѣчный Боже , и мой премудрый отче , азъ съмь спокоенъ , и спокойно щѣ подноскамъ сичко , що ма въ животъ-атъ стигне , и нещѣ да съ затѣгамъ да ида тамо , нити азъ нити мои-те другари , кадѣ ны Ты речешъ , и кадѣ ны Ты опредѣлишъ . Азъ щѣ да съ държа крѣпко за Твоѣ-тѣ рѣка , и Ты щешъ секїй пѣтъ да ма водишъ . И макаръ бы онаѣ пѣтекѣ , по конъ-то заповѣдашъ да идѣ , была каква му драго труднѣ , и мѣчна , азъ щѣ пакъ да бѣда спокоенъ , защо съмь увѣренъ , чи ма Ты , вѣчна добро-то и благности , камъ мое-то щастїе водишъ . Но това щастїе съ не състои въ богатство , въ достоинство и славѣ челоуѣческѣ ; защо каква полза имамъ азъ отъ сичко това , като щѣ после нѣколко дни , нѣколко месецы и години да бѣда бездушенъ трупъ ? Не , това е щастїе възвышено надъ сички-те земны добрины ; то е вѣчно порекло , то е щастїе духовно . И азъ не умеѣ това щастїе другоаче да опредѣлѣ , нити имамъ друго имя за него , но само кога кажѣ : при Бога да бѣда .

За ради това Ты , благоутробный Боже , и облачишъ и китишъ таѣ нашѣ земѣ съ толкова прїятности и дражести , да быхъме нма въ сичко твоѣ-тѣ благодать познали . За ради това е наша-та пѣтека на животъ-атъ ни съ трѣнье и бодлики поси-пана , да съ небухъме слѣпо прилепили на таѣ земѣ нашѣ ; но да сме съ това като отвїени отъ

неж, сецали са за надземный-атз нашз корень и
за бѣдущій-атз вѣчный животз.

За ради това, блазѣ ономука, кой-то седи подз
покровз-атз на вышний-атз, и кой-то проводи свои-
те дни подз сѣнкж-тж на всесилный-атз. Той сз
одушевленіе говори камз Него: „Заступникз мой
еси и привѣжнице мое, Богз мой, и уповаю на Не-
го (Псал. 90. Ст. 1, 2, 3.)

О ИДИ ИСТИННЫ.

О дъши на небесный-атъ отецъ, свата истино, слово изъ Божіи-те уста, свата звѣздо въ темны-те нощи! Ты намъ даваши животъ, утѣху и ас-ность! Тебе е наши-атъ Спаситель предъ самый-атъ престолъ на вышни-атъ привелъ! Твоя-та е сила смождила власть-та на тирани-те и открыла лукавство-то и хитрость-тѣ на твои-те лъжливы; само отъ уста привръженицы! Гдѣ твой-атъ зракъ, заблестаетъ, тамо неможе притворство да са одръжи и испредъ твои-те сайности пада въ нескѣсть лъж-ливѣ-тѣ мъдрость челоуѣчскѣ. — Дъз шѣ за те-бе да са дръжа; за тебе шѣ да са бора, за тебе шѣ и да умрѣ. Сички-атъ свѣтъ нека пропадне, но слово-то Божіе шѣ да остане довѣка.

Старшина-та Юдейскій, Никодимъ, дохождаше ноцил при Спаситель-атъ челоуѣчскій, Исуса Христа, да са ползува съ негоу-тѣ наукѣ. Единъ пѣтъ като дойде, Христосъ му изговори слѣдующи-те дъзвоки рѣчи: „Сей есть сѣдъ, ѣкш свѣтъ прійде въ мѣръ, ѣ возлю-биша челоуѣцы паче тмѣ, неже свѣтъ: бѣша бо ѣхъ дѣла зла. Всѣкъ бо дѣламъ зламъ, ненавидитъ свѣта ѣ не приходитъ къ свѣту, да не ѣбличатса дѣла егѣ, ѣкш лѣкава сѣтъ: творѣи же истинѣ, градѣтъ къ свѣту, да ѣвѣатса дѣла егѣ, ѣкш ѣ Бѣзѣ сѣтъ содѣлана.“ (Юан. гл. 3 ст. 19, 20, 21.) Каква

красна, а каква ли оживителна утѣха лежи въ тыя рѣчи на небесный-атъ учитель за сички-те оныя, кои-то сѣ добри и почтени.

Истина, красна е и дѣйствителна утѣха-тя на сички-те добродѣтели чловѣцы, кои-то са принуждаватъ съ ушите си да слушатъ и съ очи-те да гледатъ развратность-тя, кою-то са на сѣкаде распростира, и уничиженіе-то на сватѣ-тя вѣрѣ; тѣхна-та утѣха единствено са въ това състои, чи ще сирѣчь нѣкоги да блесне свѣтлость дневна надъ мрачны-те дѣла, кою-то ще сички-те злочинства и сички-те гнусоты, кои-то сѣ тайно правени, въ сичкѣ-тя тѣхнѣ гнусотѣ да открие, чи ще истинна-та, задълго обожаванѣ-тя лѣжѣ да побѣди, горделивѣ-тя притворность на лицемѣри-те да сваля, притворно то благочестіе на сребролюбцы-те съ заслуживѣ-тя срамотѣ да накаже; остроуміе-то на изсмѣвачи-те на сватѣ-тя вѣрѣ да посрами; твърдоглавѣ-тя гордость на властолюбиви-те Фарисеи до земѣ-тя да понизи; продръзливость-тя на ненаказаны-атъ брачны нарушителъ да затрѣе; похоть-тя на богати-те сластолюбцы да накаже; сълзы-те на безчестеннѣ-тя невинность да обрише; лукавы-те лѣжливыцы, и грабители-те на чуждо-то добро, на поруганіе да изведе; на лѣжливы-те мѣдрецы и на зложелателны-те клеветници уста-та да затвори и, издатель-атъ на свои-те братѣа въ проклетство на потомство-то да предаде.

Истина, истина е, да сички-те добродѣтели чловѣцы въ това намиратъ една единѣ утѣхѣ, чи ще истина-та макаръ кога было на върхъ да са възкачи, за дълго презренна-та добродѣтель да са

повдигне, и съ нозѣ-те погазенъ-тъ правдина пакъ да исправи. Тѣ са съ това утѣшаватъ, защо съ очи-те си видатъ, какъ нищо не стои на миръ, нити на небо-то, нити на земь-тъ, кое-то челоуѣческо-то мѣдрованіе и сичко презирающе-то своелюбіе не е окалало и обезсветило. Видатъ, какъ поголѣма-та часть христіанска презрително погледука на свои-те единовѣрни, христіани, и какъ са стиди отъ своѣ-тъ вѣрѣ исто така, какъ-то що са стиди разуменъ челоуѣкъ отъ будалашинъ-тъ на своѣ-тъ младость. Видатъ, какъ друга-та много поголѣма-та часть христіанска отъ немарность на правителство-то и на учители-те въ найголѣмъ глупость, въ суевѣріе и незнаніе лежи, и нити познака природно-то си достоинство, нити мысли за Бога така, какъ то що е Богу достойно, нити има ясно понятіе за вѣчность-тъ. Видатъ, какъ много отъ служители-те на сватый-атъ олтаръ, преемницы-те апостолски, проповѣдницы-те на наукъ-тъ Христовъ, сами невѣруватъ онова, въ кое-то учатъ други-те да вѣруватъ и пріиматъ тоа сватый чинъ на себе само да намератъ въ него своѣ-тъ добръ хранѣ, а не отъ вътрешно-то виканье да пріиме чинатъ, па за ради това го и извършуватъ съ найголѣмо лекомысліе, защо това високо званіе дръжатъ като нѣкое художество. Найпосле, какъ тыа исты-те челоуѣцы съ намѣреніе просты-атъ народъ въ глупость и суевѣріе утвърждаватъ, а окамо го въ срдце-то изсмеиватъ; какъ смиреніе и братолюбіе праторучуватъ, а сами са надуватъ, кавги праватъ, злобуватъ, и завиждатъ и непріятелствуватъ.

И пакъ кажъ, чи са сички-те почтени съ това утѣшаватъ, чи ще макаръ кога да дойде день, въ

кой-то ще истинѣ-тъ като наказателницѣ на сички-те нейни отпадници насреѣа да излезне и навѣчна срамота и поруганіе да предаде сички-те оныя, кои-то съ ѿ мѣчили и притеснявали; чи ще да дойде день, въ кой-то щѣтъ сички-те ласкатели и лѣжливыцы съ бодилото на вѣчнѣ-тъ срамотѣ да вѣдатъ боднати; оныя, кои-то до небо-то вдигатъ онорока, кой-то е днесъ въ честь и достоинство; кои-то пѣлзатъ и нозѣ-те цѣлукатъ на онорока кому-то съ са вчера смѣкали, и кого-то щѣтъ заранъ да хулатъ и пљукатъ, макаръ и да имъ е былъ благодѣтель, само ако случайно пострада и въ нещастіе падне; чи ще кажѣ, да дойде день, въ кой-то щѣтъ кръвопійцы-те народни за ради грабежи-те си; лѣжливы-те сѣдѣи, кои-то съ за дарове продавали правдѣ-тъ, и вообще сички-те чиновницы, кои-то съ са въ свое-то званіе невѣрни и небрежливи показували, подручни-те си укоравали, заслуженно-то си наказаніе да искусятъ! Сички васъ, о за презреніе достойни человекъцы! Васъ Христіани, но безъ наукѣ-тъ Христовѣ; васъ користоловцы, кои-то освѣнз ваши-те корысти за другиго Бога незнаете; сички васъ чека единъ страшенъ и ужасенъ день, день сѣдный! — „Сей же естъ сѣдъ, ѿкъ свѣтъ пріиде въ мѣръ.“

И тоа е „свѣтъ“ вече дошелъ! — За ради това залуду са лѣжатъ оныя, кои-то съ до уши съ пороцы окалани, какъ неѣе тѣхны-атъ срамъ да са чуе. Ще да са чуе и вече са знае. Това ще да покаже сравненіе-то на тѣхнѣ-тъ прошлость, какви съ сирѣчь нѣкоги были, съ сегашность-тъ, какви съ сега. — Знае свѣтъ-атъ за васъ, какви сте,

но какви-то небы трѣбовало да вѣдете. За ради това надѣйте мысли, чи щѣтъ ваши-те порочны дѣла съ вѣщи-те изговори отъ очи-те на свѣтъ-атъ да са скриватъ. Не, не; ваше-то лукавство е познато на свѣтъ-атъ, а она „свѣтъ“, кой-то е дошелъ на земнѣ-тѣ, доста съ е вече распрострелъ. За ради това не надѣйте съ, чи ще да можете, едно съ вашѣ-тѣ личность, друго съ ваше-то достоинство и третѣ съ вашѣ-тѣ власть да можете да уплашите оныя, кои-то съ са крѣпко отважили, да гнусното и скверно-то ваше лукавство откриватъ; защо, ако днесъ още и мълчатъ, но токо ще са исподъ вашѣ-тѣ власть изтрѣгнатъ, добръ знайте, чи щѣтъ да проговоратъ. Но нити отъ тука немислете чи ще да побѣдите, ще щете съзучастницы-те на тайны-те ваши злочинства едно съ прѣтелство, друго съ богати дарове а третѣ съ добръ награждѣ, да ги обвежете, да мълчатъ. Не, не; лѣжете а. Тѣ щѣтъ да прѣиматъ ваши-те дарове и ще да ви са закълнатъ, какъ щѣтъ до смърти вѣрни и привържени да ви останатъ; но ще да ви излѣжатъ, защо токо ще добыватъ по добро время, ще да ви издадатъ и изнекѣратъ.

„И возлюбѣша человекѣцы паче тмѣ, неже свѣтъ“, рѣкълъ е Христосъ; вѣша во нѣхъ дѣла злѣ. — Въ онака время, кога-то е Христосъ слезналъ на земнѣ-тѣ по много-то отъ человекѣцы-те предали съ са были совсемъ на чувственность-тѣ и само съ за своето тѣло знаали. Слобода-та е была закована, и на сичко-то повръше земско живѣали съ само тирани и робови. Животъ-атъ на тыя робови былъ е плачевенъ. Едно ще угаждаха на необузданны-тѣ волю на свои-те неограничены Господари, друго, ще

сѣ угаждали на тѣхни-те похоти, а третье що сѣ прекозносили найсрамни-те имз безчинїа, до нево-то. Но тыа жалостни человекѣцы несѣ тогава ни знаааи за подобрѣ. Тѣ сѣ мыслили, чи сичко така трѣбува да вѣде, и чи е така было отз какз е том свѣтз. — Владѣтели-те и великаши-те имаха сѣко право и преимущество на себе, а народз-атз нишо друго не е ималз, но само едны голы длзжно-сти спроти тѣхз. За горделивѣ-тѣ лкбовѣ и за славѣ-тѣ на свои-те цареке водеха ратз единз про-тивз другиго и крзвѣ-тѣ человекѣскѣ залуду про-ливаха, пакз сѣ още и радуваха, чи сѣ така щаст-ливы, да за честь-тѣ и славѣ-тѣ на свои-те тира-ни могатз на братья-та си крзвѣ-тѣ да проликатз. На безбройны лѣжливы богови повдигаха сѣ храмо-ке и олтаре отз обожатели-те на сакаквы плотски похоти и тѣлесни нечистоти; но на Оногова, кой-то е невидимз, вездѣприсутствующз Богз, и творецз на вселеннѣ-тѣ, едкамз е кой и помислилз. — Кни-жевници-те и законоучители-те препирахѣ сѣ по-между себе сз Хитроумно изкыванье и изопачава-нье на рѣчи-те и смысла-те на свато-то писанїе; но какз трѣбува Бога сз духз и истинѣ да почитатз и Неговы-те спасителны заповѣди да исплнѣватз, то имз е было като маловажно и безз никаквѣ пол-зѣ. Фарисей-те смиренномудрьствувахѣ вз храмове-те и по домове-те си, и засѣнѣвахѣ очи-те на просты-атз народз сз притворни добродѣтели, а овамо, ко-га сѣ были заклонени отз очи-те на свѣтз-атз, ра-скошествовахѣ и беснувахѣ безз мѣркѣ. — При-лѣжно сѣ на народз-атз споминали, какз трѣбува да ходатз вз црѣквѣ, да приносятз жертвы, да по-статз, и други прописани обрады да наблюдаватз;

но да сѣ говорили, какъ трѣбува сръдця-та си отъ нечисти желанія и мысли да чуватъ, никому не е ни на умъ падало. — Бѣдны-атъ народъ е лежалъ въ гястѣ темнотѣ, въ глупость и суетвѣрїе. Па ако сѣ е нѣкой намерилъ и усѣдилъ да го просвѣщава, такъвъ бы зло и наопако прошелъ. Такъвъ человекъкъ сѣ старешины-те съ найголѣмѣ ненависть гонили, оковавали и въ темницѣ затварали, и носили сѣ, чи богове-те и обради-те тѣхъни изсѣклава, чи народъ-атъ разврацава, и, чи намѣрава да побунни народъ-атъ. „Возлюбїша бо человекъцы паче тмѣ, неже свѣтъ: бѣша бо ихъ дѣла зла.“

Въ това время слезна и христосъ на земнѣ-тѣ съ откровенїа-та и истины-те Божїи. Той донесе съ себе свѣтъ, да опрѣе на сички-те оныя, кои-то сѣ лежали въ темнотѣ-тѣ. Той е ясно истолкувалъ що е за человекъ права и що е за него длъжность; изяснилъ му е негово-то опредѣленїе, и казалъ му е нащо да сѣ надѣе. Той нѣ казалъ, чи само научены-те и оныя, кои-то власть имать права, свое собственно опредѣленїе, своѣ надеждѣ; но казалъ е, какъ секїй человекъ има права, кои-то сѣ на сички-те общи; има опредѣленїе, кое то е на сички-те общо; има надеждѣ, кои-то е на сички-те обща. И за ради това секїй поединный человекъкъ като членъ на единъ народъ, и сички-те народи на свѣтъ-атъ иматъ свои права и длъжности, свое опредѣленїе и свои надежди. И тоа даръ на Христовѣ-тѣ наукѣ прїалъ е секїй, па и она последний просакъ. И тока по себе така просто ученїе разумѣлъ е и она найпростїи человекъкъ.

Сега сѣ упропастиха на пороцы-те отдадени-те владѣтели, зашто-то сѣ предвидили свое-то паденїе

Препаднахъ сѧ и мъчителитѣ народни, тирани, защото сѧ уплашиха, да не излезне нѣкакъ истинѧтъ на видело и да не донесе слободѧтъ сѧ себе. Помамихъ сѧ отъ злобѧтъ фарисейкѧ преиспалненитѣ жрецы, като видоха, чи ще тѣхна-та недостойность да сѧ открие и чи свѣтъ-атъ неще толкова да гледа на дрехы-те колкото на мъдрость-тѧ и на чистото-то сърдце. Щѣхъ да повеснеатъ сички-те злочинцы като дознааха, чи произволны-те тѣхни заповѣсти, нещѧтъ више сила и обвезателство, законъ и правдинѧ да иматъ, нити чи щѧтъ грѣхове-те и беззаконїѧ-та само сѧ постъ, кой-то е безъ сърдечны молитвы и други голи обрады, на небо-то да сѧ загладатъ и опроценїе за тѣхъ да могатъ да получатъ. Зато сѧ сички-те заедно договориха, да гонатъ Исуса, за ради това, що е сѧ своѧ-тѧ наукѧ, на сички-атъ свѣтъ, сирѣчь на сички-те человекы засвѣтлѣлъ и царство-то на истинѧтъ основалъ. И гонили сѧ Го до тогава, до гдѣ не сѧ Го на крстѣ распели. Защо „какъ дѣлаи злѧ ненавидитъ свѣта, ѧ не прихѣдитъ къ свѣту, да не ѡвлитчатсѧ дѣла ѡгнѧ, ѧкъ лукава сѣтъ.“

Но суетно е было сичко-то това злобително и ненавистно гоненїе ! Защо въ това и лежи сичка-та сила на истинѧ-тѧ, защото тѧ и найсилны-атъ владѣтель овара, найнеустрашимы-атъ войникъ обезоружава, хилдогошны-те вериги на робство-то раскинува, уста-та на лжепророцы-те затвара и рѣчи-те и пророчества-та тѣхни, на дѣца-та на подсмѣванье подноси. — Сруши сѧ Ерѣсалимски-атъ храмъ; распаднахъ сѧ жертвенници-те на азычески-те богосе; сломи сѧ скиптьръз-атъ на силны-атъ Римъ, кой-то

владаше съ сички-атъ свѣтъ ; толко царства пропаднахъ, пакъ при сички-те тѣ бурни времена остана наука-та Христова побѣдоносна. Сичко ще да замине ; но слово-то Божіе, тѣа спасителна истина ще да остане и ще да трае довѣка.

Но сынове-те на темнотѣ-тѣ, кои-то съ са отъ одавнашни времена навикнали да угаждатъ на свои-те страсти, бориха са, и ако много са бориха, за да не озари земнѣ-тѣ свѣтлость-тѣ на Божій-атъ свѣтъ. И на тока безчестно тѣхно дѣло много помогна населеніе-то на дивы-те и глупавы-те народи, кои-то изъ непознаты предѣли дойдоха въ Европѣ, поплавиха ѿ като скакавцы, разрушиха и спалиха сичко, що съ могли да намератъ чи е хубаво и за споменъ достойно, и то за нѣколко столѣтіа после Христа. Истина е, чи съ бесило-то на тѣа дикы народи съ радосъ прѣимъ оныа, на кои-то е было мило да живеатъ въ темнотѣ-тѣ. Сичко-то що е отъ старо время добро, хубаво и красно было, все е было разорено и уничижено. Па ни само-то христїанство не е останало на миръ, заио то са нѣкои въ обатїа-та неговы сакрыха и кообразиха въ себе си, чи могатъ да заступатъ на земнѣ-тѣ Божіе-то мѣсто. После тѣхъ са полвиха новы Фарисеи, кои-то установиха новы обрѣди и казаха, чи отъ исполненїе-то на тѣа обрѣди зависи душевното спасенїе. Препираха са Богослови-те за извѣстни-те свойства Христова, а совсемъ заборакиха на неговѣ-тѣ наукѣ, съ кои-то е мыслиа да приведе сички-те челоуки при Бога. Наддумуваха са въ горъ-атъ, само да са славатъ отъ свѣтъ-атъ ; а за исправленїе-то сърдечно на стадо-то Христово твър-

де малко сѣ са трудили. Изъ тыя препирки са роди раздоръ, а изъ раздоръ-атъ раздѣленіе на ереси. Но и само-то това препиранье остана суетно; защо то е и пакъ сила-та на истиня-тъ повѣдѣ одръжала, и скоро сако столѣтіе новы повѣди торжествовала. Пропадна въ море-то на заборавность-тъ сичко-то суетвѣріе челоувѣческо; но слово-то Божіе, таа истина на жикотъ-атъ ще да остане и ще да трае до вѣка.

Още и днешный день са бори свѣтъ-атъ на наукя-тъ Христовя съ мрачня-тъ глупость; бори са неповѣдима-та истина съ заблужденіе-то и хитро-сплетено-то хитруванье на страсти-те, защо и днешны-атъ день мрази на свѣтлость-тъ она, кой-тъ прави зло, да го нѣкаквѣ казнь непостигне.

Кога бы преблагій Спаситель нашъ въ днешно-то время въ своѣ-тъ божественнѣ плоть на земнѣ-тъ слезналъ, кога бы Той, живъ примѣръ на най-сакръшеннѣ-тъ добродѣтель на сърдечно-то смиреніе, и чистъ отъ сѣкаккы плотски суеты, за коѣ-то ныл като за найголѣмо благо чезнеме; кога бы, кажъ, Той днесъ по земнѣ-тъ ходилъ, цю мыслите, колко бы са отъ сегашны-те Христїани угледали на Него? Колко ли бы отъ тѣхъ тѣгнали по Него? Колко бы са цареки и кралѣки, и то христїански цареки и кралѣки, кои-то посѣщаватъ Христовы-атъ храмъ, отрекли отъ слава-тъ, коѣ-то придобиватъ като вокватъ и осколватъ чужди-те земли, а на противъ са сърдечно денонощно грыжили за благосъто-лнїе-то на подчинени те имъ народи? Колко бы са отъ онымъ, кои-то проповѣдуватъ наукя-тъ Христо-вѣ, оставили отъ корыстольвїе-то, суеты-те, и сѣ-

ности-те и потрудили бы са, да вѣдатъ щедрн добротвори, смирени, преподобни и свати, какъ то що е и тѣхны-атъ учитель? Колына бы са отъ сѣдѣи те, кои-то са подкупуватъ, колына ли бы са лицемѣрцы, плотоугодницы, сребролюбцы и пѣлници оставили отъ свои-те пороцы, и по примѣрз-атъ Христовъ живѣли? Колына бы помежду богаты-те человекы поискали отъ свое-то благо щедрн мылостыни да праватъ, само да вѣдатъ ученицы Христови? — Па що мыслите, кога бы Христосъ въ средѣ храмъ-атъ, въ средѣ събраніе-то на свои-те вѣрны далъ да чутъ свой-атъ укорителный гласъ, за ради лвно-то обезсващеніе на Божій-атъ храмъ, кой-то е домъ молитвенный, едно съ изгледванье, друго съ намигванье, третье съ разговоръ и други непристойности? Па катъ бы Фарисейски-те проповѣдницы изобличилъ, защо добро учатъ но зло работатъ? Кога бы за оныхъ, кои-то съ осветолубики, рекалъ: любите враги ваша. И кога бы са камъ просты-атъ народъ обрѣналъ и така му проговорилъ: „Приближаются мнѣ людіе сіи оустіи своими и оустнѣми чтѣтъ мѧ: сердце же ихъ далече ѿстоитъ ѿ мене. Все же чтѣтъ мѧ, оучающе, оученіемъ, заповѣдемъ человеческимъ?“ (Мат. гл. 15. ст. 8, 9.) Що мыслите какъ бы Христосъ прошелъ? Да ли не бы сичкитѣ тыжъ выкали на Него? Да ли не бы изнели на Него, чи е лицемѣрецъ, чи народъ-атъ вѣни и расплава, чи оныхъ обради, кои-то съ установени за богочитаніе-то порушава, чи е противникъ на скаты-атъ олтаръ Божій и непріятель на дръжавя-тѣ? И да ли са не бы поджили тѣжители противъ Него? Да ли са не бы намерилъ какъкъ Каіафа? Па маркаръ и да бы са намерилъ нѣкакъкъ Пилатъ, кой-

то бы рѣще-те си отъ Него омылз и рекълаз : „Неповѣннз ёсмь ѿ крѣве прѣведнаго сегѡ: вы оўзрите; азъ бо не ѡбръктаю въ нѣмз ни ёдѣнымъ винѡ;“ да ли не бы народз-атз наученз и подгѡкоренз, изъ сичко гърло повыкалаз : „Распнѣи, распнѣи ёгѡ ?!“

Истина, истина, оше и днесъ са бори свѣтъз-атз на истинѡ-тѡ съ мрачны-те заблужденѣа и съ сковѣстрастны-те желанѣа! Па зато и днешный день мразатз на свѣтлость-тѡ сички-те оныа, кои-то праватз зло, зашо са болатз отъ казни, а отъ другѡ-тѡ странѡ ги самѡ-тѡ сокѣсть изобличава, чи са злы и чи заслужуватз казнь. Но слово-то Божѣе ще да остане до вѣка. Истина-та ще да побѣди свои-те противницы. Земны-те царства ще да са разрушатз; отличѣа-та ще да изгубатз свое-то [указенѣе; ще да са заборава онова, шо са е въ училищѡ-тѡ научило; найизвѣстны-те надежды ще да отидатз у вѣтъръз; но онаа вѣчна истина ще да остане постоанна и ще да бѡде свѣдѣа на сички-те противницы. Ще да ги свѣди не само презъ сърдце-то на праведни-те, но и въ сокѣсть-тѡ на тѣхъни-те сзучастницы. Ще да имз свѣди на самы-те гровови тѣхъни съ уста-та на потомство-то имз, пакъ и въ самѡ-тѡ вѣчностъ съ уста-та на общи-атз и найправедны-атз свѣдѣа. — Нека, нека, гонете вы оногова, кой-то говори истинѡ-тѡ; но добро знайте, чи неще те да може те да фѡрли-те истинѡ-тѡ въ темнѡтѡ, нити ще да ѡж оковете, нити ще да ѡж пропѡдите, нити ще да ѡж испѡдите изъ царство-то духовно. Убѣйте оногова, кой-то са дръжи за истинѡ-тѡ. Какво сте съ това направили? Тѣло-то сте му умъртвили. А душѡ-тѡ! душѡ-тѡ несте могли да убѣете. Быа

сте достойны за сожаленіе, но нити истинѣ-тѣ не можете да умрѣти-те, зацо ни тѣ неможе да умре. И тѣ е безсмѣтна и тѣ цѣ да ви сѣди.

Творѣи же истинѣ градѣтѣ кѣ свѣтѣ, да ѣкѣтѣ са дѣла ѣгѣ ѣкѣ ѣ възкѣ сѣть содѣлана.

Така е. Кой-то любви, говори и твори истинѣ-тѣ, той цѣ да са приближи при свѣтѣ-атѣ, зацо кѣ том случай не е той самѣ, но е сѣ Бога. Богѣ е сѣ него и самѣ Богѣ презѣ него работи, зацо то истина-та одѣ Богѣ произлази. Така е, той цѣ да дойде при свѣтѣ-атѣ, и наѣ да са бои одѣ сѣдѣ-атѣ на истинѣ-тѣ, зацо сѣ нѣговѣ-те дѣла сѣ Божіе-то сѣдѣство направени. — Зато, цѣ бы са болаз и трепералѣ отѣ человекѣ-те? Сѣл кой-то прави истина, не бои са ни отѣ найлюти-те злодѣи. Той нѣма страхѣ отѣ тѣхѣ. Па оѣе и самы-те тѣлѣ злодѣи боатѣ са и плашатѣ са отѣ него, зацо ги е страхѣ, да имѣ той сѣ истинѣ-тѣ недосади и при-творна та имѣ завѣса несвали.

А кѣ тока са и сѣстои сила-та на истинѣ-тѣ, зацо-то она секиго кой-то са дрѣжи за наѣ сѣ небесно мѣжество исплѣнка, и учи ги да презыратѣ и самы-те страшила смѣртни. Та дава на слабы-атѣ крѣпость и храбри го, да и на самы-атѣ найсилный властитель смѣкло кѣ очи-те може да погледне. Та и на наймалки-атѣ и на найпонижны-атѣ человекѣкѣ дава достоинство, отѣ кого-то и самы-атѣ сѣ грѣхѣви околанный тиранѣ трепери. Та дава благоглаоливость и краснорѣчѣе на оныѣ уста, кои-то не сѣ научили, да посраматѣ хитрость-тѣ и лукакство-то на лѣжливы-те доказатѣлства. Зрацы-те на нейнѣ-тѣ свѣтѣлость сѣ громовнѣ брѣзинѣ блѣскатѣ по сичко-то царство

духовно, а на земнѣ-тѣ обара сички-те оныя, които бы са усѣдили да ѿ са противатъ. И макаръ да злочинецъ-атъ таи истинѣ-тѣ, то въ исто-то время ще въ свое-то сѣрдце да ѿ признава и оскѣща, защото го презъ сѣрдце-то пробада отъ сички-те страны.

Отъ хилада пѣти повечи е добро учинилъ на челоѣчески-атъ родъ она, кой-то е новъ нѣкаквъ истинѣ изнамерилъ, нежели она, кой-то е едно цѣло царство освоилъ. Защо земно-то царство ще да заминѣ и пропадне, какъ то и сичко друго, кое-то е земно, но истина-та ще да траѣ до вѣка въ царство-то на безсмъртны-те духова. Она, кой истинѣ-тѣ люби, говори, и твори той ще да излезне на свѣтлость, и неговы-те дѣла ще да са видатъ, защото сѣ съ съ Бога направени. Шо треперишъ малодушный челоѣкче? Боишъ ли са, да са съ точно-то и сокѣстно-то исплнѣванье на твои-те длъжности несмразишъ? Не бой са отъ челоѣцы-те! Но знай, чи сѣ твои-те длъжности вожественни! Защо да са стидишъ да са покажешъ предъ свѣтъ-атъ, чи си почтенъ, праведенъ, и побоженъ, какъ то що бы и могълъ да бѣдешъ такъвъ? А защо бы са упинѣлъ да кажешъ, що мыслишъ, и какъвъ си? Излезни свободно на средѣ-тѣ и покажи твои-те дѣла, които сѣ съ съ Бога направени.

Истина, истинна, ще да излезне на свѣтлость она, кой-то истинѣ-тѣ люби и твори, и свѣтъ-атъ ще да познаѣ неговы-те дѣла. Зато, не очажвай, ты достойный, кога тѣ угнѣтаватъ, защо честность-та и некинность-та твоѣ наще да остане сакрыена. Истина-та свѣтлость ще да огрѣе и надъ самы-те

робоки. Па макаръ и умзакнали подлите челоуѣцы, Богъ ще и на самы-те мрътвы уста да даде, те шѣтъ да проговоратъ и да тѣ оправдатъ. Не унивай съ духъ-атъ, Богъ още не е оставилъ добродѣтель тѣ. Той и недака да пропадне, защо е скола добродѣтель права истина. Тѣ ще да намери обранѣ въ совѣсть-тѣ на свѣщій оногуба, кой-то сѣ е былъ съ сичкѣ-тѣ си силѣ упналъ да и досади. Не ослабѣвай съ духъ-атъ, ты, кого-то свѣтъ непознава и опорочава. Ако си само за корысть на истинѣ-тѣ работилъ, твои-те дѣла ще да тѣ откритъ, защо сѣ съ Божіе-то сздѣйство направени. Свѣтъ-атъ ще макаръ кога да увиди и познае, чи си ты праведенъ и некииъ былъ. Твои-те совѣти ще да сѣ испазнатъ и дѣла-та на твои-те противници ще да сѣди сила-та на истинѣ-тѣ.

О свѣтъ, първобытнѣи и чистѣи источникъ свѣта и истиннѣи Боже мой и Отче мой, камъ Тебе сѣ повдига мой-атъ духъ, да го оскѣтиши, очистиши и оснажиши! — И азъ шѣ, на Твоѣ-тѣ заповѣсть, истини дѣла да права безъ никакъвъ страхъ отъ челоуѣцы-те; пѣди шѣ изъ себе адскѣ-тѣ власть на заблужденіе-то и на страсти-те, и шѣ да оста на къ това на себе си вѣренъ, какъто шѣо трѣбува спроти Твоѣ-тѣ свѣтъ волю да бѣдѣ, ко-то е намъ откритъ Исусъ Христосъ. Не шѣ нити да сѣ обръщамъ, да чуамъ, шѣо свѣтъ-атъ говори и шѣо бы той желалъ да слуша, нити шѣ да подражавамъ оноба, съ кое-то сѣ моѣ-тѣ совѣсть и убежденіе не слава. Шѣ да сѣ чубамъ, да ма подло-то лукавство свѣтско не прифане, кое-то и найлошавы-те дѣла похвалава, само да не испадне изъ милость и бла-

говолениа, а окаямо въ себе го строго осъждава. —
Не, не, совсемъ цѣль да са дръжѣ за истинѣ-тѣ и съ
рѣчи и съ дѣла, ней, кола-то цѣль да ма съди; ней,
цѣль сички-атъ си жикотъ да посвѣтъ; за нежъ цѣль,
ако бѣде нужда и да умрѣ, какъ то цю е и Хри-
стосъ Спаситель мой за нежъ умрѣлъ и много други
отъ Неговы-те последователи.

Освати ма, Боже, оснажи ма въ Твоѣ-тѣ и-
стинѣ; слоко-то е Твое права истина. Аминь.

ЧЕЛОВѢКЪ ПРЕДПОЛАГА Я БОГЪ РА- СПОНЯ.

Шкрый ко Гбсподу пѣть твоѣй, ѣ оуповай на
Него: ѣ той соткоритъ. (Псам. 36. ст. 5.)

Препоручи сѧ къ сичко Богу и не ослабай сѧ
на челоуѣчески-те рѣще. Уздай сѧ слободно на Не-
говѣ-тѣ благость; спроти Него, нѣма нищо нити го-
лѣмо нити трудно; нѣма нищо цю Той не бы мо-
гълъ да сзтвори за прославленіе-то на има-то си.

Що годъ си нѣкори Нему или на негово то у-
правленіе оставилъ, сичко е Той така устроилъ,
какъ то е за тебе найдобрѣ; онока, цю то ты сз-
твори-тѣ паметь носи могълъ да разумѣшиъ, то е Той
одавно и одавно предвиделъ. Какко е рѣшилъ Той къ
свой-атъ совѣтъ, то цю така и да бѣде; безъ Него-
вѣ-тѣ воля нищо неможе да сѧ случи.

Кой-то сѧ на чуждѣ рѣчь и на чуждѣ помощь
ослаба, той е пропадналъ. Там е така ясна и о-
сквдочена истина, какко-то цю е две и две четири.
Тука не трѣбува много и длзговременно искусство.
Проведи само нѣколко години съ челоуѣцы-те, пакъ
тогава цю да сѧ увѣришиъ, чи е така. И самы-те

дѣца, кога-то сѣ много обѣщаватъ, почнатъ да двоуматъ, и невѣруватъ веднага на пѣрвъ-тѣ рѣчь, пакъ имъ сѣ дало нѣщо или имъ сѣ само обѣщало. И понеже сѣ дѣца-та отъ самъ-тѣ природа незлобивы, простосърдечны и на вѣрованіе готови, то имъ доста скѣпо става, ако имъ сѣ всади въ сѣрдце-то неповѣреніе още въ дѣтинство-то камъ челоуѣкы-те. Но малко късно, кога изъ дѣтинство-то въ юношескій возрастъ дойдатъ, оживява въ тѣхъ сѣ подновенъ силъ нагонъ-атъ, по кого-то сѣ склонени и готови сичко да вѣруватъ. Сега имъ дохожда, чи въ дѣтинство-то сѣ были много по глупавы, и чи по своѣ-тѣ глупость не сѣ ни умели да вѣруватъ на челоуѣкы-те, па за ради това сѣ и претръпели много непріятности. Па да бы тажъ погрѣшкѣ загладили, започнатъ силно да сѣ приближаватъ камъ челоуѣкы-те, вѣруватъ имъ, предакатъ имъ сѣ, осланатъ сѣ на тѣхнѣ-тѣ рѣчь, слушатъ тѣхнѣ-атъ совѣтъ, влазитъ сѣ тѣхъ въ пріятельство и утвърждаватъ го за доуѣка. О, колко имъ е сега мило! Тѣ въ память-тѣ си мыслатъ, чи сѣ сѣ съ така добры и красны челоуѣкы сдружили, така вѣрни и услужни пріатели спечелили, и отъ сѣ сѣрдце сжалуватъ оныя, кои-то сѣ сички-атъ вѣкъ сѣ челоуѣкы провели, па въ никого вѣрѣ несѣ намѣрили, нити въ некого повѣреніе искусили.

Но время-то на лековѣрно-то юношество брѣзо протича. Оныя басны, кои-то много надежды обричаха на горѣщѣ-тѣ младость, но сѣ влезваніе-то въ по зрѣлы-те години совсемъ другій видъ, другъ боуъ добыватъ. Оныя нѣкогшны вѣрни пріатели сѣ растопиха и промениха. Единъ е отишелъ на

край свѣтъ-атъ да си тражи щастіе-то; другій е пострадаалъ и пропаднаалъ; третій са е прославила и нащени за кого да знае; четвъртый е заблудилъ, а пятый умрѣлъ. И така отъ толко много пріатели неостана ни единъ. Она сиромашъ, кой-то са е толкова осланаалъ на свои-те пріатели, остана самъ самичакъ, изляганъ, изнекъренъ и поруганъ. И само още въ това намира утѣшеніе, ако е баремъ въ свои-те дѣла задобылъ вѣрни и искрени пріатели, кои-то щѣтъ до гробъ-атъ прикръжени и постоани да му останатъ.

Зато е право и рекъалъ царь Давидъ, мъжъ, кой-то е въ жикотъ-атъ си много искусилъ и претръпѣлъ: „Благо есть надѣлатиса на Господа, нежели надѣлатиса на человекка. (Псал. 117. ст. 8.) По добръ е да са узда человекъ на Бога, нежели на человекка. — Тыя рѣчи съ изникнали изъ сръдечнѣ-тѣ му дѣловичина. Съ тѣхъ е той изразилъ мъдрость-тѣ на жикотъ-атъ си.

Добра е и благородна е вещь, да любви человекъ ближны-атъ си, да му помага съ совѣтъ и дѣло, да са жертвува за него и за негово-то щастіе; но, ты, кой-то сичко тока отъ все сръдце правиши, не обзираи са, да ти каже нѣкой: „благодарѣ ти брате,“ а още помалко очѣкувай, да ти са заемъ върне. Защо знаешъ, чи съ человекцы-те ко-обше себичны, и секій самъ себе гледа и само своѣ-тѣ корысть предъ очи-те си има. Сичко друго, кое-то не иде въ тѣхнѣ-тѣ ползѣ и кое-то е по далечъ отъ тѣхъ, желали бы да го употребатъ като средство за своѣ-тѣ цѣль. А дошли ли съ единъ пѣтъ до своѣ-тѣ пожела-на цѣль, тогава презыратъ оныя средства, съ кои-то съ са служили, като сама-та калъ. Там себичность

ком-то стага сърдцѣ-та, едногo спрости другогo, и сѣ сурокость и немилосердіе го исплзѣнава; там себичность, ком-то наводи человекѣ, да обѣщанѣ-тѣ вѣрность погази, и да сѣ вѣ грѣхѣ и пороки заглоби; там истѣ-та себичность, искоренѣва изѣ негово-то сѣрдцѣ вѣрѣ-тѣ и повѣрѣніе-то вѣ свой-атѣ сѣвратѣ. И понеже помного-то отѣ человекѣ-те само за себе и за свои-тѣ корысть живѣатѣ; и кога нѣкому вѣ помощь притичатѣ, было сѣ советѣ, было сѣ дѣло, или было сѣ каквѣ му драго другѣ заслугѣ, обично праватѣ това изѣ споредны себичны причины; па зато е право-то прѣтелетво тѣрѣде рѣдко нѣщо на свѣтѣ-атѣ, па ако не е по рѣдко и отѣ вѣлы-те враны. — Вѣскачило ли тѣ е щѣстїе-то на високо; заповѣдуваш ли на мнозина; имаш ли власть вѣ рѣще-те си; имаш ли богатство вѣ изобилїе, по прозорливѣ ли си отѣ много други; то знай напредѣ, брате, чи ще по голѣмѣ-тѣ часть отѣ твои-те сѣвременицы сѣ завидливо и ненавистно око на тебе да гледа, а другѣ-тѣ, по малкѣ-тѣ часть, за ради свои-тѣ корысть чисто ще да ти сѣ прилеплава и ще да тѣ обожава. Ако ли си пакѣ вѣ низко и непознато сѣстолиїе; по слави ли си вѣ душевны-те дарове, а при това още и сиромашѣ, — е, мой брате, да видиши какѣ ще сѣкїй да тѣ тегли, и като сѣ нѣкое право послуженїе отѣ тебе да истражува!

Ако ли пакѣ неможе да тѣ употреби като средство за свои-тѣ цѣль, а той ще или презрително да тѣ погледува, или равнодушно плѣчи-те си ще да ти обрѣща. — Рѣдки сѣ оны, кои-то щѣтѣ да тѣ ценатѣ споредѣ твое-то вѣтрешно достоинство, а още по рѣдки, кои-то щѣтѣ това твое достоинство

споредъ тажъ ценъ да уважаватъ и почитоватъ. — Чи и подданицы-те са одричатъ отъ свои-те владѣтели, кои-то единъ пѣтъ отъ свой-атъ престолъ паднатъ. Ученицы-те са стыдатъ отъ свой-атъ учитель, и избежаватъ сѣкакко сзображеніе сз него, само ако е безчестно испадналъ, па макаръ было то или въ свое-то рожденно мѣсто, или въ свое-то отечество. — Потомцы-те забораваатъ свои-те благодѣтели, само ако сѣ пострадали и въ сиромашество паднали. — Нищо не е въ състоеніе да побѣди севичность-тѣ; тѣ е по стара, пѣрка и по претежна отъ благородность-тѣ, отъ высокопочитаніе-то, отъ найтеснѣ-тѣ сvezъ на сродство-то и отъ свои-тѣ собственнѣ кривъ; толко е она силна!

Зато не вѣрувай на рѣчи-те и на обѣщаніѣ-та челоѣчески; или, ако имъ и вѣрувашъ, а ты имъ недѣй сичко що ти кажатъ вѣрува; защо трѣбува да знаешъ, чи непостоянство-то е природно свойство на секиго челоѣка. То му е врожденно. Колко има такива челоѣцы, кои-то вecz на пладне одричатъ онока, що сѣ въ исти-атъ день изкютра обѣщали. Нищо не е постоянно при челоѣцы-те; нищо не е при тѣхъ сакоги едно. — Спроти промѣнѣ-тѣ на състоеніе-то, на подовро, сирѣчь или на позло променува са и тѣхно-то вътрешно увѣжденіе. Сз години-те са променава и самъ челоѣкъ, менатъ са желаніѣ-та, наклонности-те и нрави-те, а найпосле и самы-те неговы основоположеніѣ. Та и самы-атъ гласъ са въ челоѣка променува, какъ то що са и неговы-атъ ликъ променава. Какъвъ е нѣкой былъ лани въ това годишно время, сега вecz не е такъвъ. Па що мыслишъ за себе, челоѣче, да ли си ты твърдъ и постояненъ? Да ли са и ты неменишъ,

ты, кой-то са на челоѣческо-то непостоянство жалшиз и адукашиз? Да ли си ты днесъ такъѣз истій, какъѣз то си вчеря, и малко понапредъ былъ? Съ промененіе-то на твои-те обстоятелства променили сѣ са и мыслите ти. Съ вступленіе-то въ друго сзстояніе прїалз си на себе и други длзжности. Колко то старѣшиз и въ разумъ-атз зрѣшиз, то все другоѣче мыслишиз и чукувувашиз. — Отз тѣка и това дохажда, що челоѣцы-те безз размышленіе газатз наискаты-те обѣщанїа, за кои-то сѣ дали тѣрда рѣчь, какъ щѣтз да ги испазнатз, — отз тѣка и това, що челоѣцы-те секій день нарушаватз сз клятвѣмъ утѣрждениѣ-тѣмъ свезѣмъ на супружество-то и на прїателство-то, на кои-то за цѣлостъ-тѣмъ были сме готоки сз главѣ-тѣмъ си да са обкежеме.

За ради това са не надѣй и неосланй на челоѣка, на негоѣмъ-тѣмъ рѣчь и помощь, кога добѣрз сокѣтз и благовременнѣмъ помощь потребувашиз; защо сѣ тѣрде редки такиѣа, кои-то за тебе, за твое-то сзстояніе и за твои-те потребности и желанїа честно и не корыстолѣбиво мыслатз. Редки сѣ, какъѣ ти, оныа, кои-то благородно и безкорыстно мыслатз. Па какъ ти са чини, щешз ли можа да ги rozpoзнаешз, като е тѣхно-то число толко маненко? Па макаръз и да ги познавашиз пытанье е: щѣтз ли тѣ при природно-то непостоянство челоѣческо, да останатз спроти тебе постоянни и непроменливи? — Чуѣай са, неѣѣруѣай никому слѣпо! Твоа-та сѣдѣа никоги неповѣраѣай на единаз челоѣкз. — Много пѣти притворна-та хитростъ и лукакство-то говори сз тебе като сз найискренно добросърдечїе, и гдѣ ѣы рекѣалз чи почтено сѣрдце ѣїе, и чи така го-

кори какво-то що оскѣща, тамо е сама сѣща пакость. За ради тока земи си на умъ и надѣй никому да бѣдешъ совсемъ прикрѣженъ. Чувай тайны-те си за себе, защо незнаешъ, на какъкъ врагъ щешъ да ги откриешъ и повѣришъ. Ахъ, колко пѣти е добъръ и простосърдеченъ человекъкъ былъ жертва на петайно-то лукавство и на преварѣ-тѣ!

Но ако си кечъ въ такавъ нуждѣ падналъ, да не можешъ да бѣдешъ безъ чуждѣ помощь (какво-то що ѿ сички потребности), надѣй, молижъ тѣ, да са оставашъ на сърдечно-то добро на оногоя, когото мыслишъ да молишъ, да ти помогне; нити са ляжи, чи ще той изъ уваженіе-то на твои-те заслуги въ помощь да ти притръчи; а още по малко кѣрувай, чи го е побудила твоѣ-тѣ честность, твѣ-тѣ добродѣтель и твоє-то потребно състоаніе; не, не, отъ сичко-то тока нищо нѣма, и отъ таѣжъ странѣ са малко надѣй, чи ще въ тоа случай да ти помогне; но понапредъ са надѣй, чи ще да ти помогне въ тоа случай, ако негова-та собственна корысть такъвъ помощь одобрава. За ради тока нѣма на земѣ-тѣ по постоянно пріятелство отъ онова, кое-то е сама-та природа основала. За ради тока е найдлзговѣчна скезъ-тѣ помежду родители-те и чада-та имъ, и помежду мъжъ-атъ и женѣ-тѣ; защо тука нѣма нити цепеньє нити раздвожанье, но що боли едного, тока боли и другогоя, що радува и весели едного, въ това и сички-те други участвоватъ. Срамота-та и безчестіе-то на едного заедно е срамота и безчестіе на сички-те. Зато е праведно да помежду тыа лица бѣде съвършено и подпзано узаймно повѣреніе, и да единъ на другогоя тайны-те знаатъ.

Но да видишиз, какъ е и въ тоа случай непоуздана челоѳческа-та помошь! За ради тока умери надеждъ-тъ си и надѣй са толкова на нежъ предака. Не простирай са много зато, що мыслишиз, чи щешъ въ бѣдуще по добръ да живѣшиз отъ тажъ помошь; защо трѣбука да знаешъ, какъ е по себе слабо и не поуздано на тоа свѣтъ и само оноѳа, що ти са чини, чи е като стѣна твърдо и непокретно! Ако дойде болестъ, ако дойде чернъ смъртъ на оныа, на кои-то си ты сичкъ-тъ си надежда возложилъ, па що щешъ тогака да правишиз? Ако нѣкакко случай здружи дѣца-та ти съ развратно дружтво, кой ще тогака да ги сачува отъ пропасть-тъ? Па кадѣ съ тогака твои-те радости, кои-то понапредъ имаше, и твои-те праведни и топли надежди? Ако нѣкой оклеветаетъ при тебе твой-атъ найвѣрнѣй и найискренѣй другъ и прѣатель, какъ щешъ да бѣдешъ тогака и гдѣ ще ти бѣдѣтъ радости-те на животъ-атъ?

За ради тока и пакъ кажъ, чи е секѣй она пропадналъ, кой-то са само на челоѳческъ-тъ помошь опира и надѣе. Той е вechъ съ тока пропадналъ, защо е скожъ-тъ собственнѣ ценъ и вредность изыгралъ, коа-то му е твърде нужна, ако желе да задовѣе лѣбовъ-тъ на ближни-те си. Та сички-атъ свѣтъ обично презыра оноѳа, кой-то не е кадъръ себе си да гледа, но за сичко чуждъ помошь ише, и нищо не е вреденъ самъ отъ себе да извърши. За ради тока ономуѳа секи радостно и усердно помага, кой-то по рѣдко чуждъ помошь трѣси. Кой-то осѣца въ себе си вътрешно, чи има толко мъжество и снагъ, що то и найчерно-то състоанѣе

може спокойно да поднесе, той ще общо удивленіе и почитаніе по между челоуѣцы-те да възбуди; а кого-то челоуѣцы-те почитатъ, нему сѣ наистина и пріятелски наклонени и готови сѣ да му простратъ спомогателнѣ рѣкъ. — Кой-то има доста, нему сѣ радостно и дава, защо после некое время подобна помощь може отъ него да сѣ очѣкува.

Ни въ какъвъ случай, нити въ какви му драго обстоятелства ненадѣй сѣ толкова на чуждъ соуѣтъ и на чуждѣ помощь, колко-то на свое-то собствено мѣжество и бодрость. Кой-то сѣ така лесно не предака той още не е изгубенъ. Сичко-то теглене твое тамо нека сѣ клони, да бѣдешъ самосталенъ и независимъ: то ти е главна-та христіанска длъжность. Навикнувай сѣ да живѣши безъ чуждѣ помощь, па тогача ще да бѣдешъ крѣпкъ и силенъ. Научи сѣ да бѣдешъ сѣ малко задоволенъ, пакъ щешъ да бѣдешъ богатъ.

Секии мѣдъръ челоуѣкъ ще да направи на други-те сичко, но отъ тѣхъ неще за себе нищо да ище. Така е правилъ преблагій Спаситель нашъ. Гдѣ е заминувалъ, секи му е, и моленъ и немоленъ помагалъ, но отъ челоуѣцы-те нищо не е трѣсилъ. — Колко-то повече рѣцѣ сѣ работили на твое-то щастіе, то е толко твое-то щастіе по неизвѣстно. Ты само толко имашъ, колко-то самъ себе предъ твои-те собствены очи вредишъ. Ты си самъ себе найголѣмъ пріятель, а Богъ е общій пріятель на сички-те челоуѣцы. Па що трѣсишъ покечи и по добро? Кой не е сѣ това щастливъ що има, но трѣси още нѣщо повече, да постане щастливъ, той е живъ ровъ на свѣтъ-атъ и на свѣтски-те обстоятелства.

Имай твърда надежда въ самъ себе, кога тръсиши свое-то щастіе и кога са трудиши да поправиши състоаніе-то си. Надежда-та на чуждѣ-тѣ помощь нека ти вѣде само като нищо възкашно, пакъ щешъ, вѣрувай, по малко нужда да имашъ. — Но послушай мѣ, що щѣ да те пытамъ. Да ли познавашъ ты свои-тѣ собственнѣ снагѣ и силѣ? Сирѣчь, знаешъ ли що можешъ и колко си кадаръ да направиши? Много человекъ съ са пропаднали и изгубили съ са само зато, що не съ познавали себе; що не съ знаали, гдѣ и въ що имъ лежи снагѣ-тѣ.

Па що мыслиши, кога е твоа-та найдобра, и кога ли е твоа-та собственна снага? Да ли е богатство-то, кое-то си спечелилъ? Или наслѣдіе-то (миразъ-атъ), за кое-то са надѣешъ, чи щешъ да получиши? Или влезванье въ сродство съ нѣкакво скѣтло и многоважно домородіе? Или, може да е, твоа-та наука, твоє-то знанье и твоа-та способность? Или е твоє-то званіе и твоє-то достоинство? О какъ са люто мамиши, брате! Та сичко това, що си сега изброилъ, чуждо е, то не е твоє иманье и пълно е съ невѣрство и издѣйство. Зло е за тебе, ако съ подпорите на щастіе-то ти на тыя лъжливы добрини основани; то си ты на пѣсѣкъ-атъ кѣщѣ правилъ, и това зданіе неще да са одръжи; ще да падне, ще да са сруши! Вѣрувай, ще да дойдатъ такива дни, въ кои-то богатство-то ти нищо неще да ти помогне; ще да са догодатъ такива обстоятелства, въ кои-то ще твой-атъ найвѣрнѣй и найсроднѣй да те остави и изневѣри; ще да те снайде такава неволя, отъ кою-то неще да може да те одбрани нити твоє-то званіе, нити

твое-то достоинство. Видиши ли, какъ нѣма снагъ нити къ пары-те, нити къ пріятелство-то, нити къ званіе-то, нити къ достоинство-то, нити къ способности-те. Сички-те тѣ сѣ само нѣщо вѣнкашно, а поредъ това още такива спомагателны средства, кои-то отъ случай-атъ зависатъ, кои-то могатъ въ сѣкое время да те издадатъ и изневератъ, пакъ що ти тогака останува?

Труди сѣ, да познаешъ себе, своѣ-тъ собственнѣ силѣ и мощь, тѣ никога нещѣтъ да те издадатъ, какъ то що и ты нещѣши самъ себе да изневершиши. Тыя сили сѣ: Благоразуміе-то и добродѣтель-тъ. Съ тѣхъ двѣте ще да повѣдиши сички-атъ свѣтъ. Въ тѣхъ лежи исполнска снага. — Никаква работа незапочинай понапредъ, до гдѣ найнапредъ зрело не разсѣдиши, па що единъ пятъ нещо смислиши и наумиши, изкрѣшуй го съ найголѣмѣ точность и съ чистѣ совѣсть. Настоявай, да съ помощь-тъ на твое-то благоразуміе сачуваши себе не само отъ втеченіе-то на чуждѣ-тъ помощь, но и отъ вредоносно-то втеченіе на твои-те собственны страсти, кои-то ще да ти произведатъ хиладо не угодности. Упниси и поревнувай, да съ помощь-тъ на твоѣ-тъ добродѣтель възвисиши себе надъ чужды-те чувствены страсти; защо сѣ на правѣ-тъ добродѣтель секій радостно клана и неможе да ѣ одрече свое-то высокопочитаніе и любовь.

Но человекъ е много слабомощенъ и съ память-тъ си кратковидъ! Колко пятъ може и найсмьсленно-то благоразуміе и найнесумнително-то изкѣстіе да го изляже! Ахъ, колко е слабъ, колко ли е немощенъ человекъ! Колко пятъ и найчиста-та

Добродѣтель негова похърне! Отз тука видиме, чи сѣ наши-те собствени силы твърдѣ много неизвѣстни. — Но има една по голѣмѣ и по крѣпкѣ силѣ, ко-то нити ослаблѣва нити отстъпа. — Има още една выша мѣдрость, ко-то никога и вз нищо неможе да погрѣши. Има една обща любовь, ко-то сичко обгрѣща, ко-то вз снагѣ-тѣ си никоги не ослаблѣва и трае до вѣка! О Христїанине! или былз щастенз, или былз нещастенз, обърни очи-те си на тѣж крѣпкѣ силѣ, на тѣж найвышѣ мѣдрость, на тѣж всеобимлюща любовь! Макарьз сѣ и сички-те человекѣцы отрекли отз тебе; макарьз тѣ сички-те оставили и изнекѣрили, зато пакз вѣди утѣшенз, защо има единз, кой-то никога неще да тѣ остави. Той ти е отецз, а ты си Негово чедо. Той неще да сѣ отз тебе отрече, нити ще да тѣ презре и отфѣрли. Та Богз нашз може помного дѣломз да направи, нежели що е человекз вз сзстоанїе и да помысли. За ради това и восклицава пророкз Давидз: „Благо ёсть надѣатисѣ на Гбспода; нежели надѣатисѣ на человекѣка.“ (Псал. 117. ст. 8.)

О колко бы человекз всредз нему равны створенїѣ, при толко свои силы беденз и очалнз жикотз могѣлз да проводи, кога бы самз за себе оставенз былз и не бы смелз сз твърдѣ надеждѣ да управи очи-те си камз оногова, кой-то го е сзсздалз, и кой-то сѣ отечески за него грыжи! Суетно е сичко-то ти надиманье, богатый человекѣче; праздно е твое-то само на себе надѣанїе. Ты мыслишз, чи е сичко то това, що то имашз, твое-та мѣдрость спечелила, и твое-та стисна-та рѣка сачувала; но вѣрувай, то е само твое мечтанїе, твоя обмама; то

е само праздна сляка. Ще да тропне часъ, и то кога-то са не надѣешъ, и, твое-то толкогодишно печеленъе ще да са растопи и твое-то състоаніе ще да са превърне. Но знай, чи има една всемоцна десница, която управла съ съдбы-те человекѣски! За неѣнѣ-тѣ всесилнѣ могуцнѣсть (мошь) знае и сами-атъ найсилный царь и осконитель. Истина, да цели народи са боатъ отъ него и теператъ; но и той трепери и страши са отъ гнѣвъ-атъ и казни-те на Оногова, кой-то е и надъ звѣзды-те и надъ слънце-то и надъ мѣсець-атъ; кой-то съ некрзумителенъ за насъ начинъ ръководи съ съдвѣ-тѣ каккото на найсилный-атъ земски владѣтель, така и на наймалкѣй-атъ неговъ подданикъ! — Истина, чи лекомысленъ человекъ секи день за Бога заборавла, — но Богъ зато пакъ живѣе и дѣлае! Истина е, чи ще зломѣдрецъ-атъ на Бога грѣшкѣ да намѣри и нѣкаквѣ хулни рѣчь за Него да рече, какъ то: чи Той са не грыжи за насъ нити са пакъ старав; но Богъ е пакъ живъ и стара са отечески и за сами-атъ томъ Зломѣдрецъ.

Много е високо и честно дѣло-то Божіе отъ мысли-те и мѣдрованіа-та человекѣски! За ради това недѣй са надѣа много на человекѣскѣ-тѣ рѣчь и помощь, защо щешъ съ нежъ заедно да пропаднешъ, но придръжавай са и надѣй са на Бога. Само са за Него ако дръжъ, пакъ нещешъ да пропаднешъ. Колко пѣти сме имали приликѣ да са освѣдочиме, какъ са найдоврѣ смисленны-те предпріятіа, найзрели-те размышленіа человекѣски, така да речемъ като вѣтаръ изчезли; колко пѣти сме са увѣрили, чи е наше-то смислено сѣденъе, кое сме ныа за не-

погрѣшно дръжали, было чисто заблужденіе! Ныма са мячиме и усилаваме, грыжиме са и промышлаваме за нашя-тѣ, и за наше-то домородіе вѣдущность, а Богъ само съ малкѣй-атѣ прѣстѣ побутне, и ныма сме съ сичкѣ-тѣ мъдрость и прозорливость посрамени! Но при сичко това пакъ е все подобрѣ испаднало, нежели що сме са ныма надѣвали! И едва тогава видиме, какъ е излишна была толкова грыжливость наша. Колко пѣти сме жалостни слъзи ронили, кога ны е тешка некола отъ сѣкожъ странѣ притиснала была. Но тоа е страхъ былъ излишенъ; тыма слъзи са могли да изостанатъ; защо са е Богъ по добрѣ старалъ за насъ, нежели що сме ныма были въ състолине да са стараме. И едва после неколко време, после толкова години прогледаме и осведочиме са, какъ е Негова-та мъдрость на найдобъръ начинъ съ насъ расположила и поступила. И това осведоченье нека ни вѣде доволенъ свидѣтель и за оноа, що за сега още не увиждаме и не разумѣваме.

Зато, дайте людѣе и братѣе на тоа отецъ духовный, на тоа, кой-то е безконечно премъдръ Богъ пазно наше повѣреніе да поклониме, и да сичкѣ-тѣ си надеждѣ безусловно на Него возложиме; защо само Той знае съврѣшенно, що е за насъ найдобро! И никой други оскенъ Него едного не може така быстро да прозре, и сичкѣ-тѣ вѣдущность да предвиди, — Неговы-атѣ вѣкъ не можеме да мѣриме по дни-те и години-те, защото е за Него сичко сегашность, а таа безконечна сегашность называва са вѣчность. Клявче-то на сички-те сѣдбины свѣтски отъ Него е смотано! Таа играчка на безчи-

сленны-те случки въ свѣтъ-атъ; онака узаймно втеченіе на столѣтіа-та и мѣгновеніа-та помежду себе; онака утѣкмено вліаніе и на найсилный-атъ на свѣтъ-атъ народъ, и онака, на найнѣмошно-то на сисѣ-тѣ дѣтенце, сичко е това, человекѣ и братѣ, само Нему едному познато и ясно, защо Негова-та свѣта вола сѣкадѣ и въ сичко владѣе. Зато кажъ, да са ослонимъ на Него въ сичко, Той е Господь нашъ. И нека имаме покѣреніе въ Него, Той е вседържатель и свѣтоуправитель, защо Той знае и за она последный червъ що лежи въ прахъ-атъ. Той самъ и за него старав и труди.

Азъ рекохъ малко понапредъ, чи Той самъ знае, що е найдобро; но Той може и да учини онака, що е найдобро. Чи разсѣди що е кадаръ немошенъ и и тѣпоуменъ человекъ? Да ли може тай да продажи животъ-атъ си, ако ще бы или съ единъ день, или съ единъ часъ, или съ едно мѣгновеніе? — Па що сѣ найпосле и оныя славны мѣжіе, кои-то свѣтъ до звѣзды-те вдига и обожава? Що ли сѣ владѣтели-те и властници-те тѣхни спроти Бога? — Нищо! Прахъ и пепелъ? — Тѣ могатъ истина съ цѣли народи като съ мрътвы орудіа, кое съ запрещеніа и страхъ, кое съ благодать и мѣдростъ да владѣатъ. Могатъ великолѣпни зданіа и цѣли градове да съзыхдатъ; — ако и да имъ са и единъ мравинакъ въ художество-то си на тыа великолѣпный зданіа невака. — Могатъ да покѣдигнатъ споменицы, на кои-то ще са потомство-то дивни; ако и да е единъ листъ травный поудивителенъ нежели найдобрый-атъ производъ на сичко-то художество человекѣско. — Могатъ невброено богатство да раз-

сѣпатъ и распокланатъ. Сичко това могатъ да сторатъ. Но притокова и толкова свои створеніа не могатъ да учинатъ себе честити. Немогаютъ да отдалечатъ отъ себе си толкова немощи и волести. Истина, ако и да сѣ тѣ силни, пакъ зато исто така сѣ подчинени на вѣчны-те природны закони, каквото и онова зрънце прашно въ зрацы-те сзлчаны. Ни една волна въ рѣкѣ-тѣ не имѣ сѣ покорява, нити престанува вѣтъръ-атъ отъ духанье-то си на тѣхнѣ-тѣ рѣчь.

Само единъ Богъ, кому-то сѣ сичко повинува, може да учини онова, що е найдобро. Сз Негокото всемогущество неможе никаква сила да сѣ сравни. На Неговѣ-тѣ колѣж нищо неможе да стане на среца, защо Той може сичко да учини!

Но Той ище и желае онова, що е найдобро! И кой може по чисто, по искренно и безкорыстно да любн оныя вещи, кои-то сѣ отъ Него створени? И сз що можеме нмы да увеличаеме Негово-то блаженство? И, имали на всичкѣ-тѣ вселеннѣ нѣкое сззданіе, кое-то не е изъ Неговы-те рѣцѣ произлѣзло?

Той кажѣ, ище онова, що е найдобро. Па кой смѣе да посумна за това? Дерзостно управлай очи-те си камъ Творецъ-атъ си о маловѣрче! Неси изгубенъ, небой сѣ; Тсѣ тѣ любн и желае ти онова; що е за тебе найдобро. А, да ти Той истина желае онова, що е за тебе найдобро, за това нека тѣ увѣри Негова-та доброта и благость, ко-то нѣма нити мѣркъ, нити край; нека ты бѣде свидѣтель твое-то собственно бытіе. Да ли не е сто-

ако въ Неговъ-тъ власть, да учини, да ты тоа скѣтъ никоги невидиши? Безъ Неговъ-тъ волиѣ ты не бы былъ нищо. Но Той е видиши ли, искалъ, да са намѣриши и ты въ число-то на неброены-те Неговы сздания. Щелъ е и тебе да напраки да бъдешъ участникъ на Неговъ-тъ чуднѣ благость и милость. Па ето така си ты дошелъ на тоа скѣтъ и ето чи живѣши. Ты Го познавашъ; именуваши Го, и славиши и превозносиши Негово-то скато имѣ. Той ти са обѣщава и така да речемъ нуди та, да ти бѣде отецъ и желѣе да бѣдешъ ты Негово чедо. За ради тока остави на странѣ сички-те твои не-сзкрышенства; отфѣрли сички-те си желаніѣ и наклоности; оттрѣси са отъ грижи-те и стараніѣ-та за катадневный-атъ ти хлѣбъ; за ради вѣнкашны-те ти отношеніѣ; за ради твоѣ-тъ сѣдбинѣ и за жребіе-то на оныя, кои-то сѣ ти на сръдце-то най-миліи и найближніи. Сички-те си грижи и нужды отложи на Бога и ослони са на Него, съ такова твърдо увѣреніе, чи ще Той найдобрѣ за тебе да промысли.

По добрѣ е, по хилѣда пѣти е по добрѣ и по провиточно да са надѣши на Бога нежели на чело-вѣка. — О ты всемогуща сило, коя-то сичко сздрѣ-жаваши и съ твоѣ-тъ лѣбокъ обимашъ! Тебе кого-то ма е Спаситель мой, Исусъ Христосъ, научилъ да та именувамъ мой отецъ, кому другому да са покѣрѣ, ако не Тебѣ? На кого друго да са надѣшъ, ако не на Тебѣ едного? — Ты си ма воз-лѣбилъ предъ нежели що сѣмъ азъ на тоа скѣтъ дошелъ, зато си ми и далъ бытіе и животъ, па не-ка макаръ какво му драго была сѣдбина-та ми;

и макарз бы са азз наричалз чи сѣмь нещастенз, па было или за ради тока, цю по далеко отз носзатз си некидѣ, или было за ради тока, цю ми е сѣрдце-то ранено за ради неиспзненны-те ми желанїѣ: пакз е зато онока сзстоленїе вз кое-то са намирамз, за мене найдобро, зацо си ма Ты, чело-вѣколкебче, премудрый и многомилостивый Отче и Боже мой, вз него поставилз!

О, какз сѣмь веселз и вз себе миренз; нѣква сладость тече презз сички-те ми жилы. Азз о-сѣщамз на себе, азз знаѣ, Боже, чи сѣмь Твое че-до! Отче духовный! Ты живѣшиз вз мене. На-ша-та душа ще само тогака подпзлно Тебе и Твой-атз промысль на пѣтоке-те да познае, кога са отз тоа гнилежз на подложно-то тѣло разреши. Тогака ще и себе и тоа поредкз вз свѣтз-атз по дзбoko и по асно да прозрѣ.

Ако и да е предз мене сичко-то темно и мрач-но, но предз Тебе, Боже, ницо но е темно и мрач-но. — Ако и да са мене чини, чи никакз нещѣ да могѣ да са избавѣ отз вѣдѣ-тѣ, вз кож-то са намирамз, нити чи щѣ да могѣ да са повѣрнѣ вз първо-то си спокойство; но за Тебе, Боже, ницо не е невзможно. — Ако бы сѣрдце-то ми вз тѣшки мѣки взздѣхнало и заплакало са — кои-то слъзы недѣй да ми припишешз, Боже и Отче мой, за грѣхз; — зато щѣ азз пакз сз сыновно на Тебе надѣанїе да выкамз: нека бѣде Твоѣ-тѣ волѣ вз сичко, зацото онока цю то Ты искашиз, то е найдобро.

Блазѣ ми, до гдѣ са о Тебе дръжа! Блазѣ ми, кога ма Ты самз ободравашз, да сичка-та си надежда на Тебе едного возложз, зацо самз така кажешз въ Твое-то свато слово: „Мужай са и крѣ-писа, небой са ни оужасай са ни устрашай са: ꙗкш Го-спѣдъ Богз твоѣй не ѡступитз ѡ тебе, ниже ѡстакитз тѧ. (Второзак. гл. 31. ст. 5, 6.) То есть, храбри са, не бойса, не плаши са; зацо твой-атз Тво-рецз и твой-атз Богз неще да тѧ остави да бѣдешз самз, нити ще отз себе да тѧ отфърли.

Дарови на щастіє-то.

Койждо іакшже прїятъ дарованіє, между себѣ сїмъ служаще, іакш дѣбріи строїтеліє различныа благодати Божїа. (1. Петрово гл. 4. ст. 10.)

Немолиж ти са Боже, да ми дадешъ богатство и честь; защо знаиж, чи макаръ да сѣмъ Господаръ на сички-атъ свѣтъ, а Тебе като нѣмамъ, Отче мой, о какъ быхъ азъ тогава былъ беденъ! но молижи са, да ми просвѣтиши разумъ-атъ, да Тя познаиж; а заедно съ това да ми дадешъ сѣрдце пзлно съ смиреніє, кое-то ще и въ добро и въ зло Тебе Отцемъ да называ; да капнешъ въ мене по нѣкожъ капкъ отъ крѣпость-тъя и отъ мъжество-то, кога ма притисне тежкѣ неволиж; да ма научиши, да са смиравамъ, кога ма щастіє-то въ свои-то наручїа земе и да влешъ въ мене съучастіє спроти тежки-те раны на мои-те ближны. — Кой-то сичко това има, мои братїа, той є богатъ и пребогатъ, той є великъ и превеликъ!

Защо ли є Божїй-атъ промыслъ така различно подѣлилъ тыя земны добрини? Защо ли сѣ даро-ве-те на щастіє-то често въ рѣцѣ-те на такива чело-вѣцы, кои-то сѣ за това благодѣаніє совсемъ не-

достойный? Защо ли е наprotивъ честна и добродѣтелна породица често и за едно парче [кѣсз] хлѣбъ желна? Защо да са мѣдѣръз и спосовенъ человекъ въ сиромашіѣ даки? Защо ли са наprotивъ простаки и ленивецъ слави, въ свилѣ и кадифе шири, и надъ толкова способности возноси? Защо Божіе-то провидѣніе добръ-тъ колѣж на ближнекевецъ-атъ толко пѣти безъ подпоркѣ остава? Защо ли неправедникъ-атъ и злочинецъ-атъ пресыпука съ найсѣнни дароке душекни и съ найизобилни дароке на щастіе-то? О, какъвъ бы то рай былъ тука на земь-тъ, кога бы добродѣтель-та, побожность-та и мѣдрость-та още тука съ найголѣмо щастіе и благополучіе съжжена и съединена была!

Често предлага человекъ себѣ такива пытаніа, като види, чи порокъ-атъ и грѣхъ-атъ господствува и царува, а добродѣтель-та понижена въ прахъ-атъ лежи. Истина, така пыта человекъ себе особито тогѣка, кога е съ своѣ-тъ сѣдвина незадоволенъ, и кога-то себе, своѣ-то имѣніе и състоаніе сравнява съ състоаніе-то на такива лица, за кои-то е съврѣшенно увѣренъ, чи несѣ по добры отъ него нити по добринѣ-тъ сѣрдечнѣ, нити поскойства-та и дароке-та душекны. Съ такива рѣчи са жали человекъ, по нѣкой пѣтъ откише на благость-тъ и премѣдрость-тъ Божіѣ, и жалъ му е, защо не е и него обдарилъ и надгледалъ така, какъко-то е много други надгледалъ.

Но да ли е провидѣніе-то Божіе при дѣленіе-то на свои-те дароке истина така неправедно? Гдѣ е тоа любимецъ Божій на земь-тъ, кой-то е съ милость-тъ и благодѣаніа-та негови толкова отли-

кованъ, на кого-то бы ты могъ праведно да за-
видиши?

Прибери, молю-тъ, твои-те мысли и утишай
сърдце-то си, пакъ тогака почни да испытываши и
претрисаши дѣла-та на Божій-атъ промыслъ, и то
озвильно и съ найголѣмо кннманіе, въ колко-то
око-то на слабомощный-атъ и кратковидный-атъ че-
ловѣкъ въ дѣло-то на свѣтоуправленіе-то може да
проникне. Сако такока размышленіе ще да та у-
вѣри, колко съ твои-те жалби неправедни, и, ще да
са освѣдочиши, чи тыя тѣжвы не съ произлезли изъ
разумъ-атъ на твое-то сърдце, но изъ преголѣмы жела-
ніа за богатство, изъ честолюбіе и необуздано терлене
за плотоугодіе-то, и тока освѣдоченье ще да та помири съ
наредвы-те съ несракненомудрый-атъ Божій промыслъ.

Тебѣ е жалъ на Бога, защо тыя земны доври-
ны така различно дѣла. То есть, ты са жалиши,
защо не е далъ и тебѣ толко чести, щастіе и бо-
гатство, какко-то на толко други человекы. Добра
вещь. Сега са добро види, чи ты не гокориши то-
ва, зато, що жалиши оныя кои-то съ много по си-
ромаси отъ тебе, но гокориши зато, що закидиши
на оныя, кои-то иматъ покече отъ тебе. Види са,
чи чуждо-то добро състоаніе раздражава въ тебе
завысть, и ты отъ мѣка выкаши противъ Бога! Не
та ли е срамъ?! Кога бы ты знаалъ колко е благо-
творна и колко нѣждна таа иста различность на съ-
стоаніе-то! Да можешъ да знаешъ, колко много
ползъ приноси таа много различность на съдби-
нѣ-тъ за облагорожденіе-то на человекъскій-атъ родъ:
ты не бы никогн въ сърдце-то си пожелалъ, да са
таа велика и красна наредва Божіа промени. Ты
истый не бы желалъ въ такава земнъ, въ такъкъ

свѣтъ да живѣшиш, гдѣ то ти бы секій былъ равенъ, и по разумъ-атъ и по душекны-те дарове, и по богатство-то, и по честь-тѣ и по уваженіе-то; не бы кажъ щелъ да живѣшиш тамо, гдѣ единъ отъ другого никаккъ помощь не трѣси; гдѣ нѣма прилика нѣкои да развѣе умни-те си дарове, да умножи богатство-то си, свое-то уваженіе да увелича и развѣе. Да ли ти не бы досадила тажъ неприменливость, това вечито на едно место столнѣе? Да ли ти не бы было мило да живѣшиш тамо, гдѣ-то е единъ отъ другого совсемъ независимъ гдѣ-то не може никой ни да са надѣе за чуждъ помощь, и гдѣ-то единъ за другого неше ни да знае?

Зато ако ти е жалъ на Бога и на Неговы-атъ промыслъ само за себе, сирѣчь, ако ти е жалъ, защо ти не е Богъ нѣщо покече отдѣлилъ, защо са тогака не сетишиш и за оныя, кои-то съ много по малко добыли отъ тебе, а може да съ тѣ и по заслужни и по достоинни отъ тебе? Или ты ищешъ да са промени она вѣчный поредокъ свѣтски за твою-тѣ любовь, за твою-тѣ суетѣ и за твое-то малоуміе? — Ахъ, чи твои-те желанія съ совсемъ подръзливи и високоумни. Тѣ сведочатъ, чи ти е умъ-атъ боленъ, защо го е своелквѣе-то и себичность-тѣ обклала. Ты не смѣшиш да кажешъ предъ свѣтъ-атъ, що желашъ и ищешъ, защо бы человекы-те и тебе и твои-те желанія презирали. Що мыслишъ, кадѣ си заблудилъ? Да ли искашиш, да она премудрый съ свое-то всемогущество угажда на твои-те лудости?

Ты са сърдишиш и говоришиш: защо щастіе-то да служи оногова, кой-то го незаслужува? И, за-

що да има она сичко, кой-то е за него недостоинъ? Но майжъ та, да ми кажешъ, кой е она, що е недостоинъ? Ты одговарашъ, чи е она недостоинъ, кой-то не умѣе получено-то щастіе и неговы-те дарове полезно да ужива и употреблава? Добро! Но азъ та пытамъ, да ли си ты въ тоя случай позванъ за съдѣмъ? Знаешъ ли сичко, що е нужно да знаешъ, за да изречешъ безпристрастенъ съдъ, и да кажешъ, кой е тоя недостойный? Какъ ти са чини, да ли са ти познати сички-те тайны на сватоуправленіе-то Божіе, и да ли можешъ извѣстно да опредѣлиши и да кажешъ, каква е полза-та, а каква е щета-та на различни-те устроенія Божіи? Кой може да ми посвѣдочи, чи толко миліони челоувѣцы помядро, по честно и по полезно употреблаватъ дарове-те на щастіе-то си отъ оногва, кого-то ты осъждавашъ? Ты само него едного видиши и само на него едного примѣчавши това, защо та светлость-та на сзстоаніе-то, на богатство-то, на уваженіе-то и на достоинство-то негово заслѣплава; но ты нищо незнаешъ за толкова миліони що то работатъ и що не работатъ; не знаешъ, кажъ, защо не познавашъ до гдѣ са простиратъ тѣхни-те дѣятелности. Можешъ ли самъ за себе да посвѣдочиши, чи бы така исто мыслилъ и работилъ, ако ти са сзстоаніе-то на по добро или на по зло обрѣне? О, чи помисли колко пѣти си променилъ разговоръ-атъ и другомче си са разговаралъ, другомче си са показвалъ и другомче мыслилъ, токо що са са обстоителства-та въ малко нѣщо променили! Да ли са не е и съ тебе догодило, и то още колко пѣти, като съ Апостола Петра, кой-то са е въ голѣмъ-тъя си ревность съ одушевленіе обричалъ на Учитель-атъ,

Исуса Христа, какъ ще и животъ-атъ си за Него да положи; но като е дошло время-то на страшны-те мъки Христовы, а той съ упорно отричалъ, чи Го непознава? — Не бѣди никому съдиѣ и не съди го, пакъ нещатъ ни тебе други человекъцы да съдатъ. — Не осъждавай человекъка, кой-то живѣе совсемъ въ други обстоятелства, кой-то е совсемъ другомче воспитанъ, кой-то совсемъ други страсти и други понатѣѣ има, и, кой-то зато совсемъ другомче и работи отъ тебе. Да е майка ти нѣкакко познато лице, а не проста жена; да съ облачишъ въ свилъ и кадифе; да съ около тебе въ место искрены прѣатели, само ласкатели, кой-то тѣ за твоѣ-тѣ гордость ласкаатъ, що мыслишъ, брате, какъкъ бы ты тогава былъ? Що бы и какъ бы мыслилъ, остиралъ и работилъ?

Що мыслишъ, да ли съ ты въ свое-то благополучно състолиѣе зато намирашъ, чи си за него достоинъ и предостинъ? Можешъ ли да кажешъ съ чистѣ съвѣсть, чи си дарока-то на щастѣе-то ти секи пѣтъ мѣдро и съ ползѣ употреблявалъ? О, мой брате! да видишъ какъ бы други, да е на свое-то место, съ кое-то можешъ да съ гордишъ, много по мѣдро, по благотворно и по обще полезно съ твоите дарока разполагалъ! За ради това защо осъждавашъ други-те, като си ты пръвый на редъ-атъ, кого-то бы трѣбовало да осъдишъ?

Кажешъ още: чи е провидѣнѣе-то Божѣе добръ-тѣ волѣ на человекъколкобѣцъ-атъ безъ подпоркѣ оставило, а на противъ, на порока-атъ на рѣкѣ ишло и подавало му още и средства да съ горди? — Можешъ ли поуздано да речешъ, какъ бы онова до-

мородіе, кое-то днесь доста оскудно, но прилично добродѣтелно живѣе, знаало, що е добродѣтелно и душевно блаженство, да е вз богатство и роскошество одрастло и какъ е съ искушеніа-та на сластолюбивый-атъ животъ изложено было? Колко пѣти ропташъ на съдбинѣ-тѣ, тѣпоумный человекѣ, изъ коуж-то самъ незнаешъ, какъ, сакакво добро и щастіе извира, и вз место нежъ желаешъ и предпоставляшъ ѿ свѣтскѣ-тѣ сайность, съ нейнѣ-тѣ сѣнкѣ, съ адъ и чемерь. Ако ли си съ некоги оскѣдчилъ, чи е пороки-атъ съ знаменити средства снабденъ былъ, то знай, чи е то много нужно было, да добродѣтель-та сама себѣ по голѣмѣ силѣ развіе. И тѣй пороки-атъ по лесно да побѣди. Толоко сайни таланти (дарове) бы останали непознати, неупотреблени и успавани, да ги не е тежка нужда пробудила и изъ мрътвило вз животъ привела. Хилло добротворни изобрѣтеніа и откровеніа бы останали непознати и сакрыени, да ги не е сиромашество-то и нужда-та изъ темнотѣ-тѣ на свѣтъ извело и открыло!

Погледни добро на сѣкоуж странѣ па ми кажи, кои съ тыа дарове на щастіе-то? И да ли съ тыа истина така неравно подѣлени, какъ то що съ ты съ незадоволенство оплакувашъ и жалишъ?

Нѣма на тоа свѣтъ зло, кое то небы съ нѣкаквѣ пробиточность загладено было; нѣма такава оскудица, коа-то небы отъ части и дробры слѣдства имала. Нѣма такъвъ предѣлъ на свѣтъ-атъ вз кого-то сичко онока съ ражда що и вз другій-атъ, но пакъ зато секій предѣлъ има свои-те особити природни дражести и свои-те особити пріятности. Истина, има вз секій предѣлъ непріятности и злы

произрашенїа, но человекъ са после неколко време навикне на тѣхъ, па за ради това престанатъ да бѣдатъ тежки; па и зато е на секїй человекъ негово-то отечество наймило отъ сѣкое друго. Тоа е истый случай и при поедины-те домородїа и при поедины-те человекъци.

Нѣкое е на примѣръ домородїе богато, и живѣе въ сѣкакко изобилїе, но иначе е нещастно, като погледнешъ на сѣдбинѣ-тѣ на неговы-те по едины членове, па за ради това и много завиди на по сиромашно-то домородїе, кое-то въ лѣбовъ спокойни дни проводи. — Она е человекъ за сжаленїе достоинъ, кой-то е съ память-тѣ си толко славъ и плитакъ, чи безъ чуждо надзиранїе и руководство никакъ неможе да бѣде; но отъ другѣ-тѣ странѣ има той толко богатство, що-то нѣма да са бои нити одъ гладъ нити отъ нуждѣ. — Единъ е богатъ и пребогатъ, и могъаъ бы, Богъ знае какъ да живѣе, но здравїе-то му е слабо и покечи е болешливъ нежели здравъ. — Другїй напротивъ весма нужно живѣе, но има що му е найнуждно, то есть, той е трудолюбивъ, и тоа трудолюбїе му обдрѣжава здравїе-то. — Нѣкой нѣма пакъ нити пары, нити званїе, но има особиты умъ. Съ свое-то знанїе и съ своѣ-тѣ способность прекосходи той хїладо други, и небы далъ оноа що знае ни за какво добро, нити за безброино имѣнїе.

Изъ това найпосле що дознавашъ? То ли, чи Богъ не е истина тыа земны добрини така неравно раздѣлава, какъ то що ти са е испърва учнило? Вѣрувай, чи нѣма тука на земнѣ-тѣ такъвъ человекъ, за кого-то бы могъаъ да речешъ: тоа е

найбогатъ, а тоя найсиромахъ, като секи нами-
ра въ другото нѣщо, кое-то той нѣма, и кое-то
желаетъ да има. Секій челоѳкъкъ има по нѣкое пре-
имущество, кое-то друго му оскуѳква. Но ни единъ
челоѳкъкъ нѣма сичко; но секи има по нѣщо. —
Богъ е секиго челоѳкъка обдарилъ съ нѣщо и то на
особитый начинъ; за ради това може секій да се
сметра като домакинъ и притажатель на нѣкои осо-
биты дарове Божіи, кои-то съ му отъ Бога подарѣ-
ни. За ради това и советува сватый Апостолъ Пе-
таръ, и каже: Койждо якоже пріятъ дарованіе, ме-
жду себе сѣмъ служаще, яко добрии строителие раз-
личныхъ благодати Божіа. (1. Петрово гл. 4. ст.
10.) — То есть, вѣдете единъ другиму на помощь
съ онова, що то ви е Богъ отдѣлилъ.

Зато неѳей се више оплакува на това неравно-
дѣленье за ради многоразличныхъ дарове на ща-
стїе-то, защо не е така неравно, какъ-то съ тебе
чини. Не гледай ты на оныхъ, кои-то съ много по-
вечи добыли отъ тебе; но гледай на оныхъ, кои-то
ни толко богатство нѣматъ, колко-то ты. Наймно-
го помни, чи ще она, кому-то ты сега завидиши, да
намери въ тебе такива свойства и преимущества, какви-
то той нѣма и за кои-то всуе чезне, защо никоги
неще да ги има. Ты му завидиши на богатство-то,
а той тебе на здравіе-то; ты желаешъ да имашъ
неговѣ-тъ память, а той желаетъ твоѣ-тъ добръ на-
равъ, твое-то беззлобно сѣрдце; ты желаешъ, да
бѣдешъ въ таково почитаніе и да си чуенъ, като
него, а той ти завиди на ниско-то сѣстоаніе, въ
кое-то си щастенъ, па макаръ и да не си чуенъ,
защо, колко то си по малакъ, толко по малко не-

прѣатели имашъ. Вѣрувай, чи нѣма такъвъ чело-
вѣкъ на томъ свѣтъ, кой-то трѣпи въ сичко оску-
дость, но на сички-те по нѣщо оскудѣва.

И колко-то повечи расматраме това различно
дѣленье на различни-те дарове на щастіе-то по меж-
ду челоуѣцы-те, то щемъ по добрѣ да са увѣримъ
за премудрость-тъ и благость-тъ Божіѣ, и щемъ да
бѣдемъ по спокойнѣи и по задоколнѣи съ онока, що
ни е при това дѣленье въ дѣлъ дошло. Защо нѣма
такъвъ челоуѣкъ, кой-то бы ималъ доволни и осно-
вани причини, да проклиня своѣ-тъ сѣдѣѣ, за таѣ
причинѣ, що е съ своѣ-тъ собственѣ кривицѣ,
своѣ-тъ сѣдѣѣ така горчивѣ и несноснѣ направилъ.
— И наипосле, кажи ми, кой е томъ найсиромаш-
нѣи на томъ свѣтъ? — Да не е она, кой-то е съ
свое-то състоаніе найнезадоволенъ? — А кой е на-
противъ найбогатѣи и отъ никого незавысимъ? —
Да не е она, кой-то е съ онока що има, найзадо-
воленъ?

А да бы могълъ да бѣдешъ съ оныя дарове на
щастіе-то, кой-то ти е отеческа-та Божіѣ милость
отдѣлила, задоволенъ, трѣбука секи пѣтъ да имашъ
на умъ-атъ си таѣ великѣ извѣстнѣ истинѣ, чи
щастіе-то челоуѣческо тука на земѣ-та не завыси
отъ добрини-те свѣтски. — Не, не бой са, не е она
щастенъ, кой-то има онока, що е найдобро, но
она е найщастнѣи, кой-то е найдобъръ.

Кога бы са право то благополучіе челоуѣческо
въ сайно-то състоаніе, въ богатство-то и излише-
ство-то, въ достоинства-та и отличны-те дарове ду-
шевны състоало: то бы тогава съ това она бѣд-
ный работникъ (надничаръ) найнещастенъ былъ, а

она богатый и великоможный, найщастенъ. Но дѣйствительно не е така! — Колко има на том свѣтъз богаты и славны человекѣцы; кои-то отъ тежки грѣжи и тяги горчиво вздышатъ, а оныя, кои-то ты дръжишъ за найнащастнѣи, радостно са наслаждаватъ съ плодъ-атъ на трудове-те си!

Ты трѣсишъ твое-то щастіе и мыслишъ, излаганъ отъ твои-те желаніа, чи щешъ това щастіе само съ помощь-тѣ на сайни-те средства да получишъ. Но опамети са, человекѣче, не може да бѣде щастіе-то въ средства-та, нити могатъ тѣ да принесатъ нѣкожъ ползѣ на щастіе-то ти; защо има хилады человекѣцы, кои-то сичко онока иматъ, за кое-то ты чезнешъ и въздынешъ, чи пакъ съ нащастни. Зато недѣй трѣси щастіе-то въ взнокашии-те свѣтски добрини, но трѣси го въ себе си, въ добротѣ-тѣ ты сѣрдечнѣ, пакъ щешъ да бѣдешъ възвышенъ надъ онока, кое-то е само по себе прахъ и пепель, и кое-то ще да остане прахъ и пепель. Лъз ти рекохъ малко понапредъ, какъ не е она щастливъ, кой-то има онока, що е найдобро, но она е найщастливъ, кой-то е надобѣръ.

Да бы пакъ съ онока, що ти е прокидѣніе-то Божіе отдѣлило, спокойно и задоволено могълъ да пожикѣшъ, трѣбува преди сичко да познаешъ оныя удобства и корысти, кои-то въ сегашно-то си състояніе имашъ; после трѣбува да оцѣнишъ вредность-тѣ на твои-те сегашни отношеніа. Но недѣй да презрешъ и подъ нозѣ-те си да фѣрлишъ онока добро, и онока щастіе, кое-то ти е превлагій Богъ далъ, пакъ да са предадешъ на ненаситимѣ-тѣ жаждѣ за онока, що нѣмашъ, защо тогава ще бѣ-

дешъ найнещастенъ. Твое-то незадоволство съ онава, що имашъ, кое-то та наводи, да на постъпцы-те на Божій-атъ промыслъ хулишъ, не дохождатъ отъ разумъ-атъ, но отъ твоюж-тъ чувствителность, кодыго станува у тебе полка и посилна и надклядува вѣрж-тъ въ Бога. Съ това можешъ да са познаешъ, да ли ти е сърдце-то болно и душа-та немощна. Не очакуйкай, но лечи са по рано, пакъ щешъ да благославляшъ и съдвинж-тъ и твоите отношенїа, като сравнишъ твоє-то състоанїе съ състоанїе-то на толко милїони твои събратїа. — Азъ не кажъ, чи твоє-то сегашно състоанїе нѣма по нѣкои неугодности; но испытай себе, да не бѣдешъ самъ съ своюж-тъ кривицъ направилъ, чи та днешъ това или онава зло жули и мѣчи. Запытай са, да ли си озбилно испыталъ сички-те оныа средства, кои-то сѣ ти въ власть-тъ да са спасешъ отъ неволюж-тъ, кодыто та мѣчи. Па ако истина трѣпишъ и страдашъ отъ твоюж-тъ собственъ кривицъ и ако нѣмашъ онава що желашъ, само зато, що не си испыталъ сички-те оныа средства, кои-то сѣ ти были въ власть-тъ: то съ какво право ищешъ отъ Бога, да Той съ чудеса-та си твоє-то немаренїе на докнади, или оныа злины, кои-то си ты съ твоюж-тъ кривицъ причинилъ, попраки? — Попраки са и бѣди по добѣржъ, пакъ ще да ти бѣде по добре.

Да бы съ оныа дарове на щастїе-то, кои-то ти е Божїа-та благость отдѣлила могъалъ спокойно и задоволено да поживѣшъ, постарай са да облагородишъ сичко що имашъ, пакъ тогава ще да бѣдешъ богатъ! Украси си сърдце-то съ добродѣтели, кои-то ти оскудѣватъ; обогати си разумъ-атъ съ добри на-

уки и искусства; украси и облагороди си сичко-то имѣніе съ трудолѣбіе-то, съ добѣръя поредакъ и щедрливость. Въ мѣсто злато и драго каменье заведи найголѣмъя чистотѣя, а въ место раскошства пріятнѣя простотѣя, и нека ти бѣде секи пѣтъ помилу онова цю е нужно, отъ онова, цю е сайно. Показувай въ сичко добѣръя примѣръя на домашны-те си, лѣви ги и пази ги. Не бѣди суровъя нити въ рѣчи-те ти нити въ работѣ-тѣя ти, а повечи недѣй да бѣдешъ оскѣтолевивъ. Владей са честно и бѣди почтенъ въ сношеніа-та на твои-те съграждани, а камъ твои-те господари бѣди пристоинъ и учтивъ. Укланай са отъ развращенно дружество исто така, какво-то и отъ самѣ-тѣя чумѣя и, труди са, да съ твоѣ-тѣя лѣбезность и услужность придобѣешъ благонаклонность-тѣя на твои-те съжитѣли. Кога е нѣкому нужна помощь, ты му прѣвѣй притрѣчи въ помощь, но самъ за себе не трѣси чуждѣя помощь, освенъ ако та е голѣмъя нужна налегнала. Гледай, да бѣдешъ въ сегашно-то ти състояніе и спроти твои-те отношеніа и обстоятелства найдобѣръя, пакъ щешъ да имашъ сичко онова, цю е найдобро; ще да имашъ сички-те и найпрѣки-те добрины, а тыя съ: душевно-то и совѣстно-то спокойство; задоволенство съ Бога и съ своѣ-тѣя съдвинѣя; обща наклонность челоувѣческа и благословъ отъ Божій-атъ промыслъ!

Но сички-те тыя дароке на щастіе-то не съ ни цю друго, но дароке Божіи. и Богъ ти дава отъ тыя възкашны добрины толкова, колко-то съ нуждни за твое-то и за твои-те ближны, благостояніе. — О ты кой-то у прахъ-атъ пѣлзишъ черве, не осѣждавай Божій-тѣя премудрость за ради оныя средства

съ кой-то сѣ служи за ползѣ-тъ на сички-атѣ свѣтъ! Не очлавай за Божіѣ-тъ любовь, коа-то нѣма нити предѣлъ нити граница, нити ослаблявай въ надеждѣ-тъ си на Неговы-атѣ промыслъ, защо е Той за тебе зналъ преди ты да дойдешъ на той свѣтъ.

Зато гледай, да сѣ покажешъ честитѣ домо-строитель въ оноа, що-то ти е Богъ съ когато и изобилно благословеніе проводилъ, и мъдро и вѣрно да располагаешъ съ оноа, що ти е възкѣрено. Ще да дойде день, кога-то ще за сичко отъ тебе отговоръ да сѣ ище, и тоа день ще да бѣде за тебе день за награда и въздаѣніе. Тогва щешъ едѣ да познаешъ, какъ е твоа-та сѣдбина сайна, като чуешъ изъ уста-та на вселенскій-атѣ сѣдѣа тѣмъ рѣчи: „Добрыи рабе блѣгій и вѣрныи, ѡ малѣ Ми бѣлъ еси вѣренъ, надъ многими та поставѣлъ: вниди въ радость Гбспода твоегѡ.“ (Мат. гл. 25. ст. 23.)

Бѣди мъдръ, добъръ и вѣренъ домостроитель съ получены-те ти дарове на щастіе-то, и чувай сѣ, да ги не употребишъ на зло. Не нарушавай здравіе-то си съ плотоугодіе, разньеженость и пресиленіе; не расипукай твое-то имѣніе на неуреденъ и раскошенъ животъ и леньность; не разбивай главо-тъ си и забавлявай умъ-атѣ си съ неработенъ и будалаштина. Ако си въ званіе, въ честь, въ уваженіе, не бѣди гордъ и суетенъ, но гледай какъ щешъ съ тока мѣсто и на твои-те и на сички-атѣ свѣтъ полезенъ да бѣдешъ.

О Боже, источниче на сички-те добры и свършены дарове; благословеный, превлѣгій и многомилостивый Творче, кой-то премудро съ свѣтъ-атѣ управлѣвшъ, кой-то си Създатель на вселенѣ-тъ, От-

че, на сички-те народи, но заедно и мой Отче! Ты не си забравилз ни едно сззданиѣ, което си сзздалз. Но на сѣкое си далз толкова, колко-то му е нужно, за да бѣде и то само щастливо, а и други-те сззданиѣ да направи щастливи! Чудни сѣ многообразны-те дарове, кои-то Ты дѣлишз; но башз сѣ тажъ иста многообразность си скопчалз народи сз народи, человекъцы сз человекъцы; сз тока си учинилз, да е единз другому потребенз и да сѣ узаимно любатз и пазатз. Що си одному далз, за тока другий има нужда; и цю одному оскудѣва, вз тока ще другий да му помогне. Нѣма человекъка, кои-то има ксе цю му е нужно, ни единз не е сзкръшенз; ни единз не е така снабдѣвенз, чи никогн да не трѣси чуждѣя помощь. И вз колко единз другому помага сз онока, цю му е дато, то е сз тока общо-то благостолнѣе на сички-те основано и утемелено.

Задоволни и благодарни щемз да Ти бѣдемз, Боже, за оныѣ добрины, кои-то си ни ниспослалз, и ще да сѣ чуваме да ги на зло неупотребиме. Сички заедно щемз тамо да гледаме, да умножиме общо-то задоволение и благополучѣе человекъческо. Защо, каква ползѣ бы имали отз оныѣ добрины, ако и да сѣ преливатз, като не бы умели да ги мудро употребиме! Та и сз малко може человекъкз да бѣде богатз. Но кой-то Тебе, Боже, има вз срдце-то си, той е придобылз такова богатство, което никогн неможе да пропадне!

ИМЕНА-ТА НА РОДОЛЮБИВЫ-ТЕ СПОМОЩЕСТВОВА- ТЕЛИ.

Книги	Книги
В з Со ф і ѣ.	Благоговѣйни свещеницы :
Почт. търговцы :	ГГ. Попъ Георгій П. Ивановичъ 1
ГГ. Атанасъ Теодоровичъ 2	— Антонъ П. Неофитовъ 1
— Х. Нешо Филиповичъ отъ Пирета 2	— Анакій Ивановичъ 1
— Х. Николай Ивановъ Индже 2	— Георгій Маноловичъ 1
— Х. Мано Степановичъ Букурецли 2	— Духовникъ Теофанъ Де-чланецъ 1
— Х. Манола Игнатовичъ, ткача 2	— Духовникъ Данїилъ, игу-менъ Елешничкїй 2
— Х. Атанасъ Стефановичъ 2	— Духовникъ Василїй, игу-менъ Искрецкїй 1
— Замфиръ Димитрѣвичъ 2	— Х. Никифоръ Маноловъ Рылецъ 1
— Захарїа И. Круша, учи-тель Софїйскїй 2	— Теодосїй, игуменъ Диво-вотинскїй 1
— Х. Ангелко Х. Маноловичъ 1	— Монахъ Х. Данїилъ Хи-лендарецъ 1
— Христо Павлавичъ, Само-ковецъ 1	— Монахъ Х. Исая, Томевъ Хилендарецъ 1
— Георгій Илѣвичъ, баклаз 1	— Петаръ Дакъ и сына му Захарїа 1
— Георгій Михалковъ 2	— Теодоръ Десювъ, берлинг-чїа 1
— Захарїй Христовичъ 1	— Теодоръ Ганчовъ Морове-новъ Копричанецъ 1
— Теодоринъ Панчовъ 1	
— Георгій Ивановичъ 2	
— Димитрїй Михалковъ 2	
— братїа Димитръ и Тео-харъ п. ш. 1	

Книги

Книги

В з Самоков з.

- Г. Николай Христовъ Тен-
джаръ, учитель Самоков-
скій 1
- Г. преподави. Антимъ, мо-
нахъ Хилендарецъ 1
- ГГ. Димитрій Х. Ивановъ,
смиркаръ 1
- Христо Х. Ивановъ, смри-
каръ 1
- Георгій Х. Ивановъ, смри-
каръ 1
- Анастасій Н. Карастодано-
вичъ, мѣдписецъ 1
- Иванчо Х. Димитріевичъ 1
- Захарій Христовъ, живо-
писецъ 1
- Захарій Петровичъ Ма-
нушъ примикири 1
- Христо Іовевичъ, образо-
писецъ 1
- Сотиръ Димитріевичъ, чи-
члаъ 1
- Замфиръ Димитріевичъ,
иконографъ 1
- Димитрій Анастасіевичъ,
геро 1
- Христо Іовановичъ Кран-
товъ 1
- Іованъ Вучковичъ, торго-
вецъ 1

В з Браца.

- Боголюбивый епископъ Бра-
чанскій Г. Партеній 10
- Г. Василъ Николаевичъ 1

- ГГ. Макарий Хилендарецъ 1
- Никола Десевъ Копривца-
нецъ 1
- Теодоръ Димитріевичъ 1
- Ангелакій Статкевичъ 1
- Станко Николаевичъ 1
- Іованчо Първановичъ 1

В з Сопот з.

- Г. Аверкій Петровичъ, учи-
тель 2

Благонадеждни ученици:

- ГГ. Христо Ганчевъ 1
- Христо Недевъ 1
- Никола Василевъ 1
- Райчо Пенчовъ 1
- Танчо Стоановъ 1
- Лило Петровъ 1
- Софронъ Николовъ 1
- Иванъ Симѣоновъ 1
- Павелъ Ивановъ 1
- Благогов. Г. попъ Спасъ Вла-
ковъ 1
- ГГ. Ганчо В. Шишиджѣвъ 1
- Аврамъ Р. Мартинъ 1
- Сарданъ Нончовъ 1
- Дончо Несторевъ 1
- Ганчо Анколовъ 1
- Генчо Гюковъ Додува 1
- Начо Михаловъ 1
- Христо Василѣвичъ 1
- Х. Христо Славчовъ 1
- Теодоръ Стоановъ 1
- Ганчо Г. Джоровъ 1
- Исая Томовъ 1
- Теодоръ Иліевичъ 1

	Книги
ГГ. Ёнчо Несторовъ	1
— Никола А. Хаммамджи	1
— Петъръ Н. Ковачъ	1
— Спасъ Ювановъ	1
— Стефанъ Неновъ Врача- нецъ	1
— Златю Ганчовъ	1
— Иванъ Лилевъ	1
— Иванъ Арменковъ	1

Въ Копривщицѣ.

Отецъ Доротеѣ Рылецъ ду- ховникъ	1
ГГ. Свештеницы: Михаѣл Маджаровъ	1
— Стефанъ	1
— Марко	1
— Стоанъ	1
— Брайко	1
— Иванъ	1
ГГ. Павелъ И. Герджиковъ	1
— Иліа Тодоровъ	1
— Іоакимъ Груевъ	1
— Кръсте Нешевъ	1
— Рашко Петровъ	1
— Стоанъ Костовъ	1
— Христо Груевъ	1
— Найданъ Геровъ	1

Въ Видинѣ.

Благогов. свашеницы:

ГГ. Попъ Коста, икономъ отъ Нишъ	1
— Попъ Димитрій старый, протопопъ	1

	Книги
ГГ. Попъ Димитрій, младый	1
— Архимандритъ	1
— Г. Иванъ, секиларій отъ Нишъ	1
— Ісванчо	1
— Гергій	1
— Ангелъ	1
— Теодоръ отъ Нишъ	1
— Симеонъ отъ Дрѣново	1
Г. Сотиръ А. Істовичъ, учи- тель	2

Благондеждни ученицы:

ГГ. Ставро Ц. Ангеловъ	2
— Александеръ Н. Ангеловъ	1
— Христо Даниловъ	1
— Цанко Теодоровъ	1
— Захарій Игнатевъ	1
ГГ. Братѣа Христо и Хара- лампій Ісваневи	1
— Ставро Ницуловъ	1
— Иліа Келчевъ	3
— Атанасъ Ісцевъ	1

Въ Свищокѣ.

Почтенородны търговцы:

ГГ. Димитрій Ат. Иксно- мовъ	1
— Христаки Ив. Соколовъ	1
— И. Д. Гешовичъ	1
— Ив. С. Гешовичъ отъ Кар- лово	1
— Ёнчо Станковъ отъ Ха- джаръ	1
— Руско Николовъ отъ Ха- джаръ	1

Книги

ГГ. Георгій Х. Стефанович	1
отъ Хаджаръ	1
— Ангелчо Ивановъ	1
— Иованчо Божиновъ	1
— Димитрій Начевичъ	1
— Коста Станчовичъ	1
— Ани Д. Станчовичъ, а- гентъ на вмпора	1
— Александъръ Шишмановичъ	1
— Иованчо Х. Стоановъ отъ Зимниче	1

В з Р у х ч у к з.

Почтенород. търговцы :

ГГ. Х. Величко Пенчовичъ	1
— Х. Ионниъ Х. Величковичъ	1
— Х. Ангелъ Ганчовичъ	1
— Х. Петаръ Х. Пешковичъ	1
— Х. Атанасій Х. Пешковичъ	1
— Ионниъ Г. Макриди	1
— Евстатій Стефановичъ	1
— Николай Теодоровичъ	1
— Петаръ Папазоглу	1
— Евстатій П. Сакеларѣвичъ	1
— Михаилъ Мариновичъ	1
— Николай Ионниъ Клантар- джи	1
— Лазаръ Михаиловичъ	1
— Стера Теодоровичъ	1
— Теодоръ Георгіевичъ	1
— Иованъ Лазичъ	1
— Дани Драглаевичъ	1
— Тихо Обретеновичъ	1
— Върбанъ Балловъ	1
— Петаръ Пейчовъ	1

Книги

ГГ. Марко Марковичъ	1
— Гену Станкоглу	1
— Коста Динуловъ	1
— Теодоръ Тучисеглу	1
— Гочо Георгіевичъ	1
— Димитрій Бейчоглу	1
— Маринъ Цветковичъ	1
— Йорданъ Мариновичъ	1
Благонадеждни ученици :	
ГГ. Апостолъ Симеоновичъ	1
— Маринъ Т. Туччоглу	1
— Евстатій Касилевичъ	1
— Стефанъ Сакеларѣвичъ	1
— Димитрій Стачевичъ	1
— Ангелъ Гецовичъ	1
— Ангелъ Симеоновичъ	1

В з Ц а р и г р а д з.

Почтенородн. търговцы :

ГГ. Николай П. Тълчи- лецковъ	} 15 К а н о в о ф е р н и	
— Христофоръ С. Тош- ковичъ		10
— Христо Г. Комсѣвъ		4
— Стойну К. Комсѣвъ		2
— Христо Г. Симовъ		2
— К. Богоровъ		2
— Генку Руссѣвъ		1
— Христо Е. Дундовъ		1
— Тодоръ С. Бардзевъ		1
— Цветку Х. Илійчовъ		1
— Николай Авраамовъ	1	
— Бенчу П. Ласковъ	1	
— Александъръ С. В-Ексар- ховъ отъ Ёски Задръж	10	

	Книги
ГГ. Димитръ Х. Нечовъ отъ Търново	1
— Х. Никола Х. Д. Минчо- глу отъ Търново	5
— Х. Георгій Х. Ивановъ отъ Заарж	1
— Дечку отъ Заарж	1

Вз Неротинъ.
(Вз Сърбія).

Негово Высокопреосвященство Епископъ Тимочій Го- сподинъ Доситей Нова- ковичъ	30
--	----

**Вз Монастыръ сват.
Романа (вз Сърбія.)**

Пречестн. Архимандритъ св. Романа Г. Слава Пе- тровичъ	1
Г. Пахомій Младеновичъ, на- мѣстникъ св. Романа	1
ГГ. Григорій Поповичъ, еро- монахъ изъ монастыръ св. Романа	1
— Хрисантъ Ивановичъ, дѣ- аконъ отъ Калсферъ	1

Вз Бѣлградъ.

Почтенор. търговцы:	
ГГ. Львомиръ А. Петроніе- вичъ	3

	Книги
ГГ. Николаи Тедоровичъ отъ Софійъ, на Софійско-то и Душничко-то училище по 5 книги даръ	10
— Анакій Тричковичъ отъ Со- фійъ	1
— Никола И. Станковичъ отъ Търново	1
— Лука Х. Параскевовичъ отъ Търново	1
— Х. Киракъ Х. Евстатіе- вичъ отъ Търново	1
— Никола Димитріевичъ отъ Търново	1
— Юванъ Христовичъ отъ Браца	2
— Христо Михаиловичъ отъ Левичъ	1
— Михаилъ Теневъ отъ Со- фійъ	1
ГГ. Миланъ А. Петроніевичъ	1
— Михаилъ Бражаличъ	1
— Коста П. Павлевъ отъ Ле- вичъ	1
— Коста Кессаріевичъ отъ Гаврово	1
— Димитріе Павловичъ отъ Сишовъ	1
— Стефанъ Попъ Исванскъ отъ Бски-Заарж	1
— Славе Даалъевсви отъ Б- ки-Заарж	1
— Юванъ Стоановъ отъ Тър- ново, учитель. Билаков- скій	1
— Юванъ Стоковичъ, учи- тель	1
— Х. Найденъ Ивановичъ, Татаръ-Пазарджичанинъ	10

Книги		Книги	
Бснафъ Градинарскій :		ГГ. Драганъ Мосховъ отъ Ле-	
		сковецъ	
ГГ. Кърванъ Илѣвъ отъ Ле-		— Никола Димовъ отъ Ле-	
сковецъ	1	сковецъ	1
— Иванъ Х. Кондювъ отъ		— Стоичо Панѣтотски отъ Ле-	
Лѣсковецъ	1	сковецъ	1
— Стоанъ Пасховъ отъ Лѣ-		— Иванъ Х. Трѣбовъ отъ	
сковецъ	1	Лѣсковецъ	1
— Дочо Ивановъ отъ Лѣско-		— Никола Костовъ отъ Слѣ-	
вецъ	1	нж	1
— Стоанъ Вълчовъ отъ Лѣ-		— Цачо Байковъ отъ Бу-	
сковецъ	1	тово	1
— Атанасъ Димитровъ отъ		— Ганчо Начовъ отъ Лѣско-	
Лѣсковецъ	1	вецъ	1

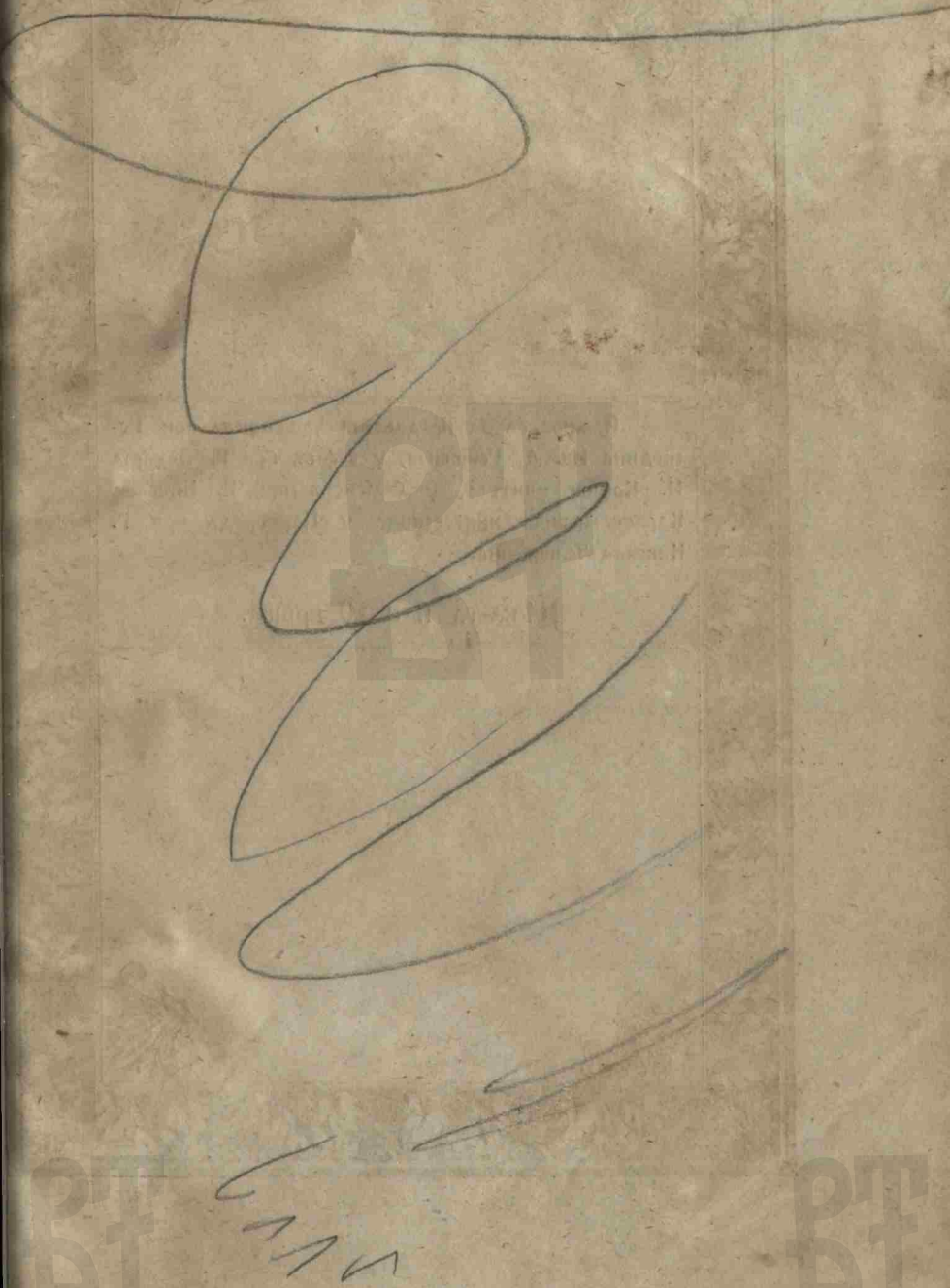

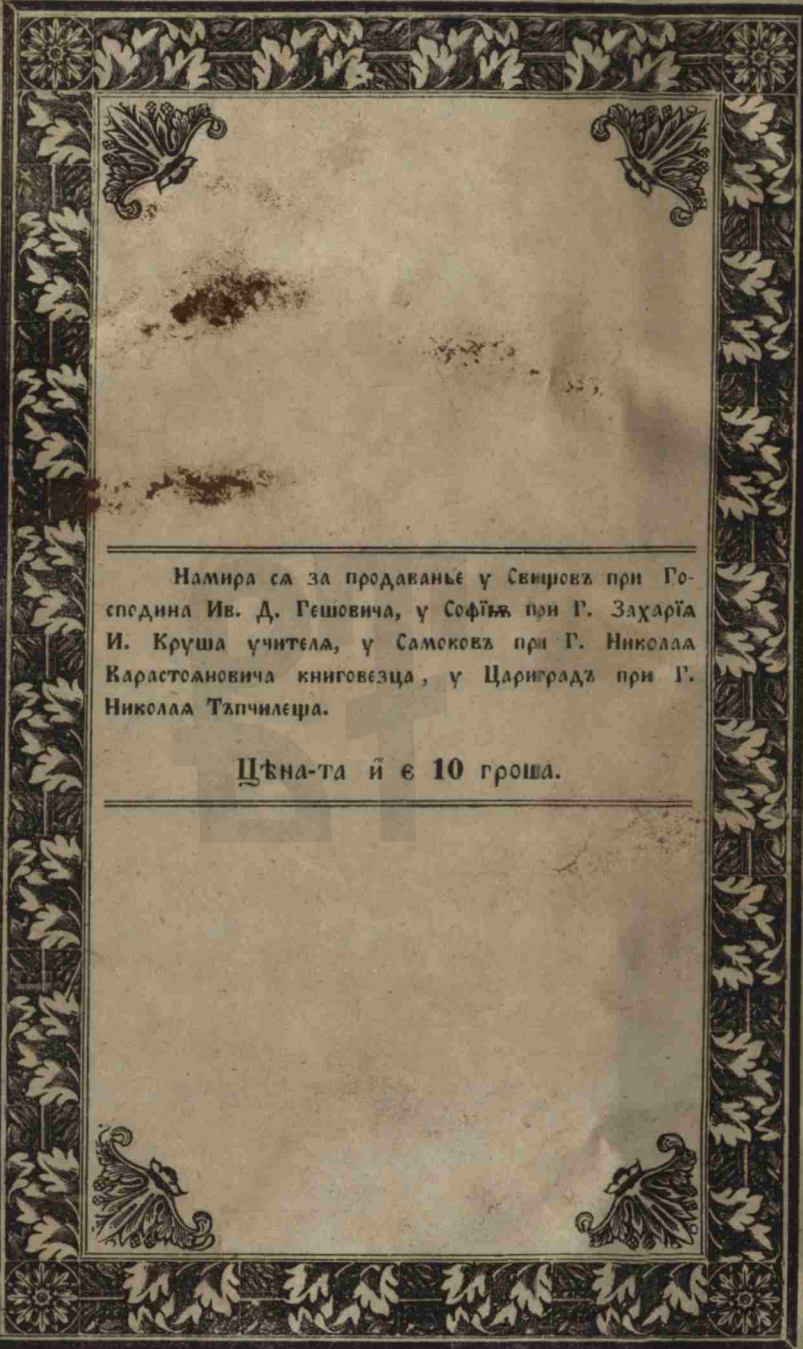
BT
BT

BT
BT

BT
BT

4
Handwritten signature
BT
BT

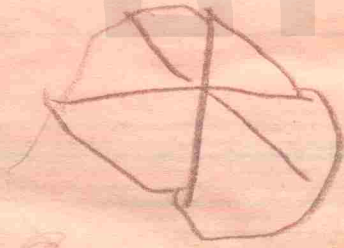
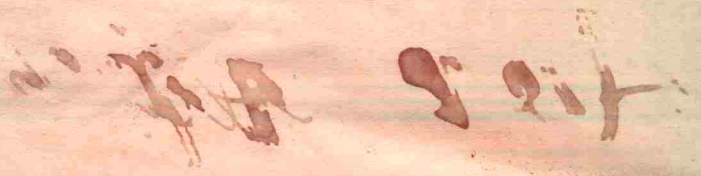

A decorative border with a repeating floral and leaf pattern surrounds the central text area. The border is dark with light-colored floral motifs.

Намира се за продажанье у Свищевъ при Го-
спедина Ив. Д. Решовича, у Софїѣ при Г. Захарїа
И. Круша учителя, у Самсковъ при Г. Николаа
Карастеоновича книговезца, у Цариградъ при Г.
Николаа Тапчилеша.

Цѣна-та ѣ е 10 гроша.

Faint, illegible handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or a note.

No. 10

American

h. M.

